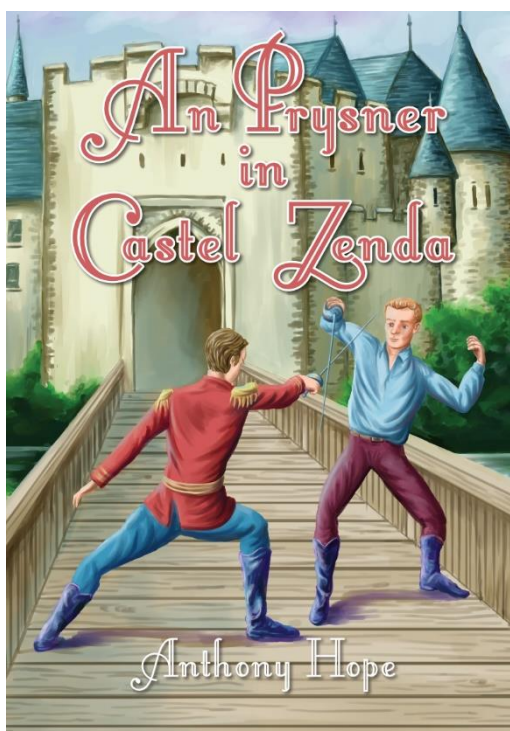

An seythves radn, bys in Chaptra 14, re beu keworrys.

Kernowek gans Ian Jackson

E-dhyllys gans kernoweklulyn.com

Y fëdh *An Prysner in Castel Zenda* ow carya an redyor dhe Rùrytânya, pow a henwhedhel in perveth Ewrop coth. Res yw dh'agan gorour Rudolf Rassendyll dos ha gweres Mytern an wlas vian-ma, ha hebma in studh a beryl brâs. A yll Rassendyll lettya hager-dhevîs Dûk Michael, hanter-broder dhe'n Mytern? A yll diank orth cas Rupert a Hentzau ha'y dhrog-golîty's? A yll dry oll an aventuryans dhe dhyweth fusyk, heb terry colon an Brynces Flavia, ha'y golon y honen kekefrës?

Anthony Hope a wrug screfa an tâla-ma in 1894. Rùrytânya ha'y manylyon lywus a gibyas fancy an bobel desempys yn tobm. Yma an traillyans gans Ian Jackson ow cachya froth ha frobmans romantek an mamlyver.

Kensa dyllans / First published 1894

Mamdytel / Original title *The Prisoner of Zenda*

Traillyans / Translation © 2020 Ian Jackson

Pùb gwir gwethys. Nyns yw an pùblycacyon-ma dhe redya marnas wâr wiasva *kernoweklulyn.com* pò dre iscargans avell restryn pdf dhywar an wiasva-na. Ny yll radn vëth anodho bos copies ken maner, na treuscorrys, in form vëth oll na dre vain vëth oll, poken electronek, jynweythek, dre fotocopies, dre recordydh bò fordh vëth aral, heb recêva cubmyas dhyrag dorn dhyworth an trailyor.

All rights reserved. This publication is exclusively for reading on or downloading as a pdf file from the website kernoweklulyn.com. No part of it may be otherwise reproduced, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise whatsoever, without prior permission of the translator.

E-dhyllys gans / E-published by

kernoweklulyn.com (Viv Taskis), Ranjy A, 37 Bre an Eglos / Flat A, 37 Church Hill, Hellÿs / Helston, Kernow / Cornwall TR13 8TL

Lymnans / Illustration
Nigel Roberts

A note on the Cornish in this book

The Cornish of this translation takes William Jordan's *Gwrians an Bys* as its 'foundation text', while looking forward to John Keigwin, William Rowe and Nicholas Boson, and back to John Tregear, *Sacrament an Alter*, *Bêwnans Ke*, and *Bêwnans Meriasek*. Spellings are those of Standard Cornish ('Kernowek Standard' or 'KS'). This particular orthography was developed under the leadership of Michael Everson in close cooperation with Professor Nicholas Williams. It aims for spellings that are as unambiguous as possible in their representation of the sounds of Cornish, and which at the same time remain faithful to the forms we encounter in the traditional Cornish texts – since these are our chief source for the language. The whole corpus of traditional Cornish has been used to enlarge the vocabulary. This has been a necessary principle of the revival from the outset.

There is a Glossary at the end of the book.

With thanks to Ray Chubb, who kindly read a draft of the whole translation and pointed out a number of infelicitous expressions.

A note on proper names

Anthony Hope's Ruritania becomes Rùrytânya in Cornish, but otherwise names of people and places specific to the story have not been respelled. All the Ruritanian characters have German or Slavic names, so Michael, for example, sounds very much like Cornish Myhal, and you will be close enough if you pronounce Flavia as 'Flâvya', *not* with the vowel heard in the first syllable of English 'flavour'. Strelsau too is a German name, at least in form. Say it as 'Shtrelzaw'. But Zenda is probably meant to be purely Slavic, so its z is pronounced as in Cornish zyp (not 'ts').

CONTENT PÙB RADN VÍSEK

Mis Gwydngala 2020

Chaptra 1

An Rassendylls – ha nebes geryow tùchyng teylu Elphberg

Chaptra 2

Adro dhe'n colour a vlew eus dhe dus

Mis Hedra 2020

Chaptra 3

Gordhuwher mery gans goos pell

Chaptra 4

An Mytern ow sensy appoyntyans

Mis Du 2020

Chaptra 5

Aventurs dhe actour gorthro

Chaptra 6

Kevrîn in certan selder

Mis Kevardhu 2020

Chaptra 7

Y Vràster ow cùsca in Strelsau

Chaptra 8

Kenytherow a'n tecka ha broder tewl

Mis Genver 2021

Chaptra 9

Tâbel tê ha porpos nowyth dhe hedna

Chaptra 10

Chauns brav dhe'n harlot

Mis Whevrel 2021

Chaptra 11

Helghya togh coos, onen brâs dres ehen

Chaptra 12

Recêva vysytyor ha boosa hig

Mis Merth 2021

Chaptra 13

Skeul Jacob amendys

Chaptra 14

Udn nos orth an Castel wâr ves

Mis Ebrel 2021

Chaptra 15

My ow cōwsel orth temptyor

Chaptra 16

Towlen othobmak

Mis Mê 2021

Chaptra 17

Dydhanans hanter-nos gans Rupert yonk

Chaptra 18 Agy dhe'n grocken dre nell

Mis Efen 2021

Chaptra 19

Fâss orth fâss i'n forest

Chaptra 20

An prysner ha'n Mytern

Mis Gortheren 2021

Chaptra 21

Mara pe kerensa oll an dra

Chaptra 22

Termyn present, passys – ha dhe dhos?

CHAPTRA 1**AN RASSENDYLLS – HA NEBES GERYOW TÛCHYNG TEYLU ELPHBERG**

“Prest yma qwestyon gena vy, Rudolf, pana dermyn vynta in oll an bÿs obery neppëth?” yn medh gwreg ow broder.

“A Rose wheg,” my a worthebys, ow corra an lo oy wâr an plât. “In oll an bÿs, prag y tal dhybmo obery neppëth? Ow studh yw attês. Namnag eus pegans dhybm lowr dhe'm whans (nefra nys eus pegans lowr qwit dhe nagonen, dell wosta), benegys ov vy a sensy worshyp meur dh'y yêwny: broder ov vy dhe'n Arlùth Burlesdon, ha broder dê dh'y gontes, an arlodhes mar worhanus. Mir, th'oma pës dê!”

“Te yw naw bloodh warn ugans,” hy a nôtyas. “Ha ny wrusta obery tra vëth ma's –”

“Ma's gwary alês? Gwir yw hedna. Nys eus otham dh'agan teylu obery taclow.”

Tabm vexys o Rose dre an ger-ma, rag pùbonen a wor (mencyon a'n feth, ytho, ny yll bos myshyf) nag eus teylu dhedhy a'n keth gre exaltys dell yw an Rassendylls, teg ha codnek kynth yw hy honen. Kefrës ha'y theythy dynyak, perhenes o hy a fortyn brâs, hag ow broder Robert o fur lowr, ma na vo hy lynaja bern ganso. Lynyaj yw, in gwrioneth, testen may lavaras Rose nampëth ewn in y geve in hy nessa geryow.

"An teylu dê yw lacka, dre vrâs, ès oll an re erel," yn medh.

I'n very prës-na me a wrug palva ow blew. Godhvedhys veu hy mênynng pòr gler.

"Fest lowen ov vy dell yw Robert du y vlew!" hy a grias.

I'n keth tecken Robert a dheuth ajy, rag y fëdh ev ow tyfuna wor'seyth eur dell yw ûsys, hag ow qwil whel kyns haunsel. Ev a dowlas golok wâr y wreg: hy bogh o tûch entanys. Ev a'n tavas in udn jersya.

"Pandr'yw an mater, a whegen?" ev a wovydnas.

"Yth esa hy ow tavana warbydn ow fowt obery ha'm perhenogeth a vlew rudh," yn medhaf, in ton a bystyk.

"Ho! Sur nysn yw ev dhe vlâmya a'y vlew," Rose a wrug amyttya.

"Ûsys dhe dhos dhe wel, unweyth pùb kenedhel, 'ma an blew-na," yn medh ow broder. "An dhewfrik kefrës. Rudolf a'n jeves aga dew."

"Dos dhe wel, ass yw edrek genama," yn medh Rose, entanys whath.

"Gena vy th'yw an blew dê lowr," yn medhaf, ha my a savas in bàn hag omblegya tro ha'n portreyans a'n Gontes Amelia.

Gwreg ow broder a levas garm heb perthyans.

"Ass yw edrek, na gemerta an pyctour-na in kerdh, Robert," yn medh hy.

"Ogh, a whegen!" ev a grias.

"Re Varia!" me a geworras.

"Dhana nakevys via, martesen," hy a dhuryas.

"Scantlowr – ha Rudolf in agan mesk," yn medh Robert, ow shakya pedn.

"Bos nakevys, prag y coodh?" my a wovydnas.

"Agh Rudolf!" gwreg ow broder a grias in mes, ha rudhya pòr dhainty.

My a wrug wherthyn, ha pêsya debry an oy. Me a worras adenewen, dhe'n lyha, an qwestyon pana res o dhybm obery neppëth (ha py neppëth). Ha, rag gorfedna an dhadhel – ha rag serry tebmyk dhe voy, res alowa, ow whor vy dre laha, mar vian ha sevir – my a wrug merkya:

"Dê glân yw genama bos onen a deylu Elphberg."

Pàn viv ow redya whedhel, pùpprës y fydnaf vy dreslebmell oll an text styrya. Saw pàn dheffa porpos dhybm a screfa whedhel, desempys yma otham owth inia warna vy styryans. Dell yw ôpynwelys, res yw dhybm clerhe prag y feu ow whor dre laha vexys a'm dewfrik ha'm blew, ha prag y whrug vy lavasos lavar, my dhe vos onen a deylu Elphberg. Rag kynth eus bry brâs, res desta, dhe'n Rassendylls, nans yw lies kenedhel, bytegyns nysn yw kevradna in aga goos jùstyfians vëth, orth kensa golok, a vòstya dell en vy jùnys dhe'n lynaja moy bryntyn a'n teylu Elphberg, na jùstyfians naneyl a bottya qwarel dell esa dhybm eseleth i'n Teylu Rial-na. Pana berthynas a yll bos inter Rùrytânya ha Burlesdon? Inter an Palys in Strelsau pò an Castel in Zenda, ha Nyver 305 Park Lane, Loundres West?

Now – ha res yw dhybm leverel orth an dallath, y fedham ow tysencledhyas, heb goheles, an very bysmêr yw res ankevy, dell dyb an Arlodhes Burlesdon wheg – i'n vledhen 1733, ha'n Secùnd Jory a'y eseth wâr an se rial, ha'n cres i'n termyn-na ow rainya, ha'n mytern ha Pensevyk Kembra heb bos an

eyl warbydn y gela na whath, y teuth certan pryns ow vysytya Lÿs an Sowson, neb o henwys in istory a'y wosa an Tressa Rudolf a Rùrytânya. An pryns o pollat yonk ha sêmly, uhel y bedn, merkys (namys martesen, ny dhegoth dhybm brusy) dre dhewfrik strait, lybm, hir tabm dres ehen, ha bùsh a vlew rudh tewl – an keth frigow-na ha'n keth blew, in gwrioneth, re wrug stampya an teylu Elphberg nans yw termyn pelha ès cov. Th'esa va tregys in Englund lower mis, hag ev a veu recêvys i'n pow-ma gans an moyha cortesy. Bytegyns ev a dhepartyas, wâr an dyweth, in dyfyk a gomendyans. Rag y feu va in omlath dewdhen (ha pùbonen owth omsensy bos y woos a'n uhella, hag ev ow casa hepcor kenyer qwestyon a'y dhynyta) gans neb nôbyl, aswonys dâ in Cowethas an jêdh, rag y boyntys y honen a veryt, ha kefrës avell den teg dhe wreg. I'n omlath Pryns Rudolf a gemeras goly garow, Ha sawyes anodho, y feu remôvys in dadn gel dre sleyneth an lÿscadnas Rùrytânyan, hag ev ow cafos plenta trobel. Ny veu an nôbyl golies i'n omlath, mès yêyn o an myttyn, ha glêb, pàn wrussons y omvetya, ha'n nôbyl a godhas in hager-anwos. Hag abàn na sowenys ow fetha y gleves, y feu marow whe mis, ader dro, wosa dybarth Pryns Rudolf, heb spâss rag amendya y gescowethyans gans y wreg – ha hodna, warlergh dew mis moy, ow tenethy flogh in er dhe dîtel ha stâtys an teylu Burlesdon. An arlodhes-ma o an Gontes Amelia, mayth esa ow whor dre laha ow yêwny remôcyon a'y fyctour in mes a'n parleth in Park Lane. Ha gour dhedhy y feu Jamys, pypmes Yùrl Burlesdon ha Baron Rassendyll an secùnd warn ugans, pùbonen a'n dhew in nôbylta an Sowson, ha Marhak in Ordyr an Garget. Ha Rudolf, y whrug ev dewheles dhe Rùrytânya, demedhy gwreg, hag eskyna wâr an se rial, le may feu y flehes esedhys in lynaja ewn, alena bys i'n very eur-ma – saw spis cot yn unsel. Ha worteweth, mar mydnowgh kerdhes dre soleryow an pyctours in Burlesdon, in mesk an hanter-cans portreyans a'n dewetha deg bledhen ha seyth ugans, why a wra cafos pypm pò whe, hag intredhans an pyctour a'n wheffes yùrl, oll dyblans der aga dewfrik strait, lybm, hir. Ha kefrës dre showr a vlew rudh flàm. Dhe'n re-ma, pypm pò whe, yma lagasow glas inwedh, kynth eus lagasow tewl inter an Rassendylls moy menowgh.

Wèl ot an styryans. Ha my lowen y vos dewedhys. Namow wâr lynaja wordhy yw testen fest tyckly. Ha'n nôcyon erytuster eson ny ow clôwes kebmys anodho hedhyw i'n jêdh yw, dowt vèth, tavasak a'n lacka kynda oll. Ow mockya dothter yma va, hag ow screfa manylyon astranj in Lyver an Nôbylta inter an lînednow.

Êsy yw merkya tell usy ow whor dre laha – ha fowt gensy a lojyk, fowt personek dhedhy hy honen heb mar (rag nag eus lecyans na felha a gùhudha hy reydh) – usy hy ow consydra ow fysment kepar hag offens ogasty ha my dhe vlâmya ragthans, hag ow tesevos, wâr hast, warlergh an sînys-ma avê, teyth aberveth mayth ov vy hepthans kettep huny. Ha hy a genertha hy inferyans anjùst dre boyntya orth dyfyk a brow i'm bêwnans vy bys i'n eur-ma. Wèl, re bo hedna dell yll, my a wrug kemeres shara dâ a blesour solabrës, ha shara dâ a wodhvoss skentyl. My a veu kyns in scol Alman hag in ûnyversyta Alman, hag yth esen vy ow còwsel Almaynek mar berfeth avell Sowsnek iredy. Nyns esen vy estren vèth in Frynkek. Y'm bo nebes geryow Italek, ha Spaynek lowr kefrës dhe gùssya ino. My o, dhe'm breus, cledhevyas crev, mès heb sleyneth meur. Ha sethor dâ gans godn. My a wodhya marhogeth pùb best mayth yw y geyn dhe sedha warnodho. Ha'm pedn ow mos wâr y gàm kebmys yw possybyl, in despît dh'y worher tanek. Mar mydnowgh leverel y talvia dhybm ry ow dedhyow dhe ober vas, nyns eus ger vèth dhe'm dyffres, marnas hebma: na godhvia dhe'm kerens kemyna dhybm ertons a dhyw vil bens an vledhen ha nas stubmys dhe wandra.

“An poynt a dhyffrans intra jy ha Robert,” yn medh ow whor dre laha, ha hy (bednath warnedhy!) ow còwsel yn fenowgh wâr arethva a'n wlasegeth ha, menowghter moy vèth, wâr arethva hy desmygyans, “an poynt a dhyffrans yw, y vos ev owth aswon an dûtys usy ow sordya a'y savla i'n Gowethas, ha dha vos jy owth aspia a'th savla chauncys dhe sêsyas.”

“Dhe dhen uhel y golon, a Rose wheg,” my a worthebys, “sêsyas chauncys yw dûta.”

“Flows!” yn medh, ow shakya hy fedn yn fen. Ha wosa tecken hy a bêsyas: “Now, otta Syr Jacob Borrodaile ow profya dhys soodh par hap a'th vusur jy poran.”

“Gromercy milweyth!” yn medhaf, in udn hanaja.

“Canaseth a’n jevyth warlergh whe mis. Yma Robert ow leverel gans certuster y vos parys dhe’th recêva avell onen a’y sodhogyon. Gwra acceptya, Rudolf – rag plegya dhe vy.”

Now, byth pàn wrella ow whor dre laha gorra an mater in geryow a’n par-ma, ow cryhy hy thâl teg, hag ow plethy hy dêwla bian, hirethek hy lagasow, oll a’m govys vy, loselwas kyn fe, ha hy heb omgemeryans naturek in ow hever, y’m beus edrega. Ha pelha, th’esen vy ow predery tell yllyn vy, dowt vëth, spêna termyn i’n soodh brofys-na ha cafos moy ès spot a solas. Ytho me a lavaras:

“A whor wheg, wosa whe mis mar nyns eus lestans nag yw gwaitys, ha Syr Jacob orth ow gelwel, dhe’m cregy! my a vydn mos gans Syr Jacob defry!”

“Ogh, Rudolf, ass osta cuv! Pòr lowen ov vy!”

“Ple fëdh ow mos?”

“Ny wor whath. Certan y fëdh canaseth dê.”

“A Vadama,” yn medhaf, “kyn na vo ma’s Myssyon othobmak par hap, me a vydn mos rag kerensa jy. Pesqweyth may fo māl genama, ny vedham mygyl.”

Rÿs veu ow fromys ytho. Saw whe mis yw whe mis, owth hevelly trank heb worfen. Ha rag an mîsyow-ma dhe vos istynys inter my ha’m dywysygneth devedhek (me a vydn soposya sodhak canaseth dell yw den dywysyk, saw ny worama, rag na veuv vy sodhak canaseth bythqweth, na dhe Syr Jacob na dhe nagonen), my a wrug whythra orth maner garadow gasa an termyn dhe bassya. Ha desempys i’m pedn y teuth tybyans a vysytya Rùrytânya. Martesen yth hevel coynt, na wrug vy bythqweth vysytya an wlas-na kyns. Mès ow thas (in spit dh’y gerensa gudh wor’tu ha’n teylu Elphberg, neb a’n lèdyas dhe ry dhybm, y secùnd mab, an meur-hanow Rudolf), yth o prest sevys warbydn mos dy. Ha warlergh y vernans, ow broder, in dadn gùssul Rose, a wrug degemeres tradycyon an teylu, esa ow tesky goheles an wlas-na bytteth. Saw abàn dheuth Rùrytânya i’m pedn, y feuv vy consûmys gans ewl hy gweles dystowgh. Wosa pùptra, nyns yw blew rudh ha dewfrik hir dhe gafos only in Teylu Elphberg. Ha’n whedhel coth o skyla absurd y dhylowrder, dhe’m breus, rag ow barya vy dhyworth aswon gwlasor a bris, ha meur hy bry, neb a wrug kemeres rol brâs in istory Ewrop kyns, ha parys dhe wil an keth hedna unweyth arta in danjer rêwlyas yonk ha freth, dell o an Mytern nowyith, herwyth pùb mencyon anodho. Sêlys veu ow determyans pàn wrug vy redya in *The Times* tell vedha an Pympe Rudolf cùrunys in Strelsau kyn pedn an nessa teyr seythen, ha tell vedha an ocasyon brâs-oberys in gwir. Mes a dorn my a vydnas bos ena, ytho dallath parusy. Saw dre rêson nag esa nefra dhybm ûsadow a brovia manylyon dhe’m kerens a’m viajys, ha my i’n câss-ma ow qwetyas gorthenep warbydn ow forpos, my a lavaras dell vydnen vy gwandra i’n Tyrol – o menowghva dhybm – ha my a wrug dyserry Rose dre dheclarya bos dhybm entent dhe studhya problemow gwlasok ha socyal an gemeneth, brâs hy les, usy tregys i’n côstys-na.

“Martesen,” me a hyntyas yn tewl, “y fëdh sewyans dhe’m viaj ena.”

“Pandra vynta leverel?” hy a wovydnas.

“Wèl,” yn medhaf, ha’m gis heb rach vëth, “y hyller lenwel, dell hevel, aswy i’n lien der ober oll-compassus –”

“Ho! a wrêta screfa lyver?” hy a grias, ha tackya dêwla. “Hedna vëdh spladn, a ny vëdh, Robert?”

“Th’yw an gwelha comendyans i’n jëdh hedhyw dhe’n bêwnans gwlasok,” ow broder a wrug nôtya, hag ev y honen, dell y coodh godhvos, omgomendys i’n very maner-ma lower gweyth. *Burlesdon Tùchying Damcanep Goth ha Fethow Arnowyth hag An Sewyans Dewetha Oll, gans Studhyor Polytyk*, an dhew ober-ma yw uhel in bry aswonys.

“An gwir yma dhis, ha my ow cresy, Bob was,” yn medhaf.

“Now gwra dedhewy, ty dh’y wil yn tefry,” yn medh Rose, sevur hy lev.

“Nâ, promys vëth ny rov vy. Saw me a vydn y wil mar teuv ha cafos devnyth lowr.”

“Hèn yw rêsonus,” yn medh Robert.

“Ogh, ny vern an devnyth!” yn medh hy, ow settya hy gwessyow in pors.

Saw i’n tor’-ma ny ylly hy kemeres moy ès hanter-promys orta vy. In gwrioneth, y fensen vy gwystla sùbmen vrâs, na wrella story a’m viaj nama paper vèth nefra, na shyndya neb pluven. Hag yma hedna ow tysqwedhes fatell worryn ny bohes teg a vynes a vo i’n termyn a dheu. rag otta vy obma, ow colenwel ow hanter-promys, hag ow screfa lyver, dell na wrug vy desmygy bythqweth – kyn na wra servya scant in comendyans dhe’n bêwnans gwlassek, ha’y gontent heb tùchya màn an Tyrol.

Dowt a’m beus dell wrussa an lyver plêsia an Arlodhes Burlesdon naneyl, mar teffen ha’y bresentya dh’y golok hag arvrusyans – na’n stap-na, nyns eus mydnas vèth genef a’y wil.

CHAPTRA 2

ADRO DHE’N COLOUR A VLEW EUS DHE DUS

Lavar meurgomerys dhe’m Ôwnter William o, na godhvia dhe dhen vèth tremena dre Paris heb passya inhy udn jorna. Th’esa an ôwnter ow leverel warlergh prevyans a’n bÿs, ha me a wrug onora y gùssul der ôstya udn jèdh hag udn nos i’n ‘Continental’ wàr ow fordh dhe – dhe’n Tyrol. Me a vysytyas George Featherly i’n Canaseth, ha ny a gemeras tabm warbarth a gydnyow i’n boosty Durand, hag a’y wosa tastya an Gwary Kenys. Ha wosa hedna ny a dhebras nebes soper, ha wosa hedna vysytya Bertram Bertrand, gwersyor dâ y hanow ha kesscrefor in Paris rag *The Critic*. Y’n jeva set a rômys meur aga honfort, ha ny a gafas gwesyon blesont ow meggy hag ow kestalkya. Apert o dhybm, bytegyns, Bertram y honen dhe vos dyglon, estregus y vrës, ha pàn veu pùbonen gyllys, marnas ny gàn honen, my a wrug y dhascùntell a’y vùtyans pell. Pols dâ ev a skyrmyas genef, ha wàr an dyweth ev a grias in mes, ow tówlel y gorf dhe wely dèdh:

“Dâ lowr, ha ty owth eryl. Th’esof ow cara – iffarnak cara!”

“Dhana prydydhieth a wrêta screfa dhe well,” yn medhaf avell ger confortya.

Ev a wrug cryhy y vlew gans y dhorn ha meggy yn fen. Yth esa George Featherly, a’y sav, an keyn trailys dhe’n glavel, ow minwherthyn heb cufter.

“Mars yw hy an garorieth coth,” yn medh, “ny dal ma’s hy dascor, Bert. An venyn a vydn qwyttya Paris avorow.”

“Me a’n gor,” yn medh Bertram, garow y lev.

“A pèdh hy ow cortos, dyffrans vèth,” a bêsyas George yn tybyta. “Ma hy neyjys uhella ès myster jornalyst, sos!”

“Dh’y cregy hy!” yn medh Bertram.

“A les dhybm via dhe voy,” me a wrug lavasos, “mar cothfen vy pyw eso’why ow còwsel in hy hever.”

“Antoinette Mauban,” yn medh George.

“De Mauban,” a groffolas Bertram.

“Ohô!” yn medhaf, ha sevel orth aswon dadhel an ragêr ‘de’. “A vynta leverel, Bert – ?”

“Dar, ny ylta gasa cres?”

“Py ma hy ow mos?” me a wovydnas, rag an dhama nyns o bian hy hanow.

George a wrug tynkyl an bathow in y bocket, minwherthyn yn cruel orth Bertram truan, ha gortheby yn plesont:

“Ny wor den vèth. Me a vetyas – ha ny ow còwsel, Bert – gans onen a’n vrâsyon in hy chy nans yw lower nos – wèl, nans yw ogas ha mis. A wrusta metya ganso nepprës – Dùk Strelsau?”

“G’rug,” Bert a groffolas.

“Den codnek dres ehen, dell dybys vy.”

Caletter vëth ny veu gweles tell o George porposys dre vencyon a’n dûk dhe encressya torment wâr Bertram truan, ytho my a vydna inferya re wrug an dûk aswon attendyans dhe Madame de Mauban. Hy o gwedhwes, rych, sêmly ha, dell levery whedhel, uhelwhansek. Th’o pòr wirhaval hy dhe vos, dell y’n gorras George in geryow, neyjys mar uhel avell ken onen, neb o person a’n moyha possybyl, heb perhedna gre rial i’n styr stroth. Rag yth o an dûk mab dhe Vytern Rùrytânya tremenys agensow, dre secùnd demedhyans a’n leuv gledh, ha hanter-broder dhe’n Mytern nowyith. Ev o mab moyha kerys y das, ha chèson a gabel pàn veuva gwrës dûk, ha’y dîtél kemerys dhyworth cyta, ha hodna an bencyta hy honen. Y vabm o dâ hy genesygeth, adar exaltys bytegyns.

“Dar, nyns usy ev in Paris i’n tor’-ma?” me a wovydnas.

“Ogh, nag usy! Ev êth in kerdh rag bos in cùrunyans an Mytern – solempnyta na wra ev enjoya scant, dr’yw dhe wetyas. Saw Bert, a bollat dâ, na goll govenek! Ny wra ev mæn demedhy Antoinette maga teg – wèl, ny wra, marnas towlen aral a vëdh sprelyys. Byttele, y fydn hy martesen – ” Ev a hockyas ha keworra, in udn wherthyn, “Cales yw sevel orth attendyans rial – ty a wor hedna, Rudolf, a ny wodhes?”

“Dhe’th confùndya!” yn medhaf, ha gorhebmyn farwèl, ha gasa Bertram anfusyk inter dêwla George, ha mos tre dhe’m gwely.

Ternos George Featherly a wrug dos gena vy dhe’n gorsaf, may prenys vy tôkyn dhe Dresden.

“Gwil tro rag gweles oryel an pyctours?” George a wovydnas, ha gwenwherthyn.

George yw whedhlor coth, ha mar mednen derivas dhodho dell esen vy ow viajya bys in Rùrytânya, y fia an nowodhow devedhys in Loundres wosa treddeth, hag in Park Lane kyn pedn seythen. Ytho my a vydna ry gorthyp gohelus pàn wrug ev selwel ow honsyans vy ha’m forsâkya desempys, ow qwibya dres an cay. Pàn wrug vy hola gans dewlagas, me a welas bos ev ow terevel y hot ha salujy benyn jenty, fascyonus hy gwysk, a veu apperys namnygen in mes a’n dôkynva. Hy o, leveryn ny, tûch moy ès deg bloodh warn ugans, hir hy horf, tewl, ha leun lowr hy fygùr. Pàn esa George ow còwsel, me a wrug gweles tell dowlas hy golok scav warna vy, ha’m gooth a veu hùrtys der an preder nag esa semlant dhybm a’n gwelha, ha my cudhys in dadn gôta pelour ha lien codna (rag an jëdh in Ebrel dhe vos yêyn) ha hot viajya, medhel ha tednys isel dhe’n scovornow. Wosa tecken, George a dheuth ha jùnya dhybm arta.

“Cowethes meur hy gorhan yma dhis i’n viaj,” yn medh. “Hòn yw an dhuwes usy Bert Bertrand truan ow cordhya dhedhy, Antoinette de Mauban; ha hy, kepar ha ty, ow mos dhe Dresden – heb dowt kefrës rag gweles oryel an pyctours. Pòr goynt yw, bytegyms, nag usy hy ow whelas an enor a’th aswon i’n present termyn.”

“Ny vydnen vy govyn comendyans dhedhy,” me a wrug merkya, nebes serrys.

“Wèl, me a brofyas dha dhry jy dhedhy. Mès hy a lavaras, ‘Prës aral.’ Ny vern, was, par hap y fëdh drog-labm hens horn, ha chauns dhyso a wil hy rescous ha defendya Dùk Strelsau dhe ves!”

Bytegyms ny veu drog-labm vëth, naneyl orta vy na worth Madame de Mauban. My’yll còwsel abarth dhedhy, ha’m omfydhyans kehaval dell eus a’m parth ow honen. Rag pàn esen vy, wosa nos a bowes in Dresden, ow pêsyas an viaj, hy a wrug eskyna i’n keth train. Convedhys o genam y bosy heb whans a gompany, ytho me a vydna hy goheles gans rach. Saw my a wely hy bos ow viajya an keth train-ma gena vy bys in very pedn a’m fordh, ha me a wrug ûsya pùb spâss a veras war orty, bÿth pàn allen vy gwil, heb bos aspies.

Kettel wrussyn ny drehedhes or Rùrytânya (ha’n sodhak coth, neb o rowtor an Dollva, ow settya y dremyn warnaf mar stark, may feuv vy surra agès kyns a’m fysment Elphberg), me a brenas an paperyow nowodhow, ha cafos derivadow inans tûchyng ow viaj. Heb styryans cler, tabm kevrînek kyn fe, y feu dëdh an cùrunyans avauncys neb rêson. Y fedha an solempnyta sensys trenja. Th’esa an

hol pow ow frobma in y gever, ha Strelsau o, hebma apert, leun a rûth. Oll an rômys a veu gwerthys, ha'n ostelyow ow fedna. Pòr idn vedha ow chauns vy dhe gafos gwestva, ha sur y fedha res dhybm tyllly pris uthyk brâs. Ervirys veuv vy dhe bowes in Zenda, tre vian, hanter-cans mildir dhyrag an bencyta, ha deg ader dro dhyworth an or. An train a dheuth dy gordhuwher, hag ow forpos o passya an nessa jorna, de Merth, in gwandrans dres an brynyow, meur aga brafter herwyth whedhel; kibya golok got a'n Castel brâs y hanow; kemeres an train dhe Strelsau de Merher myttyn; ha dewheles i'n nos rag cùsca in Zenda.

Ytho in Zenda me a skydnyas, ha pàn esa an train ow tremena an tyller mayth esen vy a'm sav wàr an cay, my'ylylly aspia Madame de Mauban in hy eseth. Th'o cler tell esa hy ow viajya bys in Strelsau ha cafos set a rômys ena, gwell hy darbar ès ow ragwel vy. Minwherthyn me a wrug pàn y teuth dhe'm preder, assa via George Featherly sowthenys a cothfa my ha hy dhe vos kesviajyoryon mar bell.

Pòr guv veu ow recepcyon i'n ostel – in gwrioneth, scant nys o moy ès gwesty – ha'n ôstes o benyn goth ha borrh, ha dyw vyrgh gensy. Pobel gosel êns y, ha caradow, bian aga les, dell hevelly, in gwrÿth vrâs Strelsau. Gorour o an dûk dhe'n venyn goth, drefen ev dhe vos, warlergh lyther kemyn an Mytern tremenys, mêster a stâtys Zenda lebmyn hag a'n Castel, esa bryntyn y sav wàr an vre serth in pedn an valy, ogas hag udn vildir orth an gwesty. Ny hockyas an venyn goth ow teclarya, yn tefry, hy edrek nag esa an dûk esedhys wàr an se rial, in le y vroder.

“Ajonys dhe ny yw an Dûk Michael,” yn medh. “Ma va tregys i'gan mesk nanj yw oll y dhedhyow. An Dûk Michael yw ajonys dhe bùb Rùrytânyan. Mès estren namnag yw an Mytern. Kebmys in powyow erel th'esa ev, ha nynj eus ma's onen in deg unweyth orth y ajon dre syght.”

“Hag i'n tor'-ma,” onen a'n benenes yonk a wodorras hy hows, “yma whedhel ter rug e dyvarva, ma nag eus den vèth oll orth y ajon.”

“Dyvarva!” hy mabm a grias. “Pyw eus ow lawl?”

“Johann, an gwehyas gam dhe'n dûk. Ev re welas an Mytern.”

“Eâ. 'Ma an Mytern, sera, in chy helghya an dûk, i'n forest obma, i'n very eur-ma. Ev a vydn mos ahana ny dhe Strelsau rag bos cùrunys de Merher myttyn.”

Clôwes hedna a veu meur y les dhybm, ha my a wrug ervira kerdhes tro ha'n chy ternos, ha chauns a dhierbyn an Mytern. An venyn goth a bêsyas hir hy thavas:

“Agh, 'pe unweyth e dhe dhurya orth y helghyans – hedna, ha'y win (hag udn dra kefrës), nynj yw ma's an re-ma y gerensa, dell laver scavel an gow – 'pe unweyth gasa agan dûk dhe vos cùrunys de Merher. Otta whans vy, ha ny vern pyw a wor.”

“Whyst, mabm!” an myrhas a lavaras, meur aga iny.

“Ogh, 'ma lies huny ow teby an keth hedna!” an venyn goth a grias, cales hy fedn.

Me a'm towlas i'm chair brehek down wàr dhelergh, ha wherthyn orth hy dywysycter.

“Dhe'm part vy,” yn medh an yonca ha'n tecka a'n dhyw vyrgh, moren blegadow, sêmly hy minwharth, “cas yw Michael Du genam! Elphberg rudh yw whans avy, a vabm! An Mytern yw, der dherif pùb huny, mar rudh avell lowarn pò 'vell –”

Ha hy a wharthas dregynus, ow tôwlel golok warna vy, ha shakya hy fedn orth hy whor, warbydn hy fâs a rebukyans.

“Lies den re rug molethy y vlew rudh kyns hedhyw,” an venyn goth a groffolas – ha my ow perthy cov a Jamys, pypmes Yùrl Burlesdon.

“Saw ny rug benyn bysca!” a grias an vowes.

“Benenes, 'whrussons y kefrës, pàn veu re holergh,” an gorthyp a dheuth sevir, ha'n vowes a godhas in meth ha taw.

“Prag yma an Mytern i’n vro?” me a wovydnas, rag terry an taw tyckly. “An dûk yw perhen a’n tir obma, dell leveryth.”

“Y feuva gelwys gen an dûk, sera, rag gwil powes obma bys de Merher. ‘Ma an dûk in Streisau, ow tarbary recepcyon dhe’n Mytern.”

“Cothmans yns y dhana?”

“A’n gwelha,” yn medh an venyn goth.

Saw ow damsel roslyw a shakys hy fedn unweyth arta. Ny yller hy frodna termyn pell, heb hy dhe derry arta in mes:

“Eâ, th’yw an eyl ow cara y gela, mar weff dr’yw dhe dus whensys dhe’n keth plâss ha dhe’n keth reg!”

Th’esa an venyn goth ow meras serrys brâs orty. Saw an dewetha geryow a wrug piga ewl a wodhvos ina vy, ha my a’s contrewetyas kys ès hy dhe dhos dhe dawasans:

“Pywa! An keth wreg dh’aga dew! Fatl’yw, a venenyk?”

“Gen oll an bÿs ‘ma godhvedhys ter via Michael Du – wèl sur, a vabm, an dûk – ow ry y ena e rag demedhy y genytherow, Prynces Flavia, ha ter vèdh hyhy an vyternes.”

“Re’m fay,” yn medhaf, “ha my ow kemeres pyteth a’gas dûk lebmyn. Saw neb den mar pèdh yonca mab, now, res yw recêva an pèth a vo gesys dhodho gans an mab cotha, hag aswon grâss dhe Dhuw, kebmys dell alla va.” Ha my a wrug derevel an scodhow, ow predery ahanaf ow honen, hag ow wherthyn. Nena my a wrug predery Antoinette de Mauban inwedh, ha’y viaj dhe Streisau.

“Bohes yw dygityans Michael Du gen –” a dhalathas an voves, in spit dhe sorr hy mabm. Mès pàn esa hy whath in cows, y teuth stap poos ha seny wâr an leur, ha voys grolyak a wovydnas in ton a wodros:

“Pyw eus ow clattra a ‘Michael Du’ in tre y Uhelder y honen?”

An voves a levas scrij bian, hanter rag own – hanter, dell gresama, dydhanys.

“Ny rêta d’rivas er ow fydn, Johann?” yn medh.

“Dar, ny welta pleth uij dha glap ow lêdya?” yn medh an venyn goth.

An den hag a wrug còwsel, ev a worras y honen in rag.

“Ma godregor dhe ny, Johann,” yn medh ow ôstes, ha’n pollat a wrug sqwychya y hot dhe ves. Wâr nùk ev a’m aspias, ha plynchya stap wâr dhelegh, er am marth, kepar ha pàn wrella gweles tra varthusek.

“Pèth yw dha drobel, Johann?” an cotha mowes a wovydnas. “Hèm yw estren jentyl wâr viaj, devedhys rag gweles an cùrunyans.”

An den a dhaskemeras y honen, saw th’esa ow meras stag orta vy ha’y wolok o crev, whythrus, fers ogasty.

“Gordhuwher dâ dhys,” yn medhaf.

“Gor’uwher dâ, sera,” ev a groffolas, ha whythra orta vy whath, ha’n voves hudhyk a dhalathas wherthyn, ow cria in mes –

“Mir, Johann, th’yw an colour kerys gena jy! Plynchys veuva pàn rug spia gâs blew, sera. Aga holour scant nynj yw gwelys in Zenda yn fenowgh.”

“Gyvyans a besaf, sera,” yn medh an pollat in udn hockya, penbleth in y lagasow. “Den vèth nynj o dhe wetyas genama.”

“Roy gwedren dhodho, may halla eva ow yêhes vy. Ha me a vydn gorhebmyn nos dâ dhe why, ha dùrdala dhe why, a venenes wheg, a’gas cortesy ha’gas kescows plesont.”

Gans an geryow-ma my a savas in bàn, ha wosa plegians scav omdrailya dhe'n daras. Th'esa an voves yonk ow ponya rag golowy ow fordh, ha'n den ow kildedna rag gasa tremen dhybm, ha'y lagasow stegys warna vy whath. I'n very prës pàn wrug vy passya, ev a gemeras stap wàr rag, ha govyn:

"Y praydha, sera, yw an Mytern ajonys dhis?"

"Bythqweth ny'n gwelys," yn medhaf. "Yma govenek dhybm a'y weles de Merher."

Ny lavaras ev namoy, saw th'esen vy owth omglôwes fatell holya y wolok wàr ow lergh, bys may feu an daras degës ha my dredho. Ow hùmbrynkyades taunt a wrug leverel, ow kerdhes dhyragof hag ow meras dres hy scoodh:

"Onen a'gas colour, sera, ny yll plêsy Mèster Johann."

"Gwell yw ganso dha golour jy, martesen?" me a brofyas.

"Ow mênyn, sera, o colour in gour," hy a worthebys, ha'y golok a dhynyores warnaf.

"Pywa?" a wovydnys, ow settya dalhen in tu aral an cantolbren. "Yw colour in gour tra meur y vern?"

"Nag yw, mès my a gar dha golour jy – rudh an teylu Elphberg yw."

"Colour in gour," yn medhaf, "nyns yw y valew moy ès hebma!" – ha my ow ry nampèth dhedhy heb valew vèth.

"Duw graunt daras an gegyn dhe vos degës!" yn medh.

"Âmen!" yn medhaf, ha dyberth dhyworty.

In gwroneth, dell worama lebmyn, traweythyow th'yw colour a valew larj in gour.

CHAPTRA 3 GORDHUWHER MERY GANS GOOS PELL

Nyns en vy mar afrêsonus, mayth esen vy ow tysfavera gwehyas gam an dûk drefen nag esa ow fysment dâ ganso; ha'pe dysfaverans defry, wèl y fara a wrug ow diarva vy, moyha cyvyl ha hegar (dell hevelly dhybm), ternos vyttyn. Pàn glôwas bos Strelsau pedn ow fordh vy, ev a dheuth ha metya genef, ha my orth haunsel, ha derivas fatell veuva gelwys gans y whor, neb o demedhys dhe vysterden rych lowr ha tregys i'n bedncyta, rag ocûpya chambour in hy chy. Ev a wrug acceptya yn lowen, saw lebmyn ev a wodhya convedhes na ylly forsâky a y dûtys. Ytho ev a besys orta vy a gemeres y le, mar calla an westva-ma contentya; uvel, mès, dell wrug ev keworra, glân ha leun a gonfort. Dedhewys o assentyans y whor, hag ev ow poosleva an dieth a via dhybm ha'n rûthow a wrussen vy dierbyn i'm viajys dhe ha dhia Strelsau avorow. Me a wrug acceptya y brofyans heb hockya, hag ev èth ha pellscrefa dh'y whor, ha my ow trùssa hag owth ombarusy rag mos i'n nessa train. Saw yth esen vy ow yêwny an forest ha'n chy helghya whath, ha pàn lavaras ow maghteth vian dell yllyn vy cafos an hens horn in gorsaf ryb an fordh, warlergh kerdhes deg mildir ogas lowr der an forest, me a vydnas danvon ow fardellow strait dhe'n drigva a ros Johann, gwil ow thro kerdhes, ha sewya dhe Strelsau a'y wosa. Gylls o Johann dhe ves, ytho ny wodhya bos ow thowl chaunjys. Saw drefen nag esa effeth, ma's strechya ow devedhyans dh'y whor nebes ourys, chêsôn ny welyn vy a dherivas dhodho. Heb dowt, ny vydna an venyn dhâ spêna fienasow a'm govys.

Me a dhebras ly avarr, ha wosa gorhebmyr farwèl dhe'm ôstys cuv, ha promysya dewheles dhedhans wàr ow fordh tre, my a dhalathas ascendya an vre tro ha'n Castel hag alena wor'tu ha'n forest. Kerdhes hanter-our heb hast a'm dros dhe'n Castel. Th'o ker i'n dedhyow eus passys, ha'n pedndour auncyent in sawment dâ whath, ha brâs y argraf. Adrêv dhodho th'esa ken radn a'n castel gwredhek, hag adrêv hodna, dyberthys dre bollgledh down ha ledan oll adro dhe'n byldyansow coth, yth esa mansyon arnowyth ha sêmly, drehevys gans an dewetha mytern, hag ow servya i'n tor'-ma avell trigva diogus dhe Dùk Strelsau. An radnow coth ha nowyth o jûnyes dre bons derevel, ha marnas an entryng andydro-ma nyns esa tremenva vèth inter an byldyans coth ha'n bÿs wàr ves. Saw ow lêdya dhe'n mansyon arnowyth yth esa rôsva ledan ha sêmly. Aneth dhelvrysek o. Pàn esa Michael Du ow tesîrya

cowetha, y hylly trega in y vansyon. Mar pe sêsyas gans shôra cas warbydn mab den, nyns o res ma's tremena dres an pons ha'y dherevel wâr y lergh (an gwayans o dre rolbrednyer), ha'y dhry in mes ny yll tra vëth viadnha ès rejyment ha godnys brâs in aray. My êth ow fordh in rag, lowen bos dhe Michael Du, kyn na ylly ev kemeres an se rial na'n brynces naneyl, trigva mar vrav dell esa dhe genyver pryns in Ewrop.

Me a wrug entra dhe'n forest wharê, ha kerdhes pelha, udn our pò moy, in dadn y skeus tewl ha goyeyn. An gwëdh brâs o plethys an eyl gans y gela a-ugh ow fedn, ha golowyjyon an howl ow qwibya der an to-ma in lagasow mar spladn avell adamans, ha scant nyns êns y brâssa. Gorhenys en vy gans an tyller, ha pàn gefys vy gwedhen-ven a'y wroweth, me a settyas ow heyn orto, hag istyn ow garrow, hag omry dhe gontemplans cosel a decter sad an coos ha dhe gonfort a cygar dâ. Ha pàn anellys vy dalgh a decter (dell soposys), ha'n cygar gorfednys, me a wrug codha in cùsk moyha delycyùs, heb predery a'm train dhe Strelsau hag a'n androw esa ow passya yn scon. Remembra train i'n plâss a'n par-na a via sacrylych gwyls. In y le, me a dhalathas hunrosa y bosama demedhys dhe Brynces Flavia ha tregys in Castel Zenda, hag ow corhana cowl-dhedhyow gans ow hares in lanerhy an forest – ha hunros o hedna pòr blesont. Ha pàn esen vy i'm desmygyans ow qwasca abm gwresak wâr wessyow wheg an brynces, me a wrug clôwes nebonen (ha'n voys o radn a'n hunros, dell hevelly wostallath) ow cria in mes, garow hag uhel y lev:

“Dar, usy an jowl i'n dra? Mar pe dyvarvys, an Mytern via ev!”

An tybyans o siansus teg i'm hunros. Dre offrydna ow minvlew poos ha'm barv ha'y bleyn imperyal, y fedhen vy transformys dhe vonark. Pàn vydnen vy abma dhe'n brynces unweyth arta, i'n very prës-na me a dheuth (meur ow anvoth) dhe'n ervirans y bosama dyfun.

Me a wrug egery ow lagasow, ha cafos dew dhen ow meras orta vy ha brâs aga whans a wodhvos. Dhe'n dhew th'esa dyllas sport godn i'ga herhyn, hag anjy ow ton godnys. Onen o nebes berr ha pòr vynsek y gorf, pedn brâs, bùlet y shâp, minvlew a reun loos, lagasow blou gwydnyk bian, ha tabm gwythiek. An aral o pollat yonk ha tanow, cresek y hirder, tewl y vejeth, gans stubm grassyùs a vryntynsys. Me a wrug desmygy an eyl dhe vos den jentyl ûsys dhe gowethas meur hy bry, hag experyens ganso in conversacyon a vresel inwedh; ha'n aral dhe vos soudor coth. Dell veu prevys a'y wosa, hèn o desmyk lybm.

An cotha den a dheuth bys dhybm, ow qwil sin dhe'n aral may whrella holya. Dell wrug defry, ha derevel y hot yn cortes. Me a savas lent in bàn.

“Ev a'n jeves an hirder kefrës!” a glôwys vy an cotha dhe leva yn isel, hag ev ow whythra an whe troos'hës ha dyw vësva a hirder esa dhybmo. Ena ev a lavaras, ow tava y gappa i'n vaner a Varhak:

“Alla'vy govyn agas hanow?”

“Awos why dhe wil an kensa stap i'gan aswonvos, a dus jentyl,” yn medhaf gans minwharth, “res yw dhe why lêdya i'n negys a henwyn.”

An den yonk a dheuth udn pâss in rag, ha plesont y vinwharth.

“Hèm yw,” yn medh, “Coronal Sapt, ha my yw henwys Fritz von Tarlenheim. Yth eson agan dew in servys Mytern Rùrytânya.”

Me a omblegyas, dyscudha ow fedn, ha gortheby:

“My yw Rudolf Rassendyll. Viajyor a Bow an Sowson ov vy; hag ow sensy comyssyon sodhak dhyworth hy Brâster an Vyternes nebes bledhydnyow alebma.”

“Dhana ny oll yw bredereth a'n cledha,” Tarlenheim a worthebys, hag istyn y dhorn, a wrug vy kemeres a'm bodh.

“Rassendyll, Rassendyll!” a hanajas Coronal Sapt. Ena y feu ùnderstondyng gwibys in golow scav dres y vejeth.

“Re Varia!” ev a grias, “o’why onen a’n teylu Burlesdon?”

“Ow broder yw lebmyan an Arlùth Burlesdon,” yn medhaf.

“Lyw an pedn a’th tyskever,” ev a wharthas in y vriansen, ow poyntya bës dhe’ m poll dyscudhys. “Dar, Fritz, ny wosta an whedhel?”

An den yonk a dowlas golok dyharas warna vy. Th’esa va owth aswon mater tyckly in fordh may fensa ow whor-dre-laha y estêmya meur. Rag ry dhe’n den diaha, me a wrug compla gans minwharth:

“Â! an whedhel yw godhvedhys obma maga tâ, dell hevel, hag i’gan mesk ny.”

“Godhvedhys!” Sapt a grias. “Mar mydno’why remainya obma, na wra dyowl vëth y dhowtya in oll Rùrytânya – na dâma vëth naneyl.”

Me a dhalathas omsensy anês. A pe convedhys genama kyns, tell esen vy ow ton petygrew screfys mar blain warnam, me a vensa kemeres moy preder kyns ès vysytya Rùrytânya. Mès yth o re holergh.

I’n very prës-na y feu lev brâs y senyans clôwys dhyworth an coos adrëv dhe ny:

“Fritz, Fritz! pleth esta, gwas?”

Tarlenheim a blynchya, ha leverel gans hast:

“An Mytern yw!”

Dhe Sapt coth yth esa wharth in y vriansen unweyth arta.

Ena den yonk a labmas dhia govva a wedhen-ven ha sevel rypton. Pàn y’n aspias, my a wrug garm a varth. Hag y whrug ev kildedna rag sowthan sodyn pàn y’ m gwelas vy. Saw blew ow fâss yn unsel, ha neb gis a dhynya der entent a’y roweth ev; saw fowt dhodho kefrës a hanter-mêsva martesen a’m hirder vy – nâ, le ès hodna, mès tabm bytegyans – Mytern Rùrytânya a via Rudolf Rassendyll, ha my, Rudolf, a via Mytern Rùrytânya.

Pols yth en ny a’gan sav heb gway vëth, an eyl ow meras orth y gela. Ena my a dednas ow hot unweyth arta hag omblegya gans revrons. An Mytern a wrug dascafos y lev, ha govyn in y sowthan:

“A goronal – Fritz – pyw yw an den jentyl-ma?”

Me a vydna knack gortheby, pàn wrug Coronal Sapt gorra y honen inter an Mytern ha my, ha dallath còwsel orth y Vrâster in croffal isel. Th’esa pedn an Mytern pell a-ugh pedn Sapt, ha’y lagasow orth ow whelas vy par termyn, hedre ve ow coslowes. Ha my owth aspia wortio ev, polta dour. An havalder o meur y varth, sur, kynth esa poyntys a dhyffrans dhe weles inwedd. Fâss an Mytern o nebes moy kigek ès ow bejeth vy, hirgelgh y lînen o tebmyk creffa ha, dhe’ m desmygyans vy, nyns esa dh’y vin oll an ferfter (pò gorthter) o dhe redya wâr ow gwessyow tydn vy. Saw awos hedna, ha dres oll an dyffrans munys, yth esa an havalder ow sordya yn wondrys, marthys, moyha hewel.

Sapt a cessyas còwsel, ha’n Mytern whath ow plegya tâl. Ena, tabm ha tabm, cornellow y vin a dhalathas sqwychya, y dhewfrik a wrug skydyna (dell wra ow dewfrik vy pàn esof ow wherthyn), y lagasow terlentry, hag awot y wharth a dardhas in shôra ancompressadow a’n moyha jolyf, esa ow seny der an coos ha’y dheclarya den mery.

“Metyans dâ, a genderow!” ev a grias, ha dos udn pâss wor’tu ha my, ha tackya dorn wâr ow heyn, ha wherthyn whath. “Gevowgh dhybm dre gortesys ha my sowthenys. Gweles dobyt i’n eur-ma a’n jëdh, nyns yw gwaitys nefra, eh, Fritz?”

“Me a bës pardon, sera rial, a’m bolder,” yn medhaf. “Yma govenek dhybm na wrav vy kelly favour agas Brâster.”

“Re Varia! cowntnans dâ an Mytern a’gas bydh pùb termyn,” yn medh, in udn wherthyn, “boneyl a’m bodh bò heptho. Ha, sera, my a vydn keworra servysyow yn lowen, pùppynag a allen vy. Pleth eso’why ow viajya?”

“Dhe Strelsau, sera rial – dhe’n cùrunyans.”

An Mytern a wrug meras orth y gothmans, hag ev ow minwherthyn whath, kynth esa anetter hyntys in y dremyn. Saw tenewen jolyf an mater a’n cachyas arta.

“Fritz, Fritz!” ev a grias, “me a be mil gùrun rag aspia fâss Broder Michael pàn wrella gàn gweles dobllys!” ha’n wharth mery ow seny unweyth arta.

“A furneth Mêster Rassendyll,” a wrug Fritz von Tarlenheim merkya, “dowtys ov yn frâs, mar mydn vysytya Strelsau i’n termyn-ma.”

An Mytern a dùchyas cygaryk.

“Wèl, Sapt?” yn medh, in udn wovyn.

“Res yw dhodho heb mos màn,” an cothwas a wrug gromyal.

“Now, a goronal, gwell via leverel my dhe vos in kendon dhe Vêster Rassendyll mar ny wra –”

“Ogh, eâl gwra y vailya in maner ewn,” yn medh Sapt, ha hâlya pib vrâs in mes a’y bocket.

“Lowr, a sera rial,” yn medhaf. “Me a vydn voydya a Rùrytânya hedhyw i’n very jëdh.”

“Na vynta, re’n ebron dhâ – hèn yw *sans phrase*, dell yw Sapt plêsys dhe leverel. Rag ty a vydn kynyewel gena vy haneth, pùppynag a wharvo a’y wosa. Deus, a dhensa, ny wrêta metya gans nes’hevyn nowyth pùb jorna!”

“Haneth y fedhyn ny ow kynyewel yn erbysek,” yn medh Fritz von Tarlenheim.

“Càm na vedhyn – pàn eson ny ow qwesty gàn kenderow nowyth ny!” a grias an Mytern. Ha pàn dharevys Fritz y scodhow, ev a geworras: “Ogh! ha my a vydn perthy cov a’gan dallath avorow avarr, Fritz.”

“My kefrës – pàn dheffa vorow,” yn medh Sapt coth, ow tedna mog der y bib.

“Ogh, Sapt coth ha fur!” an Mytern a grias. “Deus, Mêster Rassendyll – pana hanow a rosens y dhys, ha ny ow còwsel?”

“Hanow dha Vrâster y honen,” me a worthebys, hag omblegya.

“Wèl, ‘ma hedna ow prevy na wrussons y kemeres meth ahanan,” yn medh in udn wherthyn. “Deus dhana, kenderow Rudolf. Ny’m beus plâss ow honen obma, mès yma ow broder wheg Michael ow lendya chy dhyn, ha ny a vydn gwil oll gàn ehen dhe’th intertainya ino”. Ev a golmas y vreghe dhe’m breghe vy ha’m hùmbrank der an forest in kerdh, gans sin orth an re erel dhe dhos genen, tro ha’n west. Th’esen ny ow kerdhes moy ès hanter-our, ha’n Mytern ow meggy cygarygow hag ow clappya heb hedhy. Les brâs a gemery adro dhe’m teylu, ha wherthyn a’y golon pàn wrug vy derivas a’n portreyansow i’gan soleryow, Elphberg aga blew, ha wherthyn a’y golon dhe voy pàn wrug ev clôwes bos ow thro plesour in Rùrytânya tra gevrîn.

“Yw res dhis vysytya dha genderow drog-gerys in dadn gel?” yn medh.

Desempys ny a wrug tremena mes a’n coos, devedhys dhe jy helghya, bian hag bohes afînys. Byldyans udn leur o va, sort a vùngalow, gwrës oll a bredn. Pàn esen ny ow nessa, y feu den cot apperys dh’agan metya, hag udnwysk sempel in y gerhyn. Ny welys ken onen ma’s benyn dew ha coth, neb o mabm Johann, an gwehyas gam dhe’n dûk, dell wrug vy dyskevera a’y wosa.

“Wèl, yw kydneyow parusys, Josef?” an Mytern a wovydnas.

Parusys in gwir, dell dherivys an servont bian, ha ny a’gan eseth dhyrag plenta vytel yn scon. An boos o sempel lowr: an Mytern ow tebry yn yagh, Fritz von Tarlenheim yn tainty, Sapt coth kepar ha bleydh. My a wrug gwary brav gans ow hollel ha’m forgh, dell o ûsys genama. An Mytern a verkyas ow ferformyans, ha gormola in y wolok.

“Th’on ny oll tus dhe dallyour dê, ny teylu Elphberg,” yn medh. “Saw dar! – nyns eson ny ow tebry yn sêgh? Gwin, Josef! gwin, was! On ny bestas, ha ny ow tebry heb eva? On ny gwarthek, Josef?” Sket orth repref-ma Josef a wrug beha an bord a votellow.

“Remember avorow!” yn medh Fritz.

“Eâ – pân dheffa vorow!” yn medh Sapt coth.

An Mytern a wrug gwakhe gwedren leun rag kerensa yêhes “Kenderow Rudolf,” dell vydna ev ow cria vy dre gortesy – pò dre jolyfter. Ha my a wrug eva eqwal rag kerensa yêhes “Colour rudh Elphberg”, hag ev ow wherthyn yn uhel.

Now, pynag a ve an boos, th’o an gwin esen ny owth eva dres pùb pris pò estêmyans, ha ny a wrug jùstys warnodho. Unweyth only, Fritz a vedhas lettya dorn an Mytern.

“Pywa?” an Mytern a grias. “Remember ty dhe dhallath dhyraga vy, Mêster Fritz – res yw dhis bos dew our moy erbysek ès my.”

Fritz a welas nag esen vy ow convedhes.

“My ha’n coronal,” ev a styryas, “ny a vydn qwytya ’lebma dhe whegh eur, marhogeth bys in Zenda wâr nans, ha dewheles gans gwehlu an onour rag kemeres an Mytern eth eur, ena ny oll a vydn marhogeth warbarth dhe’n gorsaf.”

“An gwehlu, dh’y gregy!” Sapt a groffolas.

“Ogh! Pòr gortes yw ow broder, hag ev ow pesy an onour dh’y rejyment ev,” yn medh an Mytern.

“Deus, a genderow, nyns eus otham dhe jy a dhallath avarr. Udn votel whath, sos!”

Me a gemeras udn votel whath – gesowgh ny, kyns, dhe leverel udn radn a votel, rag moy ès hanter a veu viajys yn uskys ajy dhe vriansen y Vrâster. Fritz a wrug dascor pùb attent dhe berswâdya. Dhia wil perswâdyans, ev êth bys in bos perswâdys, ha ny oll leunha scon a win ès dell godha dhe ny. An Mytern a dhalathas còwsel adro dhe vyns a vydna gwil i’n termyn a dheu, Sapt coth adro dhe vyns a wrug i’n termyn eus passys, Fritz adro dhe neb mowes, ha my a’n merytys marthys ow longya dhe lydnyath Elphberg. Yth esen ny oll ow kestalkya i’n kettermyn, hag ow sewya Sapt ha’y geskyans: gasa an vorow dhe gemeres with a’y honen.

Wâr an dyweth an Mytern a worras y wedren dhe’n bord ha posa wâr dhelergh in y jair.

“My re evas lowr,” yn medh.

“Nyns oma whensys mân dhe contradia an Mytern,” yn medhaf.

Defry, th’o y lavar a’n gwirra yn tien – mar meur dr’yly bos.

Pân esen vy ow talkya whath, Josef a dheuth ha settya dhyrag an Mytern cruskyn coth ha reveth, gwelweyth y wyscas. Y feu a’y wroweth in neb selder tewl mar bell, mayth esa va ow qwynkya, dell hevelly, in golow an cantolyow.

“Y Vrâster, Dûk Strelsau, ev a’m erhys settya an gwin-ma arâg an Mytern pân ve an Mytern sqwith a bûb gwin aral, ha pesy orth an Mytern a’y eva, rag oll y gerensa dh’y vroder.”

“Ober dê, Michael Du!” yn medh an Mytern. “Corkyn mes, Josef. Dh’y gregy! Esa ev o’predery my dhe blynchya dhorth y votel?”

Egerys veu an votel, ha Josef a wrug lenwel gwedren an Mytern. An Mytern a’n tasyas. Ena, gans tremyn sad ha gwyw dhe’n eur ha dh’y blit y honen, ev a wrug meras warnan adhedro:

“A dus jentyly, cowetha vy – a Rudolf, ow henderow (sclandrus yw an whedhel, Rudolf, re’m leouta!), th’esof ow ry oll Rûrytânya dhe why bys in hy hanter. Saw na besow’ badna a’n votel dhuwyl-ma, ha my o’th eva rag kerensa yêhes an – an knava fel-na, broder vy, Michael Du.”

Ha'n Mytern a sêsyas an votel hag omwheles a-ugh y anow, ha'y gwakhe ha dehesy dhe ves, ha gorra y bedn wâr y vrehow dhe'n bord.

Ha ny a wrug eva hunrosow plesont dh'y Vrâster – ha marnas hedna nyns esof ow perthy cov a'n gordhuwher. Par hap yth yw lowr.

CHAPTRA 4 AN MYTERN OW SENSY APPOYNTYANS

A wrug vy cùsca udn vynysen, udn vledhen? Ny wodhyen vy poynt. Me a dhyfunas sodyn, in udn grena. Ow fâss, ow blew, ow dyllas, th'esens y oll ow tevera dowr, ha Sapt coth a'y sav adâl dhybm, gwenwharth a dhespît wâr y vejeth ha bùcket gwag in y dhorn. Wâr an bord ryphtho th'esa Fritz von Tarlenheim a'y eseth, gwydnyk kepar ha bùcka nos ha mar dhu in dadn y lagasow avell bran.

My a labmas serrys wâr ow threys.

"Dha ges yw gyllys re bell, sera!" me a grias.

"Tety valy, gwas, nyns eus termyn rag omdhal. Ny ylly ken tra vëth dha dhyfuna. Pymp eur yw."

"Bëdh gwarnys, Coronal Sapt –" me a dhalathas arta, tobm ow spyrys, kynth en vy yêyn i'm corf dres ehen.

"Rassendyll," Fritz a wodorras ow lavar, ow skydny dhyworth an bord ha kemeres ow bregth, "mir obma."

Yth esa an Mytern wâr an leur, growedhys oll y hës. Y fâss o mar rudh avell y vlew, hag ev owth anella poos. Sapt, ky coth ha dygortes, a'n pôtyas yn harow. Ny wrug ev gwaya màn, ha ny veu powes in y anellans naneyl. My a welas dell o y fâss ha'y bedn glëb a dhowr, kepar ha'm câss vy.

"Ny re spênas hanter-our in y gever," yn medh Fritz.

"Ev a wrug eva terweyth moy ès dell wrugo'why dew," Sapt a groffolas.

My êth wâr bedn dêwlin ha tava y wythy. An pols o uthyk idhyl ha lent. Th'esen ny, oll agan try, owth aspia an eyl dh'y gela.

"O droggyes – an dewetha botel-na?" me a wovydnas, in udn whystra.

"Ny woram màn," yn medh Sapt.

"Res yw dhe ny cafos medhek."

"Nyns eus medhek nes ès deg mildir, ha ny alsa mil vedhek y dhry dhe Strelsau hedhyw. Aswonys dâ yw trêm an dra. Ny wra ev gwaya whe pò seyth our na whath."

"Ha'n cùrunyans!" me a grias in ewn euth.

Fritz a dherevys y scodhow, ha my ow convedhes bos hedna ûsadow moyha menowgh dhodho.

"Res yw dhe ny danvon derivas y bos ev clâv," yn medh.

"Eâ, martesen," yn medhaf.

Sapt coth, neb o mar fresk avell egor jarn, a wrug tùchya y bib solabrës ha whetha mog kepar ha jyn êthen.

"Mar ny vëdh ev cùrunys hedhyw," yn medh, "me a wystel cùrun na vëdh cùrunys nefra."

"Varia, prag?"

"Ma an hol nacyon ena rag y wolcùbma. Hanter a'n army – eâ, ha Michael Du orth y vleyn. On ny parys dhe dhanvon tell yw an Mytern medhow?"

"Tell yw clâv," yn medhaf, in udn amendya.

“Clâv!” Sapt a dhassonas, ha’y wharth leun a scorn. “Anjy a wor y glevejow re dhâ. ‘Clâv’ o va lies treveth aral!”

“Wèl, res yw dhyn lavasos kyn fednons y soposya,” yn medh Fritz yn tyweres. “Me a vydn dry an nowodhow ha gwil an dra dhe’n gwelha.”

Sapt a dherevys y dhorn.

“Lavar dhèm,” yn medh. “A gresyth jy an Mytern dhe vos droggyes?”

“Cresaf,” a worthebys vy.

“Ha pyw a’n droggyas?”

“An ky damnabyl, Michael Du,” yn medh Fritz inter y dhens.

“Eâ,” yn medh Sapt, “rag na dheffa dh’y gùrunyans. Dh’agan Rassendyll nyns yw Michael teg aswonys. Pan opynyon eus dhe jy, Fritz? A nyns eus gans Michael mytern parys? A nyns eus gans hanter Streisau ken ombrofyor? Dell yw Duw yn few, gwas, an se rial yw kellys mar ny wra an Mytern omdhysqwedhes in Streisau hedhyw. Dhybmo th’yw Michael Du aswonys re dhâ.”

“Ny a yll y dhon dy,” yn medhaf.

“Ha pòr deg y semlant,” yn medh Sapt, in udn vockya.

Fritz von Tarlenheim a gudhas y fâss inter y dhêwla. Th’esa an Mytern owth anella uhel ha poos. Sapt a wrug y dava gans troos unweyth arta.

“Ass yw pedn medhow!” ev a lavaras, “Saw Elphberg yw va, ha mab dh’y das, ha my ow pedry kyns in iffarn ès gasa Michael Du esedhys in y le!”

Rag tecken th’esen ny oll tewys. Ena Sapt a gemeras y bib mes a’y vin ha leverel dhybm, ow plegya tâl:

“Den a vydn cresy in Tenkys pàn usy va ow tevy coth. Tenkys a wrug dha dhanvon jy obma. Tenkys a wra dha dhanvon lebmyñ dhe Streisau.”

Me a wrug hanaja “Duw Dynam!”, ha treburchya wâr dhelelgh.

Fritz a dherevys y lagasow in golok freth ha sowthenys.

“Ûnpossybyl!” yn medhaf isel ow lev. “Aswonys vedhama.”

“Peryl yw hedna – warbydn certuster,” yn medh Sapt. “Mar mydnys trehy dha varv, me a wystel, aswonys na vedhys poynt. Eus own dhis?”

“Sera!”

“Deus, mab, tety valy! Mès dha vôwnans â dhe goll, te a wor, mars os aswonys in gwir – ha’m bêwnans vy – ha bêwnans agan Fritz. Saw mar nyns êth tejy, th’esof ow lia dhys, Michael Du a wra esedha wâr an se kyns haneth, ha’n Mytern a’y wroweth i’n vagh pò in y vedh.”

“Nefra ny vydn an Mytern gava dhybm,” me a stlevys.

“On ny benenes? Ny vern gyvyans!”

An clock a wrug tyckya hanter-canqweyth, ha try ugans, ha deg ha try ugans, ha my a’m sav in preder dredhans. Ena y teuth wâr ow fâss neb golok, dell soposys, rag Sapt coth a’m sêsyas er ow dorn, ha cria:

“Êth jy in gwir?”

“Av in gwir,” yn medhaf, ha my ow meras orth fygùr an Mytern wâr an leur ahës.

“Arayes yw,” Sapt a bêsyas, ha whystra gans hast, “ny dhe wodrega haneth i’n Palys. Pàn vedhyn ny gesys pryva, my ha ty, dystowgh ny a wra eskyna an vergh – res yw dhe Fritz powes ha gwetha chambour an Mytern – ha ny a wra marhogeth obma, in udn bonyas. Parys vèdh an Mytern – Josef a

wra derivas orto – ha res a vëdh marhogeth, dhodho bys in Strelsau arta genev vy, ha dhyso bys in or an wlas, kepar ha pàn ve an jowl orth dha jâcyâ.”

Me a’n godhya oll in pols, hag inclynysa pedn.

“Martesen yma chauns,” yn medh Fritz, gans kensa sin dhyworto a wovenek.

“Mar callama scappya bos dyskeveryys,” yn medhaf.

“Dyskeveryys mar pedhyn ny,” yn medh Sapt, “me a wra danvon Michael Du kyns dhe’n ancow ès mos ow honen, an nev re’m gweressa! Eseth wàr an chair-ma, sos.”

Me a’n obeyas.

Ev a wibyas in mes a’n rom, ha cria “Josef! Josef!” Wosa teyr mynysen ev a dheuth arta, ha Josef ganso. Yth esa an eyl ow ton podyk a dhowr pooth, seban, ha daffar alsen. Th’esa ow crena pàn wrug Sapt styrya oll an studh ha comondya ow dyvarva vy.

Desempys Fritz a wrug gweskel wàr y vordhos:

“Saw an gwehlu! ‘Njy a wor! a wor!”

“Agh! Ny vydnyn ny gortos an gwehlu. Ny a vydn marhogeth dhe Hofbau ha kemeres train ena. Pàn dhowns y, an ydhyn a vëdh neyjys pell dhe ves.”

“Saw an Mytern?”

“An Mytern a vëdh in selder an gwin. Me a vydn y dhon dy lebmyn.”

“Mar y’n cafons y?”

“Ny wrowns y màn. Fatell allons y? Josef a vydn aga thrailya in kerdh.”

“Saw –”

Sapt a wrug stank gans y droos.

“Nyns eson ny ow qwil gwary,” ev a wrug taredna. “Re’m fay! a ny worama an peryl? Mar cafons y an Mytern defry, ny vëdh y blit lacka ès pàn ny vëdh cùrunys hedhyw in Strelsau.”

Gans an ger-ma, ev êth hag egery an daras yn fen, ha dysqwedhes crefter na vien vy ow tesmygy bos dhodho, ow plegya dhe’n dor hag ow lyftya an Mytern in y dhêwla. Ha pàn esa va orth y wil, an venyn goth, mabm Johann an gwehyas, hy a dheuth ha sevel i’n daras. Yth esa hy ow sevel pols dê, ena hy a drailyas wàr wewen, heb sin vëth a sowthan, ha clattra der an dremenva in kerdh.

“A wrug hy clôwes?” Fritz a grias.

“Me a sens hy clap!” yn medh Sapt, grym lowr, ha don an Mytern in y dhywvreggh in mes.

Ha my a sedhas in chair brehek, ha pàn esen vy a’m eseth ena, in hanter-clamder, yth esa Josef ow knyvyas vy ha’m cravas vy erna veu oll ow minvlew ha’m barv imperyal taclow eus passys, ha’m fâss mar vlogh avell bejeth an Mytern. Ha pàn wrug Fritz ow gweles indelma, ev a dednas anellans hir ha cria in mes:

“Re Varia, soweny a wren ny in gwir!”

Th’o whegh eur solabrës, ha nyns esa termyn moy dhe gelly. Constrînyys gans Sapt, my a fystenys aberth in chambour an Mytern, ha gwysca ow honen in udnwysk a goronal a’n Gwehlu, ha my ow cafos nebes prës dhe worra qwestyon orth Sapt. Pëth a wrug ev adro dhe’n venyn goth?

“Hy a lias na glôwas hy tra vëth,” yn medh. “Mès rag bos sur, me a golmas hy garrow warbarth, ha pockya lien dorn in hy ganow, ha kelmy hy dêwla, ha’y settya in dadn alwheth in selder an glow, kentrevoges dhe’n Mytern. Josef a vydn aga dyghtya, pùbonen a’n dhew, moy adhewedhes.”

Ena y feuv vy skydnys in wharth, ha Sapt y honen ow minwherthyn grym.

“Dhe’ m desmygyans vy,” yn medh, “pàn wra Josef derivas ortans an Mytern dhe vos gyllys, y fydnons y cresy ny dhe gafos drog i’n keus. Rag yth yw dhe lia, nyns usy Michael Du ow qwetyas y weles in Streisau hedhyw.”

Me a worras basnet an Mytern wàr ow fedn. Sapt coth a wrug istyn cledha an Mytern dhybm, ow meras orta vy hir ha dour.

“Grâss dhe Dhuw, ev a wrug ervira trehy y varv!” ev a grias.

“Prag y whrug ev?” me a wovydnas.

“Dre rêson Prynces Flavia dhe leverel y bos ev ow tyrusca hy bogh pàn vydna ry dhedhy abm a genderow cortes. Deus now, res yw dhyn marhogeth.”

“Yw pùptra salow obma?”

“Nyns eus tra vèth salow nag in tyller vèth,” yn medh Sapt. “Mès moy salow ny yllyn ny gwil.”

I’n tor’-ma Fritz a dheuth ha jùnya dhyn arta, hag udnwysk a gapten in y gerhyn a’n keth rejyment ha’m gwysk ow honen. Kyn pedn peder mynysen y feu Sapt taclys in y udnwysk ev. Josef a grias bos an vergh parys. Ny a labmas wàr aga heyn ha dallath, ow cobonya scav. Y feu an gwary in gwayans. Pandra vedha y finweth?

An myttyn ha’y air fresk a wrug glanche ow frederow, ha me a wor convedhes pùptra a levery Sapt dhybm. Ev o marthys. Scant nyns esa Fritz ow còwsel, ev ow marhogeth kepar ha den in cùsk, mès desempys, heb ken ger vèth adro dhe’n Mytern, Sapt a dhalathas desky istory dhybm in oll y vanylyon a’m bêwnans tremenys, a’m teylu, a’m plesours, hobbys, gwanderow, cothmans, cowetha, ha servons. Ev a wrug desky etyket Lÿs Rùrytânya dhybm, in dadn bromys ev dhe vos prest orth ow elyn rag meneges oll an dus a godha dhybm aga aswon, ha ry hyntys pygebmys favour a dalvia dhybm aga wolcùbma ganso.

“Ha ken tra,” yn medh Sapt. “Catholyk osta, sur?”

“Nyns ov vy màn,” me a worthebys.

“Ren ow thas, cabmgryjyk yw!” Sapt a hanajas, ha dystowgh ev èth in lesson elvednek a’n practycyow ha’n rêwllys in crejyans an Romans.

“I’n gwelha prës,” yn medh, “ny vèdh gwaityans brâs a’th wodhvos, rag drog-gerys yw fara dybreder ha lows an Mytern in kenyer negys a’n par-ma. Saw res yw dhis bos mar dhainty avell amanyen orth an Cardynal. Govenek a’gan beus y wainya dhe ny, awos bos kedrydn stag intredho ha Michael ow tùchya aga bleynorieth.”

Solabrës y feun ny devedhys dhe’n gorsaf. Fritz a dhascafes coraj lowr rag clerhe dhe vèster an gorsaf, meur y varth, towlen an Mytern dell o chaunjys. An train a dheuth in oll y èthen. Eskynys veun ny in caryach adhevîs, ha Sapt a bêsyas y lesson, ow posa wàr an pluvogow dhelergh. Me a wrug checkya ow euryor vy – euryor an Mytern o hedna, heb mar. Eth eur o, yn kewar.

“An qwestyon yw, a wrussons y mos ha’gan sarchya ny?” yn medhaf.

“Y’m beus govenek na wrowns y cafos an Mytern,” Fritz a lavaras, meur y anês, hag i’n dro-ma Sapt o an den a dhrevys y scodhow.

Yth esa an train ow viajya yn tâ, ha dhe hanter wosa naw my a wrug aspia der an fenester an tourow pedrak ha mon ow longya dhe cyta vrâs.

“Dha bedncyta, sera lîch,” yn medh Sapt coth gans gwenwharth, ha gwevya y dhorn, ha plegya in rag ha gorra y vës wàr wythien codna ow bregh. “Dha bols yw tùch re uskys,” yn medh, in y lev croffolus.

“Nyns ov vy gwrës a ven!” me a grias.

“Ty a vèdh yn tâ lowr,” yn medh, gans inclynyans a’y bedn. “Res yw dhyn leverel fatell eus crèn lêhow wàr agan Fritz. Gwra gwakhe dha gostrel, Fritz, abarth Duw, a vaw!”

Fritz a wrug dell veu erhys dhodho.

“Udn our re avarr,” yn medh Sapt. “Gesowgh ny dhe dhanvon messach bos dha Vrâster devedhys, rag sur nys eus den vëth dh’agan metya i’n eur-ma. Hag i’n mên-termyn –”

“I’n mên-termyn,” yn medhaf, “an Mytern, dh’y gregy mar ny vydn cafos spot a haunsel.”

Sapt coth a wrug wherthyn in y vriansen, hag istyn y dhorn.

“Elphberg osta, pùb mësva ahana jy,” yn medh. Ena ev a hockyas, ha leverel cosel, owth aspia orthyn, “Graunt Duw ny dhe vos yn few haneth ha hogen!”

“Âmen!” yn medh Fritz von Tarlenheim.

An train a wrug sevel. Fritz ha Sapt a labmas in mes, noth aga fedn, ha sensy an daras dhybm. Me a fethas tag codna o sordys ina vy, settya ow basnet warnaf yn fast, ha whetha pejadow cot dhe Dhuw (heb meth orth y leverel). Ena me a worras ow threys wâr eskynleur an gorsaf in Strelsau.

Mes a dorn, pùptra o fysky ha deray: tus ow fystena dhybmo, hottys inter aga dêwla, ha fystena arta in kerdh; tus orth ow hùmbrank bys i’n bùffet; tus owth eskyna hag ow marhogeth tobm aga hast dhe erberow an soudoryon, dhe’n Beneglos, dhe drigva Dùk Michael. I’n very prës mayth esen vy ow lenky an dewetha lobm a’m hanaf a goffy, pùb clogh i’n cyta a dardhas in kessenysans a joy, ha mûsyk menestrouthy a vresel ha banlevow a dus, hebma oll a wrug gweskel wâr ow scovarn.

Ot an Pympe Mytern Rùdolf in Strelsau, y cyta dhâ! Hag anjy oll ow cria avê –

“Dùrsona dhe’n Mytern!”

Gwessyow Sapt coth a wrug cryhy in minwharth.

“Dùrsona dhe’n Mytern!” ev a whystras. “Kebmer coraj, a vab!” ha my ow clôwes y dhorn dhe wasca wâr ow glin.

CHAPTRA 5 AVENTURS DHE ACTOUR GORTHRO

My a wrug kerdhes mes a’n bùffê dhe’n cay, ha Fritz von Tarlenheim ha Coronal Sapt adrêv dhybm in nes. Y feu ow dewetha gwrians checkya, in udn dava, ow revolver dhe vos parys dhe’m dorn ha’m cledha dhe vos lows i’n woon. Yth esa bagas gay a sodhogyon ha brâsyon a vry orth ow gortos vy, ha den coth ha hir wâr aga bleyn, leun a vedallys, ha’y stauns onen a vresel. Warnodho an ryban melen ha rudh a’n Rosen Rudh a Rùrytânya – ha’n medal-ma, res alowa, o afînans dhe’m brêst anwyw vy kefrës.

“Marshal Strakencz,” Sapt a whystras, ha my ow convedhes y bosaf a wel dhe’n hensoudor moyha y hanow in oll an army Rùrytânyan.

A’y sav knack adrêv an Marshal th’esa den tanow ha cot, ha gon du ha rudh tewl in y gerhyn.

“Chansler an Wlascor,” Sapt a whystras.

An Marshal a wrug ow wolcùbma gans nebes lel-eryow, ha delyfra in udn bêsyas omdhyvlâmyans dhyworth Dùk Strelsau. An dùk o, dell hevelly, grêvys gans dysês sodyn, may feu ùnpossybyl dhodho dos dhe’n gorsaf, hag ev ow pesy cubmyas dhe wortos y Vrâster i’n Beneglos. My a levas ow bern, acceptya an omdhyvlâmyans orth an Marshal yn fest wheg, ha recêva lavarow cortes a bersons pòr wordhy ha brâs aga nùmber. Ny wrug nagonen dysqwedhes dowt vëth, ha my owth omsensy coraj dhe dhewheles ina vy ha’n labm frobmys i’m colon ow sedhy. Saw Fritz o gwydnyk whath, ha’y dhorn ow trembla kepar ha dêlen pàn y’n istynas dhe’n Marshal.

Wharê ny a wrug formya keskerth ha kemeres fordh dhe dharas an gorsaf. Eskynys veuv vy obma wâr ow margh, ha’n Marshal a wrug sensy an warthowl. An vrâsyon dhynasek êth i’ga caryajys in rag, ha my a dhalathas marhogeth der an strêty ryb an Marshal adhyhow ha Sapt agledh (ha’n gwir dhe’n tyller defry ganso, avell ow *chif-aide-de-camp*). Cyta Strelsau yw part coth ha part nowyth. Yma rôsvaow

arnowyth hag efan, ha qwartronys aneth ow kerhydna hag ow compassa strêty's an dre wredhek, strêty's cul ha gwius ha pyc'turesk. Tregys yma an ugh-rencasow i'n kelhow avê's; i'n re aberveth yma an shoppys desedhys; ha cudhys adrêv aga thâlenezow sowen yma lies bownder ha scochfordh, pâls y dus, mès an'fususyk, leun a rencas meur y esow, dyrêwl, ha drogoberus (dre vrâs). Th'esa an dyffrans cowethasek ha qwartronek-ma ow wortheby, dell dheskys warlergh derivadow Sapt, dhe dhyberthva aral, o moy hy bern genama. An Dre Nowyth o ledrek tro ha'n Mytern. Mès i'n Dre Goth yth o Michael a Strelsau govenek, gorour, gour wheg oll.

An wolok o pòr spladn pàn esen ny ow passya an Rôsva Veur ahês, bys i'n plain brâs wâr rag, mayth esa an Palys Rial. Obma th'esen vy mesk len-scodhyoryon. Cregys wâr bûb chy yth esa lednow rudh ha banerow ha garmow gwlassek. Wâr dhew amal an strêty's yth esa esedhow derevys, ha my a dremena drestans, in udn omblegya, dhe'n eyl tu ha dhe'n aral, in dadn gowas a vanlevow, a venothow, a lienyow dorn ow qwevya. An balcon o leun a venenes jenty'l, gay aga dyllas, esa ow tackya dêwla, ow qwil cortesy, ow tôwlel dhybm aga spladnha golok. Th'esa reverthy a flourys ros rudh ow codha warna vy. Y feu udn flour glenys dhe vong ow margh, ha my a'n kemeras ha'y staga dhe'm côta. An Marshal a vinwherthy grym. Traweythyow my a veras orth y fâs in dadn gel, saw nys esa môvyans lowr gans an Marshal dhe dhyskevera, o va kescolodnek pò nag o.

"An rosen rudh abarth an Elphbergs, a Varshal," yn medhaf yn jolyf, hag ev owth inclynya pedn. My re screfas "jolyf," ha res yw an ger-ma dhe hevelly stranj. Saw dhe leverel an gwir, medhow en vy a frobmans lowen. I'n prês-na th'esen vy ow cresy – *namnag* esen – fatell en vy an Mytern in very gwrioneth. Ha me a lyftyas ow golok arta, trygh i'm wharth, dhe'n balcon, beawty gà beg'h ... hag ena y whrug vy plynchya. Owth aspia warnam wâr woless, ha sêmly hy bejeth ha prow't hy minwharth, yth esa an venyn jenty'l a veu kesviajyores kys – Antoinette de Mauban. Ha me a welas hy bos ow plynchya kefrês, ha'y gwessyow in gway, ha hy ow plegya in rag, ha meras stark warna vy. Ha my a wrug cùntell ow honen, ha dierbyn hy lagasow, strait hag ôpyn, ha tava ow revolver unweyth arta. Pandra via dhe wil? mar mydna hy cria a lev uhel, "Hedna, nys yw an Mytern!"

Wêl, ny a wrug tremena, ha'n Marshal a drailyas wâr y dhyber, gwevya y dhorn, ha'n Varhogyon Eryys a dheuth adro, in udn glôsy, ma na yll an rûth bos nes dhybm. Th'esen ny ow qwytya an qwartron o a'm parth avy hag entra in qwartron Dùk Michael, ha'n gwythres-ma a'n Marshal a dhysqwedhas dhybm iredy, clerra ès geryow, stubm an comen voys i'n dre. Saw kynth en vy Mytern dre Denkys, ny yll yn vy ma's gwary an part yn sêmly.

"Prag y feu an chaunj-ma i'gan aray, Marshal?" yn medhaf.

An Marshal a wrug densel y vinvlew gwydn.

"Dotha yw, sera rial," ev a lavaras yn isel.

Me a wrug frodna.

"Gas an re usy dhyragon dhe varhogeth," yn medhaf, "erna vowns y hanter-cans lath arâg. Saw gwrewgh why, a Varshal, ha Coronal Sapt ha'm cothmans, gortos obma erna wrellen avy marhogeth hanter-cans lath. Ha gorrowgh gwith, na vo nagonen nes dhybm. Porposys ov vy dhe showya bos aga Mytern ow fydhya inans."

Sapt a settyas y dhorn wâr ow bregh. Me a'n shakys dhe ves. An Marshal a wrug hockya.

"A nys ov vy ûnderstondys?" yn medhaf. Hag ev a ros an arhadow, unweyth arta ow tensel y vinvlew. Me a welas fatell esa Sapt coth ow wherthyn yn cosel in y varv, saw ev a wrug shakya pedn orthy. Mar pen vy ledhys in golow an jêdh wâr strêty's Strelsau, plit Sapt a via plit cales.

Martesen y coodh dhybm leverel y bosama cowl-wyskys in gwydn, saw ow botas yn unsel. Wâr ow fedn th'esa basnet arhans, gorowrys y daclans, ha ryban ledan an Rosen o teg y semlant wâr ow brêst adreus. Prais gwadn dhyworthyf a'n Mytern mar ny vednen vy sevel orth uvelder hag amyttya, yth en vy fygûr pòr vrav. Indelha poran o breus an bobel. Rag pàn wrug vy entra, dygoweth wâr geyn margh,

bys in strêty an Dre Goth, tewl ha bohes aga afînans, y feu hanas wostallath, ena banlev, ha benyn orth fenester a-ugh chy cog a grias lavar coth an tyller:

“Mars yw rudh, th’ywa druth!” ha me a wharthas ha dysky ow basnet, may halla hy gweles y bosaf a’n ewn colour, hag anjy ow qwil banlev arta.

Marhogeth o tra moy y les, yn tygoweth indelma, ha my ow clôwes campollans an rûth.

“Gwydnha y fâss ès dell yw ûsys,” yn medh onen.

“Gwydn dha fâss jy, mar mednes bewa dell wra ev,” y teuth gorthyp pòr dhyscortes.

“Brâssa den yw va ès dell wrêna desmygy,” yn medh onen aral.

“Challa dê ganso, ha’n varv-na trehys dhe ves,” tressa a dheuth dhe gompla.

“Nyns yw y byctours lowr sêmly,” a wrug declarya mowes teg, ow qwetyas may hallen vy clôwes. Tra vèth ma’s flatteryng, heb dowt.

Saw in spit dhe’n sînys-ma a les ha comendians, y feuv vy recêvys gans an moyha radn a’n bobel in taw, dywharth aga fysment, ha namnag esa portreyans a’m broder cuv ow tekhe oll an fenestry – pèth o wolcùm gesedhus y gynda dhe’n Mytern. Th’en vy pès dê bos hedna heb gweles syght anwhek a’n par-na. Den o va êsy dhe serry, ha ny vensa ev y gemeres maga whar martesen dell wrug avy.

Devedhys en ny dhe’n Beneglos wâr an dyweth. Hy thâl brâs ha loos, afînys dre gansow a dhelwow, ha prowte a’y dharajow predn derow a’n gwelha in Ewrop, th’esa hy settys uhel dhyragof an kensa prës, ha namna veuv vy overcùmys gans sens glew desempys a’m bolder. Pùptra o nywlek pàn wrug vy skydnha dhywar ow margh. Th’esen vy ow qweles an Marshal ha Sapt yn tyscler, ha dyscler o an bùsh brâs a prontyryon, bryght aga fal ha mantel, esa orth ow gortos vy. Ha dyscler ow lagasow whath pàn esen vy ow walkya an eglos, oll hy horf meur, ha kesson an organ i’m scovarn. Ny welys vy tra vèth a’n rûth spladn esa orth y lenwel, scant ny wrug decernya fygùr stâtly an Cardynal pàn savas ev dhywar y gader argh-epsobek rag gwil wolcùm dhybm. Nyns o fâss vèth hewel cler dhyrag ow golok, ma’s dew, an eyl ryb y gela – bejeth a vyrgh, gwydnyk ha teg, cùrun a vlew gloryùs an Elphbergs a-ughto (rag gloryùs th’yw an blew-ma wâr venyn), ha bejeth a dhen, ha my a wodhya, a’y vohow goosrudh, a’y vlew du, hag a’y lagasow tewl ha down, y bosaf a wel dhe’m broder, Michael Du, worteweth. Ha pàn y’m gwelas, y vohow rudh a godhas gwydn wâr nùk, ha’y vasnet ow troppya crev y glattrans wâr an leur. Bys i’n tor’-na ny wrug ev desmygy, dell gresama, bos an Mytern devedhys dhe Streisau in very gwrioneth.

Myns a sewyas a’y wosa, ny’m beus cov anodho. My êth wâr dhêwlin dhyrag an alter ha’n Cardynal a wrug olewy ow fedn. Ena me a savas wâr dreys, hag istyna ow dorn ha kemeres cùrun Rùrytânya dhyworto ha’y settya wâr ow fedn, ha my a wrug ty coth an Mytern. Ha me a recêvas an Comùn Sans kyns essans oll (mar peu pegh, re bo gyvys dhybm). Ena an organ brâs a wrug kessen y arta, ha’n Marshal a worhemydnys dhe’n herôs, may whrellens y ow declarya. Awot an Pympe Rudolf cùrunys Mytern. Hag yma pyctour gorwyw a’n solemynyta bryntyn ow cregy i’m rom kydneyow vy i’n eur-ma.

An portreyans a’n Mytern yw fest dê.

Ena an venyn jenty, ha’n bejeth gwydn dhedhy, ha’n blew gloryùs, ha’n losten draylya inter dêwla dew baja, a wrug stap in mes a’y thyller ha dos, le mayth esen vy a’m sav. Ha herôt a grias:

“Hy Uhelder Rial an Brynces Flavia!”

Hy a wrug cortesy isel, ha settya hy dorn in dadn ow dorn vy, ha gorra bay warnodho. Ha rag tecken yth en vy dowtys a’n gwelha pèth dell allen vy gwil. Ena my a’s tednas hy dhybm hag abma dhedhy dywweyth wâr hy bogh, ha hy a rudhyas, ha – ena y Hanow Brâs an Cardynal Argh-Epscop a dheuth in udn slynky dhyrag Michael Du, hag abma dhe’m dorn ha presentya lyther screfys dhybm gans an Pab – an kensa ha’n dewetha dell wrug avy recêva mes a’n qwartron-na, mar exaltys!

Ena y teuth Dùk Streisau. Th'esa y stappys ow crena, me a'n te, hag ev ow meras adhyhow hag agledh, kepar dell vèdh den ow meras pàn usy va ow predery fia dhe'n fo. Ha'y fâss o cloutweyth a rudh ha gwydn, ha'y dhorn ow trembla, mayth esa ow sqwychya in dadn ow dorn vy, ha me a glôwas y wessyow sêgh ha cras. Ha my a wrug tôwlel golok orth Sapt, hag ev ow wherthyn cosel in y varv arta, ha me a gemeras Michael cuv er y dhêwla, ow qwil ow dûta vy, crev ow borpos i'n gre myternyth mayth en vy gelwys dhodho yn wondrys, hag abma dhodho wâr y vogh. Dâ veu dhyn, sur, pàn o hedna gwrës ha due!

Saw nag in bejeth an brynces nag in fâss den vèth ny welys vy dowt na qwestyon a'n lyha. Bytegyns, mar pen vy ha'n Mytern a'gan sav an eyl ryb y gela, y halsa an brynces decernya dyffrans desempys, pò wosa avîsment cot par hap. Saw nyns esa desmygyans vèth, na dhedhy hy na dhe nagonen, dell yllyn vy bos ken den ès an Mytern. An hevelep o lowr dhe servya, ha dres udn our yth esen vy a'm sav ena, owth omsensy mar sqwith ha mar vygyl dell ven vy mytern der oll ow bêwnans; hag abma a wrug pùbonen dhe'm dorn, ha'n lÿscanhasow ow tysqwedhes revrons dhybm, Arlùth Topham coth i'ga mesk, ha my dauncys kyns in y drigva in Plain Grosvenor, ugans tro. Grâss e dhe Dhuw, an den coth o mar dhall avell go'dhor, ha ny'm aswonys.

Ena dewhels veun ny dhe'n Palys der an strêty, hag yth esen vy ow clôwes fatell wrussons y banlev abarth Michael Du. Mès yth esa ev a'y eseth, dell wrug Fritz derivas, ow tensel y ewynas kepar ha den in hunros jorna, ha'y gothmans y honen kefrës ow leverel y codhvia dhodho ry show moy colodnek. Yth esen vy in caryach i'n tor'-ma, ha'n Brynces Flavia ogas rybof, ha pollat garow a grias in mes:

"Pana dermyn a vèdh an demedhyans?" ha ken onen a ros dhodho what wâr y fâss pàn y'n levery, ow cria "Bêwnans hir dhe Dùk Michael!" ha'n brynces a rudhyas – wordhy o an arlyw – ha meras compes ha strait in rag.

Now th'esen vy in caletter, dell hevelly, awos my dhe ankevy govyn orth Sapt fatl'o stât ow sergh, pò pana radh a veu kescowethyans avauncys inter an brynces ha my. Mar pen vy an Mytern, seul belha avauncys seul voy y fien vy lowen, heb tûll na gil. Rag nyns ov vy den a woos syger, ha ny wrug abma dhe Brynces Flavia wâr hy bogh heb còst. An prederow-ma êth ha tremena der ow fedn, saw ny leverys tra vèth, awos my dhe vos ansur a'm leur. Ha wosa termyn cot an brynces a wrug dascafes hy diaha, ha trailya dhybm.

"A wosta, Rudolf," yn medh, "ken yw dha semlant hedhyw neb fordh."

Nyns o an feth-ma reveth, mès mencyon ancrusus.

"Dha semlant yw dotha," hy a bêsyas, "moy sad. Namnag osta moy behys a wovyjyon, ha moy tanow os heb dowt. Dar, nyns yw possybyl bos fara dywysyk worteweth dhys?"

Dell hevelly, an brynces a's teva opynyon a'n Mytern kepar dell o breus Arlodhes Burlesdon ahana mavy.

Omgrefhe a wrug vy dhe'n kescows.

"Ha hedna ow plegya dhis?" me a wovydnas in lev isel.

"Ogh, te a wor ow thybyans vy," yn medh, ha trailya hy golok in kerdh.

"Pypynag a wrella plegya dhis, th'esof ow strîvya y wil," yn medhaf. Hag yth esen ow predery, pàn welys hy bos ow minwherthyn hag ow rudhya, fatell yllyn vy gwary cartednow an Mytern abarth y les yn tâ teg. Ytho me a bêsyas, ha myns oll a leverys vy, hèn o an gwir poran:

"Th'esof owth avowa dhis, kentytherow wheg, nag esa tra vèth i'm bêwnans orth ow môvya moy ès an wolcùm a gefys hedhyw."

Hy a wrug minwarth spladn, mès wosa pols hy a veu sevir arta, ha whystra:

"A wrusta merkya Michael?"

"Gwrug," yn medhaf, ha keworra, "nyns o dâ ganso."

“Kebmer with dour!” yn medh hy pelha. “Nyns esos – nag esta defry – ow qwetha lowr ragtho. Te a wor –”

“Me a wor,” yn medhaf, “bos whans dhodho a’n pëth eus genama vy.”

“Eâ. Whyst!”

Ena – ha my heb jùstyfians vëth, rag me a wrug kelmy an Mytern hir in hans dhe’ m gwir dh’y wil – ow emôcyon dhedhy o creffa agesof ow honen – me a lavaras moy:

“Ha nampëth inwedh, martesen, nag eus genama na whath, mës yma govenek dhybm a’y wainya neb termyn a dheu.”

Hy a worthebys indelma. Mar pen vy an Mytern, me a vensa y sensy kenerthans:

“A nyns eus warnas lowr a jarjys rag udn jëdh, a genderow?”

Bobm, bobm! Uj, uj! Devedhys veun ny dhe’n Palys. Yth esa godnys ow tylla ha trompys ow seny.

Rësyow a wesyon a’ga sav ow cortos, ha wosa hùmbrank an brynces er hy leuv an stairys marbel ha ledan in bàn, my a gemeras posessyon yn furvus, avell Mytern cùrunys, a Drigva ow ragdasow, hag esedha orth ow bord ow honen, ha’m kenysterow adhyhow, Michael Du a’n barth aral dhedhy, ha’y Hanow Bräs an Cardynal agledh dhybm. A’y sav adrëv ow chair vy th’esa Sapt. Hag orth pedn pell an bord me a welas Fritz von Tarlenheim dhe wakhe y wedren a shampên bys in hy goles, spot sponha ès sêmly.

Ha’n qwestyon ina vy: pandr’esa Mytern Rùrytânya orth y wil?

CHAPTRA 6 KEVRÎN IN CERTAN SELDER

Yth esen ny in rom omwysca an Mytern – Fritz von Tarlenheim, Sapt, ha my. Me a dowlas ow honen pòr sqwith wâr jair brehek, Sapt a dùchyas y bib. Ny wrug ev leva keslowena a’gan spêda varthys in peryl gwyls, mës oll y stubm o helavar a’y lowender. An vycory, gans gweres martesen a win dâ warbarth, a rendras Fritz den nowyth.

“Ass yw hedhyw dëdh a alles jy remembra!” ev a grias. “Duw, me a garsa bos Mytern ow honen dêwdhek our nepprës! Saw, Rassendyll, res yw dhis heb denewy dha golon re aberveth i’n part. Nyns yw marth kyn feu tremyn Michael Du a’n duha – ty ha’n brynces, th’esa kebmys kescows inter why.”

“Ha hy maga teg!” me a grias in mes.

“Ny vern an venyn,” Sapt a groffolas. “Os parys dhe dhallath dhe’n fordh?”

“Ov,” yn medhaf, in udn hanaja.

Th’o pypm eur, ha dhe dhêwdhek eur ny vedhen vy namoy ès Rudolf Rassendyll. Me a wrug y gompla in ton gesus.

“Y fëdh lùck genes,” Sapt a nôtyas grym, “mar ny vedhys Rudolf Rassendyll, tremenys. Re’n ebron dhâ! Kellys yw omborth dhe’ m pedn wâr warr, dell hevel, pùb mynysen may fy i’n cyta. A wosta, sos? re wrug Michael recêva messach a Zenda. Ev êth ajy dhe rom adenewen, y honen oll, rag redya – ha sowthenys dh’y golonen y teuth in mes.”

“Parys oma,” yn medhaf. Awos an nowodhow-ma ny veuma whensys dhe strechya moy.

Sapt a esedhas.

“Res yw dhybm screfa arhadow, may hallon ny qwytya an cyta. Michael yw an Governour, dell wosta, ha res yw darbary orth lestans. Res yw dhyso sîna an arhadow.”

“A goronal wheg, nyns ov vy fugyor deskys!”

In mes a’y bocket Sapt a gemeras darn a baper.

“Otta sînans an Mytern,” yn medh, “hag ot obma,” ev a bêsyas, wosa ken whythrans in y bocket, “nebes paper dargopia. Mar ny wrêta udn ‘Rudolf’ dê kyn pedn deg mynysen, dar – ny allama vy?”

“Cler yw dha dhyscans jy dhe vos moy compassus,” yn medhaf. “Te gwra y screfa.”

Hag y feu fuggyans fest perthadow ascorys in dadn leuv an gorour-ma, pòr gonyng.

“Now, Fritz,” yn medh, “ma’n Mytern ow mos dhe’n gwely. Dystemprys yw va. Ny yll den vèth y weles kyns naw eur avorow. Yw convedhys? Den vèth.”

“Convedhys,” Fritz a wrug gorthyp.

“Michael a vydn dos par hap, ha demondya keswel dystowgh. Ty a wra gortheby dell usy an gwir a geswel ow longya dhe bryncys only a’n goos.”

“Vexya Michael a wra hedna,” yn medh Fritz, in udn wherthyn.

“Yw convedhys yn tien?” Sapt a wovydnas arta. “Mar pèdh daras an rom-ma egerys hedre von ny alebma, ny vedhys tejy yn few rag derivas orthyn.”

“Nyns eus otham a scolyans, coronal,” yn medh Fritz, tùch hautîn.

“Tan ha mailya dha honen i’n clòk bràs-ma,” Sapt a lavaras dhybm, in udn bêsyas, ‘ha gwysca an cappa plat-ma. Y fèdh offyicer negys ow marhogeth genama haneth dhe’n chy helghya.”

“Yma udn let,” me a verkyas. “Nyns eus margh i’n bÿs ha crefter ganso dhe’m don dêwgans mildir.”

“Ogh eâ, eus defry – dew anodhans. Onen obma – onen orth an chy. Now, os parys?”

“Parys teg,” yn medhaf.

Fritz a istynas y dhorn.

“Rag dowt na allen arta,” yn medh. Ha ny a shakyas leuv yn colodnek.

“Amuvyans, dh’y gregy!” Sapt a groffolas. “Deus rag.”

Nyns êth ev dhe’n daras, mès dhe banel i’n fos.

“In dedhyow an Mytern coth,” yn medh, “an fordh-ma o ûsys genef yn fenowgh.”

Me a’n holyas, ha ny a wrug kerdhes tremenva gul ahës, ogas ha dew cans lath, dhe’m breus vy. Ena drehedhys veun ny dhe dharas a bredn derow poos. Sapt a wrug y dhialwhedha. Ny a bassyas dredho, ha cafos agan honen in strêth cosel ow resek ryb lowarth an palys dhelergh. Th’esa den ow cortos gans dew vargh. Onen o margh gellrudh bryntyn, abyl dhe bûb poster. An aral o gorm ha nerthek. Sapt a sînas dhybm eskyna wâr an margh gell. Heb ger dhe’n gwas, ny a wrug eskyna ha marhogeth in kerdh. An dre o leun a dros, meur y jolyfter, saw ny a wrug dôwys fordhow pell dhyworth tus. Ow clòk vy o mailys dres hanter a’m fâss. Th’esa an cappa dalhus ow keles pûb cudyn a’m blew anhoweres. Warlergh comondyans Sapt, th’esen vy ow plattya wâr an dyber, hag ow marhogeth gans keyn mar rownd dell na vadnaf y showya nefra wâr vargh arta, re bo govenek! Ny êth bownder ahës, cul ha hir, ha metya nebes gwandrysy, nebes kyffewysy. Hag in marhogeth th’esen ny ow clôwes clegh an Beneglos prest, a seny heb hedhy gà wolcùm dhe’n Mytern. Th’o hanter wosa whe, ha golow whath. Wâr an dyweth ny a dheuth dhe fos an cyta ha dhe yet.

“Sens dha arvow parys,” Sapt a whystras. “Res yw dhyn stoppya y glap, mar mydn whedhla.”

Me a worras ow dorn dhe’m revolver. Sapt a wrug hailya gwehyas an daras. An ster, th’êns y abarth dhyn i’n chalynj! Mowes vian, peswardhek bloodh, a wrug kerdhes in mes.

“Y praydha, sera, Tas yw gyllys dhe weles an Mytern.”

“Y fia gwell dhodho mar pe ow cortos obma,” Sapt a lavaras dhybm, gans gwenwharth.

“Saw ev a erhys na wrellen vy egeri an yet, sera.”

“A wrug in gwir, ow thegen?” yn medh Sapt, in udn skydnys. “Dhana roy an alwheth dhybmo.”

Th'esa an alwheth in dorn an flogh. Sapt a ros cùrun dhedhy.

"Ot obma arhadow dhyworth an Mytern. Gwra y dhysqwedhes dhe'th tas. Offyicer, egor an yet!"
Me a labmas dhe'n dor. Warbarth ny a rolyas an yet brâs wâr dheleirgh, lêdya an vergh in mes, ha'y dhegea arta.

"Pyteth a'm beus a wethyas an daras, ha Michael ow tycudha nag esa va in y dyller. Now, mab, gas ny dhe bonya whar. Res yw dhyn heb mos re scav, hedre von ny ogas dhe'n dre."

Bytegyns, dhia bàn esen ny avêd dhe'n cyta nyns esa peryl brâs, rag pùbonen aral dhe vos aberveth, owth omlowenhe. Hag in coodh an gordhuwher ny a wrug agan toth moyha uskys, ha'n margh spladn ow pâcya in dadna vy kepar ha pàn vëna pluven. Yth esa hynon dhyn, ha'n loor owth apperya wharê. Th'esen ny ow còwsel very nebes wâr an fordh, ha dre vrâs adro dhe'n pellder obery.

"An qwestyon yw, pêth a veu derivys dhe'n dûk i'n messach?" yn medhaf, unweyth only.

"Eâ, qwestyon dâ!" Sapt a worthebys.

Hedhys veun ny rag draght a win ha rag boosa an vergh, ha kelly hanter-our indelma. Ny wrug vy bedha mos ajy dhe'n tavern. Th'esen vy ow cortos i'n stâbel gans an vergh. Ena ny êth in rag arta, ha lavuryes veu ogas ha pypm mildir warn ugans pàn savas Sapt desempys.

"Clôw!" ev a grias.

Me a wrug goslowes. Wâr agan lergh, abell hir, in cosoleth an gordhuwher – th'o hanter wosa naw poran – ny a glôwas carnow margh ow qweskel. Th'esa an gwyns, owth herdhya adrêv dhyn, ow try an son ganso. My a wrug tôwlel golok got orth Sapt.

"Deus rag!" ev a grias, ha ry kentryn dh'y vargh bys in ponyans leun. Pàn wrussyn ny hedhy ha goslowes an nessa torn, nyns o an carnow dhe glôwes namoy, ha ny a lowsias agan toth. Nena ny a's clôwas unweyth arta. Sapt a labmas dhywar y vargh ha gorra y scovarn dhe'n dor.

"Ma dew anodhans," yn medh. "Nyns usons y ma's mildir wâr gàn lergh. Grâss dhe Dhuw dell usy an fordh ow stubma ena hag ena, ha'n gwyns wâr agan keyn."

Ny a wrug ponya pelha. Dell hevelly, th'esen ny ow mentênya an keth pellder. Entrys veun ny in emlow forest Zenda, ha'n gwêdh ow clôsia dheleirgh, ha'n fordh ow qwia igam-ogam, ow lettya rag gweles an helhysy, ha'n re-na lettyes rag gweles kefrês.

Hanter-our moy ha ny a dheuth dhe forgh i'n fordh. Sapt a dednas frodn.

"Adhyhow yma gàn fordh ny," yn medh. "Agledh, dhe'n Castel. Pùbonen a'n dhew, ogas hag eth mildir. Gwra skydnya."

"Saw agan cachya a wrowns y!" me a grias.

"Gwra skydnya!" ev a lavaras arta, yn harow. Ha my a'n obeyas. An coos o tew bys in very amal an fordh. Ny a lêdyas an vergh ajy dhe'n govva, kelmy lien dorn wâr aga lagasow, ha sevel rypthans.

"Os porposys dhe weles pyw yns?" me a whystras.

"Ov, ha py mowns y ow mos," ev a worthebys.

Me a welas y revolver dhe vos in y dhorn.

Nes y teuth an carnow. Nes whath. Th'esa an loor ow spladna cler ha leun lebmy, may feu an fordh gwydn anedhy. An dor o cales, ha ny heb gasa olow.

"Ottensy devedhys!" Sapt a whystras.

"An Dûk yw!"

"Dell waitys," ev a worthebys.

An Dùk yth o, ha qwallok ganso esen vy owth aswon yn tâ, ha skyla dhodho a'm aswon vy wosa termyn – Max Holf, broder dhe Johann an gwethyas gam, ha servont body dh'y Uhelder. Devedhys vowns y dhe'n forgh. An dùk a wrug frodna. Me a welas bos bës Sapt ow stubma adro dhe'n tryger gans kerensa. Dell gresaf, ev a via parys dhe ofrydna deg bledhen a'y vòwnans rag udn tedn. Ev a wrussa ladha Michael Du mar êsy dell allen vy yar skyber in buarth. Me a worras ow dorn wâr y vreggh. Ev a inclynyas y bedn, ow ry confort dhybm. Ev o parys pùpprës dhe settya dûta dhyrag whans.

"Pan qwartron?" Michael Du a wovydnas.

"Dhe'n Castel, gàs Uhelder," y goweth a wrug inia. "I'n tyller-na ny a dhesk an gwir."

An dùk a wrug hockya pols.

"Dell hevel dhybm, carnow a glôwys vy," yn medh.

"Heb hevelly dhybmo, gàs Uhelder."

"Prag na wren ny mos dhe'n chy helghya?"

"Ma own dhybm a vaglen. Mars yw pùptra'n tâ, prag y fydnyn ny mos dhe'n chy? Mar nyns yw, crocken yw, rag agan magly."

Desempys margh an dùk y whrug gryhias. Wâr nùk ny a blegyas mantel clos adro dhe bedn agan margh, ha'n revolvers medrys wâr an dùk ha'y servyas. Mar teffons y ha'gan cafos, tus varow a viens y, pò prysners dhe ny.

Michael a wrug gortos pols pelha. Ena ev a grias:

"Dhe Zenda dhana!" ha gorra kentryn in y vargh ha ponya in rag.

Sapt a dhervys y arv orth keyn Michael, ha'n edrega mar hirethek wâr y fâss, may feu froth brâs dhybm, nag ellen wherthyn in udn dardha.

Deg mynysen th'esen ny ow cortos.

"Dell welyth," yn medh Sapt, "danvenys veu nowodhow tell yw pùptra'n tâ."

"Pandr' yw hedna ow styrya?" me a wovydnas.

"Pyw a wor lemen Duw?" yn medh Sapt, ow plegya tâ yn fen. "Saw lowr rag y gerhes a Strelsau in penbleth vrâs."

Ena eskynys veun ny, ha marhogeth mar uskys dell ylly agan mergh sqwith trettia an dor. Dres an whe mildir dhewetha-na ny wrug ny còwsel namoy. Agan pedn o leun a dhowtys. "Pùptra yw'n tâ." Pandr'o styr hedna? O pùptra'n tâ dhe'n Mytern?"

An chy helghya a dheuth wâr an dyweth in gwel. Ny a wrug kentrydna an vergh dhe dhewetha strîvyans ha marhogeth bys i'n very yet. Pùptra o cosel ha qwiet. Ny veu den vèth dh'agan wolcùbma. Ny a skydnyas in hast. Desempys Sapt a'm sêsyas er ow breggh.

"Mir dres ena!" yn medh, ow poyntya bës dhe'n dor.

Me a wrug meras. Orth ow threys yth esa pymp pò whe lien dorn, ha'n owrlin anodhans o sqwerdys garow. Me a drailyas dhe Sapt, leun a wovynadow.

"Der an re-na my a golmas an venyn goth," yn medh. "Stag an vergh, ha dos wâr rag."

Dornla an daras a wrug gwaya heb offens. Ny a bassyas ajy dhe'n rom a veu tyller a'gan fyt eva i'n nos kyns. Scùllys dredho whath th'esa an remnant a'gan soper ha'n botellow gwag.

"Deus rag," Sapt a grias, ha'y galmynsy reveth namnag o dyfygys.

Ny a stêvyas an dremenva ahës, wor'tu ha'n selders. Daras selder an glow o ledan-egerys.

"Y a gafas an venyn goth," yn medhaf.

“Marth vëth, awos an lienyow,” yn medh.

Ena ny a dheuth dhe dharas selder an gwin adâl. Degës o. Th’o y semlant pùb fordh kehaval ha pàn wrussyn ny departya myttyn.

“Deus, oll yw dâ,” yn medhaf.

Cùssyans a levas Sapt, uhel brâs. Y fâss êth gwydn, hag ev a boyntyas bës arta dhe’n dor. Adhadn an daras yth esa nàm rudh lêslys dres leur an dremenva ha gyllys sêgh. Sapt a veu posys, diegrys, orth an fos adâl. My a wrug assaya an daras. Alwhedhys o va.

“Ple ma Josef?” yn medh Sapt, isel y lev.

“Ple ma an Mytern?” me a worthebys.

Sapt a gemeras costrel in mes, ha gorra dh’y vin. My a bonyas dhe’n rom kydneyow arta, ha sêsyaw gwen tan, poos lowr, dhywar an olas. I’m brawagh ha’m frobmans lybm me a ros cowas a strocows wâr floren an daras, ha tedna cartryjen aberth inhy. Hy a blegyas, ha’n daras owth egery in udn lesca.

“Roy golow dhybm,” yn medhaf. Mès whath th’esa Sapt posys orth an fos.

Ev o moy môvys, heb mar, ages my, hag ev ow cara y vêster. Ownek a’y wovys y honen nys o mìn – den vëth ny wrug y sensy ownek bythqweh. Saw predery a’n pëth esa martesen dhe gafos i’n selderna, hèn o lowr rag gwydnhe kenyer fâss. My êth heptho ha kemeres coltrebyn arhans dhywar an bord kydneyow ha tanya golow, ha, pàn esen vy ow tewheles, me a glôwas an cor tobm wâr ow dorn noth ha’n gantol ow swaysya, ma nag ov vy abyl dhe dhespîsya Coronal Sapt rag y frobmans.

Me a dheuth dhe dharas an selder. An nàm rudh, gyllys moy ha moy dhe worm dyslyw, th’esa istynys a’y. Me a gerdhas dyw lath aberth i’n selder, ha sensy an gantol a-ugh ow fedn in bàn. Me a wrug gweles an arhow leun a votellow gwin; gweles kefnys ow cramyas wâr an fosow; gweles copel a votellow gwag a’ga groweth kefrës wâr an leur. Nena, i’n gornel bell, me a welas corf den, flat wâr y geyn, ha’y vrehow istynys efan, ha trogh rudh ha tewl adreus dh’y godna. Me a gerdhas dhodho ha mos wâr dhêwlin ryptho, ha comendya dhe Dhuw enef onen o len. Rag corf Josef o hebma, an servont bian, ledhys rag ev dhe wardya an Mytern.

Me a glôwas dorn wâr ow scoodh, hag omdrailya ha gweles Sapt ryba vy, ha’y lagasow ow meras stark ha brawehys.

“An Mytern? Re Dhuw! an Mytern?” ev a whystras yn hos.

Me a wrug tôwlel golow an gantol dhe bùb mësva a’n selder.

“An Mytern nys usy obma,” yn medhaf., saw cùssul dhyworthyf: na wra darlesa messajys

CHAPTRA 7 Y VRÂSTER OW CÛSCA IN STRELSAU

Me a worras ow bregh adro dhe Sapt er y wast ha’y scodhya in mes a’n selder, ow tegea an daras cronkyes-na wâr ow lergh. Deg mynysen pò moy th’esen ny tawesek a’gan eseth i’n rom kydneyow. Ena Sapt coth a rùtтыas mellow y dhewdhorn in y lagasow, whetha anellans brâs oll warbarth, ha dos dh’y rêwl arta. Pàn wrug an clock wâr an glavel gweskel udn eur, ev a stankyas, troos dhe’n leur, ha leverel:

“Anjy a wrug kibya an mytern!”

“Gwrussons,” yn medhaf. “Dell dherivys an messach dhe Michael Du, th’yw ‘pùpra’n tâ! Ass esa ancombrynsy sur dhodho pàn wrug an godnys dylla wolcùm in Strelsau hedhyw vyttyn! An qwestyon yw, pana dermyn veu an messach recêvys?”

“Res yw ev dhe vos danvenys myttyn,” yn medh Sapt. “Res yw anjy dh’y dhynwyn kyns ès dell wrug nowodhow a’th tevedhyans in Strelsau hedhes bys in Zenda – danvenys dhia Zenda, dr’yw soposya.”

“Hag ev orth y dhon oll an jëdh!” me a grias in mes. “Re’m leouta, nysn ov vy onen a gafas jorna troblus heb re erel kefrës! Pandr’o y breder, Sapt?”

“Hedna prag yth yw bern dhis? Pandr’yw y breder, mab, i’n eur-ma?”

Me a savas in bàn.

“Res yw dhyn dewheles,” yn medhaf, “ha dyfuna pùb soudor in Strelsau. Ny a dal bos in helgh Michael kyns hanter-dëdh.”

Sapt coth a wrug tedna y bib in mes, ha’y thùchya gans rach dhe’n gantol esa ow crena wàr an bord.

“Anjy’yll moldra an Mytern, hedre von ny esedhys obma!” yn medhaf in udn inia.

Th’esa Sapt ow megy polta in taw.

“Mollath Duw dhe’n venyn goth-na!” ev a grias yn sodyn. “Res yw hy dhe dhynya aga attendyans neb fordth. Convedhys yw an gwary dhèm. Anjy a dheuth rag kibya an Mytern, ha – dell leverys – y gafos neb fordth a wrussons y. Na ve ty dhe vos gyllys dhe Strelsau, ty ha my ha Fritz, i’n tor’-ma y fien ny in nev!”

“Ha’n Mytern?”

“Ple ma an Mytern i’n eur-ma, pyw a wor?” ev a wovydnas.

“Deus, gas ny dhe dhallath ha mos!” yn medhaf. Mès yth esa va fast a’y eseth. Ha desempys y tardhas in y vriansen onen a’y ronk a wharth bràs.

“Re Varia, ass wrussyn ny shakya Michael Du!”

“Deus, deus!” yn medhaf in udn dhasleverel, cot ow ferthyans.

“Ha ny a vydn y shakya tabm moy,” ev a geworras, ha minwharth fel ow lêsa dres y fâss, tewedhak y gryhow, hag ev ow tensel udn pedn a’y vinvlew glas. “Eâ, mab, dewheles a vydyn yn dhe Strelsau. Avorow y fëdh an Mytern arta in y cyta.”

“An Mytern?”

“An Mytern cùrunys!”

“Muscok osta!” me a grias.

“Mar mydyn yn derivas an prat a wrussyn ny, pygebmys a wrêta tyly a’gan bêwnans?”

“Aga valew poran,” yn medhaf.

“Ha tyly a se rial an Mytern? A dhybyth y fëdh dâ gans an uheloryon ha’n bobel bos tüllys i’n vaner dell wrusta jy gâ thùlla? A dhybyth yth â aga herensa dhe Vytern, neb o re vedhow dhe vos cùrunys, hag a wrug danvon servont rag omhevelly dhodho?”

“Droggyes veuva – ha nysn oma servont.”

“Th’esof ow leverel versyon Michael Du.”

Ev a savas, dos bys dhybm, ha gorra y dorn wàr ow scodh.

“A vab,” yn medh, “mar mynta gwary den colodnek, whath y hyllyth selwel an Mytern. Kê ha dewheles, ha sensy y se tobm dhodho.”

“Saw an dûk a’n gor – an sherewys in y arfeth a’n gor –”

“Anjy a’n gor, saw ny yllons y còwsel!” yn medh Sapt in udn daredna, grym ha trygh. “In maglen ymowns y! Fatell yllons y acûsya jy, heb acûsya aga honen? ‘Nysn yw an den-ma an Mytern, awos bos an Mytern kibys, ha’y servont moldrys, gena ny.’ A yllons y leverel hedna?”

Studh an negys a veu cler dhybm kepar ha luhesen. My aswonys dhe Michael? A ven pò na ven, ny ylly ev y gòwsel. Marnas ev a wrella dascor an Mytern, pëth a ylly ev gwil? Ha mar teffa ha dascor an

Mytern, pandra via y blit ev? Rag tecken me a wrug kelly cov yn tien ahanaf ow honen, saw wosa pols y teuth an caleterow in omsettyans crev warna vy.

“Res yw my dhe vos dyskeveryys!” yn medhaf in udn erya.

“Par hap. Mès pùb our yw vas. Dres pùptra, res yw dhe ny gorra Mytern in Strelsau, poken codhys in dalhen Michael a vèdh an cyta kyn pedn udn jorna, ha pygebmys a venses tyll y vòwnans an Mytern i’n eur-na – pò a’y se rial? A vab, res yw dhis y wil!”

“Pandra mar towns y ha ladha an Mytern?”

“Anjy a teu ha’y ladha mar ny vydnys y wil.”

“Sapt, pandra mar qwrussons y ladha an Mytern solabrès?”

“Dhana, re’n ebron dhâ, yth os Elphberg mar wir avell Michael Du, ha rainya in Rùrytânya a wrêta jy! Saw nyns yw ev ledhys, dell gresama. Ny towns ha’y ladha hedre vosta jy wâr an se. A vydnons y ladha an Mytern ha ty gesys in y dyller?”

Towlen wyls o – gwylsa vèth, ha moy othobmak, ès an prat a wrussyn ny solabrès. Saw pàn esen vy ow coslowes orth Sapt my a wrug convedhes an poyntys crev i’gan gwary. Ha dres hedna, den yonk en vy, ow cara gwrians, ha profys o dorn spladn a gartednow in torn spladn na wrug den vèth, pùb lycklod, gwary kyns.

“My a vèdh dyskeveryys,” yn medhaf.

“Par hap,” yn medh Sapt. “Deus! dhe Strelsau! Kychys vedhyn ny, dyw logosen in crocken, mar mydnyn ny gortos obma.”

“Sapt,” my a grias, “me a assay an dra!”

“Ober wordhy!” yn medh. “Yma govenek dhybm bos an vergh obma whath. Gas vy dhe weles.”

“Res yw dhyn enclledhyas an pollat truan-na,” yn medhaf.

“Termyn nyns eus,” yn medh Sapt.

“My a’n gwra.”

“Dhe’th cregy!” yn medh, gans gwenwharth. “My re’th wrug Mytern, ha – Wèl, gwra dhan. Kê ha’y gerhes, ha my ow kemeres with a’n vergh. Ny yll ev growedha down teg, saw dowt a’m beus y bos ev pòr nies a hedna. Josef truan bian! Darn den onest o va.”

Ev èth in mes, ha my dhe’n selder. Me a wrug derevel Josef truan i’m dywvreggh ha’y dhon ajy dhe’n dremenva, hag alena tro ha daras an chy. Ena, wâr an tu aberveth, me a’n gorras dhe’n leur pàn wrug vy remembra bos res dhybm cafos palyow dh’agan gweyth. I’n very prës-na y teuth Sapt arta.

“An vergh yw’n tâ. ‘Ma very broder dhe’n margh a wrug dha dhry obma. Saw te’yll sparya dhys an gweyth-na.”

“Ny vadnama mos erna vo enclledhys.”

“Y fynta bytegyns.”

“Na vadnaf, Coronal Sapt; na vadnaf, hag oll Rùrytânya grauntys dhybm kyn fe.”

“Fol osta!” yn medh. “Deus obma.”

Ev a’m tednas dhe’n daras. Yth esa an loor ow sedhy, saw ogas ha tryhans lath avês, wâr an fordh dhia Zenda, me a wrug aspia bagas a dus ow nessa. Seyth êns y, pò eth. Wâr geyn margh yth esa peswar ha’n remnant ow kerdhes, ha me a welas an re-ma dhe dhon daffar hir wâr aga scoodh, palyow ha pygolow, dell hevelly.

“Anjy a vydn sparya an trobel dhys,” yn medh Sapt. “Deus rag.”

An gwir a'n lavaras. An bagas esa ow nes'he, res o ev dhe vos tus Dùk Michael heb dowt, devedhys rag remôvya olow aga drogober. Ny wrug vy hockya na felha, saw y'm sêsyas desîr na ylly bos gorthsevyas.

Me a wrug leverel dhe Sapt, ha poyntya bës orth corf Josef truan bian:

"Coronal, y coodh dhyn gwil udn stocas rag y gerensa!"

"Dar, a vynta ry cowetha dhodho? Saw an ober yw re beryllys, a Vrâster."

"Res yw dhybmo gwil sqwat wâr aga fydn," yn medhaf.

Sapt a hockyas.

"Wêl," yn medh, "an negys nyns yw gwyw, a wodhes? Saw ty re beu mab dê – ha mar pedhyn ny fyllys a'y spêdya, dhe'm cregy, cals preder a vëdh sparyes inwedh! Gas vy dhe dhysqwedhes fatell yllyn ny aga thava."

Gans rach ev a dhegeas aswy an daras o egerys whath.

Ena ny a wrug kildedna der an chy ha mos dhe'n entryng dhelergh. Obma th'esa an vergh a'ga sav, ha rôsva garyach istynys a'n chy in y gerhyn.

"Revolver parys?" Sapt a wovydna.

"Nâ. Gwell yw laun dur gena vy," yn medhaf.

"Duw, ass eus ewl dhis a woos haneth," Sapt a lavaras, ha wharth in y vriansen. "Re bo indelha."

Ny a wrug eskyna, tedna cledha, ha gortos yn tawesek, nebes mynysow. Ena ny a glôwas trettyans a dus wâr an rôsva a'n tu aral dhe'n chy. Anjy a savas, hag onen a wrug cria:

"Now, dro e in mes!"

"Deun!" Sapt a whystras.

Ny a herdhyas kentryn i'gan margh ha stêvya in udn bonya adro dhe'n chy, ha desempys y feun ny mesk an dus vylen. Sapt a dherivys dhybm a'y wosa ev dhe ladha udn den, ha my ow cresy. Saw ny'n gwelys namoy. Gans trogh, me a faljas pedn dhe bollat wâr vargh gell, hag ev a godhas dhe'n leur. I'n tor'-na me a veu adâl neb den brâs, ha hanter-aspia ken den adhyhow. Re iffarnak o remainya, ha gans gwythres wâr not me a bockyas ow hentryn arta i'm margh, kefrës ha'm cledha i'n den brâs in y vrêt oll aberveth. Y vùlet êth ha whyrny dres ow scovarn – namna vensen vy tia an bûlet dh'y thùchya. An cledha me a drailya yn fen, saw ny dheuth ev dhe wary, ha my a'n gasas dhe godha ha ponya warlergh Sapt, a welys dhyraga vy ugans lath abell. Me a wevyas ow dorn rag sîna farwêl, ha'y dhroppya desempys gans garm, rag bûlet a dheuth ha dyrusca ow bës, ha my ow clôwes an goos. Sapt coth a drailyas wâr y dhyber. Nebonen a wrug tedna godn arta, saw nyns esa godnys hir gansans, hag yth esen ny mes a hedhes. Sapt a dhalathas wherthyn.

"Hên yw onen dhybmo ha dew dhyso, agan lùck mar peu teg," yn medh. "Cowetha dhe Josef bian, ottensy."

"Eâ, *partie carrée* a vedhons y," yn medhaf. Ow goos o tobm, ha pës dê veuma anjy dhe vos ledhys.

"Wêl, ober wheg re bo dhe'n erel dres nos!" yn medh. "An qwestyon yw, a wrussons y dha verkya?"

"An pollat brâs a'm merkyas. Pàn wrug y dhewana, me a glôwas ev dhe gria, 'An Mytern!'"

"Gorwyw! Dar, re bo lavur dhe Michael Du hogen!"

Ny a wrug powes pols, ha gorra lysten dhe'm bës golies, esa ow tyvera goos heb hedhy, owth hùrtya yn frâs, rag an ascorn dhe vos brêwys lowr. Ena ny a wrug marhogeth in rag, ha govyn oll an gallos orth an vergh dhâ. Marow veu frobmans a'n omlath ha'gan determyans brav, ha ny ow marhogeth in taw trist. Terry an jêdh a dheuth cler ha yêyn. Ny a gafas tiak, o nowyth dyfunys, ha'y gonstrîna dhe ry sosten dhe ny ha dhe'n vergh. My a gudhas ow fâss yn clos, ha gwil faintys a dhrog dens. Hag in

rag unweyth arta, erna veu Strelsau dhyragthon in nes. Eth eur, naw ogasty, hag oll an yettys o egerys, dell êns y pùb termyn, saw pàn wrella sians an dûk, pò y blottians, aga degea. Ny a wrug marhogeth aiy wàr an keth fordh dell dheuthen ny in mes i'n gordhuwher kyns, oll agan peswar – tus ha mergh – sqwith ha blin. An strêty's o cosel dhe voy ès pàn ethyn ny. Th'esa pùbonen ow cùsca wosa an gôlyans mery i'n nos passys, ha scant ny wrussyn ny metya den vèth kyns dos dhe yet bian an Palys. Ena th'esa grom coth Sapt orth agan gortos.

“Yw pùptra'n tâ, sera?” ev a wovydinas.

“Pùptra'n tâ,” yn medh Sapt, ha'n den a dheuth dhybm ha kemeres ow leuv rag abma dhedhy.

“An Mytern yw golies!” ev a grias.

“Na fors,” yn medhaf, ha skydnys. “Me a wrug magly ow bës in daras.”

“Remember – taw!” yn medh Sapt. “Agh! saw nyns eus otham erhy hedna dhyso, a Freyler dê!”

An pollat coth a dherevys y scodhow.

“Plesont yw gans pùb den yonk marhogeth traweythyow alês, prag na wrella an Mytern?” yn medh. Ha'y vreus a'm rêson ny veu troblys awos Sapt ha'y wharth.

“Y tal trestya dhe dhen,” Sapt a verkyas, pàn settyas ev alwheth i'n floren, “kebmys yw res dhis, ha namoy.”

Ny êth aiy ha dos dhe'n rom omwysca. Ny a wrug eger y an daras yn freth ha gweles Fritz von Tarlenheim istynys, cowl-wyskys, wàr an gwely dëdh. Th'esa va ow cùsca, dell hevelly, mès agan entrans a'n dyfunas. Ev a wrug labma dh'y dreys, gorra udn wolok got warna vy, ha tôwlel y honen wàr dhêwlin dhyragof gans cry a joy.

“Grâss e dhe Dhuw, sera rial! grâss e dhe Dhuw, te yw saw!” ev a grias, hag istyna y dhorn rag dalhedna ow leuv vy.

Môvys ov vy, res alowa. An Mytern a wodhya, pynag a ve y fowtow, gwil cara gans y bobel. Rag tecken ny yllyn vy còwsel màn, na sqwattya dhe'n gwas truan y dhesmygyans tullys. Saw Sapt coth ha cales ny'n jeva skeus vèth a'n par-na. Ev a wrug what wàr y vordhos, brâs y blesour.

“Ass osta spladn, a vab!” ev a grias. “Soweny a vydynn ny sur!”

Th'esa Fritz ow meras sowthenys in bàn. My a wrug istyna ow leuv.

“Te yw golies, a sera rial!” ev a grias in mes.

“Nyns yw ma's cravas,” yn medhaf, “saw –” Me a hockyas.

Ev a savas wàr y dreys, sowthan y stubm. Ev a sensy ow leuv whath, hag aspia orta vy dhia'm pedn dhe'n leur, ha dhia'n leur dhe'm pedn. Adhesempys ev a wrug gasa ow leuv dhe godha, hag ev ow trebuchya wàr dhelergh.

“Ple ma an Mytern? Ple ma an Mytern?” ev a grias.

“Whyst, ty fol!” Sapt a wrug tythya. “Heb bos mar uhel! Ot obma an Mytern!”

Knouk a sonas wàr an daras. Sapt a'm sêsyas er ow dorn.

“Dar, uskys in dha jambour! Dha gappa ha'th votas dhe ves. Kê i'n gwely. Gwra cudha pùptra.”

My êth dell veu erhys. Wosa pols Sapt a dowlas golok warnaf aiy, inclynya pedn, gwenwherthyn, ha comendya den jentyl yonk dhybm, gwyskys compes dres ehen ha leun a revrons, hag ev a dheuth dhe amal an gwely, ha plegya, arta hag arta, ha derivas dhybm dell o va esel a vênny an Brynces Flavia, ha dell veuva danvenys gans hy Uhelder Rial rag govyn spessly fatl'o yêhes an Mytern warlergh oll an sqwîthter a sùffras y Vrâster de.

“Moyha ras, sera, dhe’ m kenyszerow dhyworta vy,” yn medhaf. “Ha derif dh’y Uhelder Rial na veuv vy gwell bythqweth i’ m bêwnans.”

“An Mytern,” a geworras Sapt coth (ha gowleverel kerys ganso, awos an gow y honen, dell esen vy ow tyskevera solabrës), “re gûscas heb torrva vëth der oll an nos.”

An den jentyl yonk (ev a dhros Osric in *Hamlet* dhe’ m cov) a wrug plegya farwèl. Fynshys o an gwary fol, ha Fritz von Tarlenheim ha’y fâss gwydn a wrug agan daskelwel dhe’ n realeth – agan realeth kyn fëdh ev an gwary fol alebma rag.

“Yw an Mytern marow?” ev a whystras.

“In hanow Duw dh’y lawa, nag yw,” yn medhaf. “Mès ‘ma va in dalhen Michael Du!”

CHAPTRA 8 KENYTHEROW A’N TECKA HA BRODER TEWL

An bêwnans yw cales martesen dhe bûb mytern gwir. Saw meur moy cales yw dhe fâls-mytern, sur dell ov a hedna. I’n nessa dëdh, Sapt a dhescas dhybm ow dûtys – myns a goodh dhybm y wil ha myns a goodh y wodhvos – dres try our. Ena me a gachyas hawnsel, ha Sapt ow turya adâl dhybm, rag desky dhe vy fatell vedha an Mytern ow kemeres gwin gwydn myttyn pùpprës, hag owth abhorrya pùb vytel saworys sherp, dell wodhya kenyszer den. Ena y teuth an Chansler, dres try our moy. Ha res o clerhe orto bos an brew wâr ow bës (ny a drailyas an bûlet yn frav dhe’ n velyn) ow lettya rag screfa – ha mes a hedna froth brâs a sordyas, ha helghyans a furvellow kyns, ha wâr an dyweth ‘me a wrug ow merk,’ ha’n Chansler orth y desta gans ‘falster a liow solempna. Ena an lÿscadnas Frynkek a veu comendys, rag presentya y lyther cresys. Nycyta nyns o bern genef obma: y fia an Mytern criv i’n negys-ma in maner gehaval (ny a wrug lavurya der oll an *corps diplomatique* i’n dedhyow a sewya, ha tremen a’n Gûrun ow temondya oll an trobel).

Ena worteweth, th’en vy ow honen oll. Me a somonas ow servont nowyth (ny a dhôwysas den yonk rag holya Josef truan, onen na aswonys an Mytern kyns), gwil dry brandy ha sôda, ha merkya dhe Sapt dell esen vy ow qwetyas powes wâr an dyweth. Th’esa Fritz von Tarlenheim a’y sav in nes.

“Re’n ebron dhâ!” ev a grias. “Ow wastya termyn th’eson ny. A ny vydnyn ny dehesy Michael Du er y wewen?”

“Lavar whar, a vab, lavar whar,” yn medh Sapt, ow plegya tâl. “Plesour y fia, mès re vrâs y gòst. A vensa Michael codha, ha gasa an Mytern yn few?”

“Ha py grêvons eus dhe’ n Mytern,” me a brofyas, “hedre vo tregys obma in Strelsau, warbydn y vroder wheg Michael?”

“A ny vydnyn ny obery tra vëth dhana?”

“Ny vydnyn ny obery tra wocky,” Sapt a groffolas.

“In gwir, Fritz,” yn medhaf, “neb plit yw drÿs dhe’ m cov, eus kefys in onen a’n gwariow dramatek in Pow an Sowson – *The Critic* – a wrusta clôwes anodho? Dhe blebmyk mar mynta, plit a dhew dhen, an eyl ow codros y gela gans revolver. Rag ny allama vy dyskevera Michael heb dyskevera ow honen –”

“Ha’n Mytern,” a wodorras Sapt.

“Ha re’ m bo crog mar ny vëdh Michael dyskeveryys y honen gans neb assay dhe’ m dyskevera vy!”

“Omborth fest teg,” yn medh Sapt.

“Mar pedhama dyscudhys,” me a bêsyas, “me a vydn avowa pùptra, ha batalyas gans an dûk. Mès i’n eur-ma th’esof ow cortos an nessa gway i’n gwëdhpoll dhorto ev.”

“Ev a vydn ladha an Mytern,” yn medh Fritz.

“Na vydn,” yn medh Sapt.

"Yma hanter a'n Whedden in Strelsau," yn medh Fritz.

"Nyns eus ma's aga hanter? Os sur?" Sapt a wovydnas yn freth.

"Sur – hanter poran."

"An Mytern yw yn few dhana, rag an try erel dhe vos orth y wardya!" Sapt a grias.

"Usons – an gwir a leverta!" Fritz a grias in mes, ha golow in y vejeth. "Mar pe an Mytern yn farow hag a'y wroweth in y vedh, y fiens y oll obma gans Michael warbarth. A wodhes bos Michael dewhels, coronal?"

"Me a'n gor, mollath Duw!"

"A dus jentyl, dre gortesy," yn medhaf, "pyw yw an Whedden?"

"Aswonys vedhons y scon dhys," yn medh Sapt. "Whe den jentyl yns y, usy Michael ow sensy in y vên. 'Mowns y ow longya dhodho, corf hag enef. 'Ma try Rùrytânyan. Ha Frank, ha Beljan, hag onen a'th wlas jy."

"Anjy oll yw parys dhe drehy codna mar teffa Michael ha'y gomondya," yn medh Fritz.

"Anjy a vydn trehy codna vy, par hap," me a brofyas.

"Tra vèth moy lyckly," Sapt a wrug assentya. "Pyw eus obma anodhans, Fritz?"

"De Gautet, Bersonin, ha Detchard."

"An estrenyon! Mar gler yw 'vell ebron las. Michael re's dros ganso, ha gasa an Rùrytânyans gans an Mytern. Dre rêson ev dhe vos porposys dhe dedna an Rùrytânyans ajy dhe'n negys downha galla."

"Dhana onen anodhans nyns esa mesk an guvyon 'wrussyn ny metya ryb an helghjy?" me a wovydnas.

"A pêns y unweyth!" yn medh Sapt, hirethek. "Y fiens y peswar i'n eur-ma, adar whe."

Yth esa udn nosweth a vyternsys dysplegys ina vy solabrës – ùnderstondyng nag esa otham a dhysqwedhes oll ow freder nag oll ow sêcret devîs dhe'm cosyns. Cowl-dhetermys en vy a'n pèth a vydnen vy gwil. Porposys en vy dhe wainya kerensa gans an bobel, moyha gallen, heb showya dysfaverans vèth dhe Michael i'n kettermyn. Indelma th'esa govenek dhybm lehe envy y scodhyoryon, ha dysqwedhes, pàn ve strif ôpyn, y bos ev ùnkynda, adar compressys.

Nyns esen vy ow tesîrya strif ôpyn bytegyns.

Th'esa les an Mytern ow tervyn keladow. Hag y fedha sport brav dhyraga vy in Strelsau, hedre ve keladow ow turya. Res o, na wrella Michael bos crefhës dre dhylâtians!

My a erhys ow margh, ha marhogeth in rôsva nowyth ha ledan an Park Rial, gans Fritz von Tarlenheim warbarth, ha gortheby gans cortesy dour dhe bùb salujyans a recêvys vy. Ena me a wrug marhogeth dre nebes a'n strêty, hedhy ha prena flourys orth mowes teg, ha tyll y gans bath owr. Ena, wosa dynya kebmys attendyans dell o whensys (rag yth esa lost a hanter-mil dhen orth ow holya), me a wrug marhogeth dhe drigva an Brynces Flavia, ha govyn mar mydna hy ow degemeres. An stap-ma a sordyas lowr a les, ha bos wolcùbmys gans criow a gomendyans. Meurgerys o an brynces, ha dell hyntyas an Chansler y honen heb danjer, seul voy y whrellen vy inia ow thantans, ha seul voy y fednen vy dos wor'tu ha sewyans sowyn, seul voy y fedhen creffa in sergh ow sojetys. Ny wrug an Chansler, heb mar, convedhes an caleterow esa ow lesta y gùssulyans lel dres ehen. Bytegyns ny yllyn vy myshevya dre vysytya only. Hag yth esa Fritz orth ow scodhya i'n vreus-ma gans bolùnjeth o marthys dhybm, erna dheuth ev ha confessya yma chêsôn ganso kefrës a vysytya chy an brynces, nag o tra vèth ma's whans brâs gweles an arlodhes anedhys dhe'n Brynces, ha'n gowethes dh'y golon, Contes Helga von Strofzin.

Etyket a ros dhe Fritz gweres in y wovenek. Pàn veuv vy gedys ajy dhe rom an brynces, th'esa ev ow remainya gans an gontes i'n worstevl. I'n despît dhe'n bobel hag oll an servons ow crowdra, ny'm beus dowt vèth anjy dhe spêdya in kescows pryva. Saw nyns esa spâs dhybm predery anodhans, rag

my dhe wary an môvyans moyha tyckly in oll an gwëdhpoll cales. Res o gwetha an brynces dhe vos kerenjedhek dhybm – kefrës mygyl dhybm. Res o dysqwedhes kerensa dhedhy – heb omglôwes. Res o tanta abarth den aral, ha gwil hedna – heb qwestyon hy dhe vos prynces, o pô nag o – worth an tecka mowes dell re welys bythqweth. Wèl, me a generthas ow honen dhe’n ober, hag êsya ny veu pàn wrug hy ow recêva gans ancombrynsy meur y worhan. Fatell sowenys vy owth obery ow devîs, y fëdh hedna apert alebma rag.

“Th’esta ow qwainya cùrun lorwëdh owr,” yn medh. “Te yw haval dhe’n pryns in Shakespeare o transformys pàn veuva mytern. Ha my owth ankevy – te yw Mytern in gwir, a sera rial.”

“Ha’m govyn dhyso yw, na wrelles leverel ma’s myns a dherif dha golon – ha na wrelles cria vy ma’s gans ow hanow.”

Hy a wrug aspia tecken orthyf.

“Pës dê ov vy dhana, ha prowyt, Rudolf,” yn medh. “Dar, dell leverys dhis, dha very fâss yw chaunjys.” Me a wrug aswon an prais, saw nyns en vy attës i’n desten. Ytho me a lavaras:

“Ow broder yw dewhelys, dell esof ow clôwes. Ev rej êth neb tro i’n pow, a na wrug?”

“In gwrioneth, yma va obma,” yn medh, ow plegya tabm tâl.

“Termyn hir ny yll sensy y honen, dell hevel, pell dhort Strelsau,” me a verkyas, in udn vinwherthyn. “Wèl, dê yw gena ny oll y weles ev. Dhe nes yma va, dhe well.”

An brynces a dowlas golok warna vy, ha golow dydhanys in hy lagasow.

“Dar, a genderow? A yllyth obma –?”

“Gweles dhe well myns usy va ow qwil? Par hap,” yn medhaf. “Ha prag yth osta pës dê?”

“Ny leverys y bosama pës dê,” hy a worthebys.

“Yma nebes tus orth y leverel i’th hanow jy.”

“Yma lies den taunt,” yn medh, delycyùs hy gooth.

“Dha vënyng yw, onen taunt ov vy martesen?”

“Ny yll dha Vrâster bos taunt,” yn medh, ow qwil cortesy a fâls-revrons, saw hy a geworras, yn tregynus ha wosa powes cot: “Marnas, hèn yw –”

“Wèl, marnas pëth?”

“Marnas ty a lavar nag yw bern gena vy, na poynt na crack a’m besias, ple ma Dùk Strelsau i’n bÿs.”

A pe unweyth in ober my dhe vos an Mytern!

“Nyns yw bern genes sy, ple ma Michael genderow –”

“Agh, Michael genderow! Th’esoma vy orth y gria Dùk Strelsau.”

“Th’esta orth y gria Michael pesqweyth may whrelles y vetya?”

“Esof – herwyth arhadow dha das.”

“Convedhys. Ha lebmyn herwyth arhadow vy?”

“Mars yw hedna dha arhadow in gwir.”

“Ogh, dowt vëth! Res yw dhyn oll bos wheg dhe Michael cuv.”

“Ha dha arhadow yw recêva y gothmans inwedh, a dybaf?”

“An Whedden?”

“Yw hedna gà hanow genes sy kefrës?”

“Rag res yw dhybm glena dhe’n fassyon. Saw nyns esof owth erhy dhis recêva den vëth mar nyns yw a’th vodh.”

“Marnas recêva ty dha honen?”

“Abarth dhybm my a wra pesy. Ny allaf erhy.”

Pàn esen vy ow cōwsel, y feu banlev wâr an strêth. An brynces a wrug fysky dhe’n fenester.

“Otta va!” hy a grias. “Eâ – Dûk Streلسau!”

Me a wrug minwherthyn, heb leverel tra vëth.

Hy a dheuth arta dh’y eseth. Nebes termyn yth esen ny esedhys in taw. An tros wâr ves a wrug lehe, mès my a glôwas trettyans a dreys i’n worstevel. Me a dhalathas cōwsel mater kebmyn. Y turya lower mynysen. An qwestyon o, pleth esa Michael i’n tor’-na, mès yth o genama gwell heb mellya. Desempys, er ow marth, Flavia a wrug clôsy hy dêwla ha govyn, meur frobmys hy lev:

“Os fur pàn wreth indelma y serry?”

“Eh? Pywa? Pana vaner y serry?”

“Dar, nyns yw va gesys dhe wortos?”

“A genytherow wheg, strechya ny vadnaf vy –”

“Wèl dhan, eus dhodho cubmyas entra?”

“Heb mar, ha ty parys.”

Hy a dowlas golok a benbleth orthyf.

“Ass osta stranj,” yn medh. “Certan ny yller presentya den vëth ha my in dha lôk.”

Otta nosweth worhanus a vyternsys!

“Etyket dê dres ehen!” me a grias. “Saw my a gollas cov yn tien. Ha mar pen vy ow honen oll gans neb aral, a ny yller dha bresentya jy?”

“Te a wor mar dhâ dell worama vy. Gyller, awos my dhe vos a’n Goos.” Ha penbleth in hy golok whath.

“Ny allama nefra perthy cov a’n rêwlys fol-ma,” yn medhaf, idhyl lowr, ha my ow mylega Fritz i’m preder rag na wrug ev desky dhybm. “Saw me a vydn amendya ow fowt.”

Me a labmas in bàn, eger y an daras yn freth, ha kerdhes i’n worstevel wâr rag. Th’esa Michael a’y eseth orth tâbel, ha’y dâl plegys yn sevir. Th’esa pùbonen aral a’ga sav, saw Fritz yn unsel (ky yonk ha dyveth!), o esedhys oll syger wâr jair brehek, ow flyrtya gans Contes Helga. Ev a savas, toth dê ha revronsus, pàn wrug vy entra, ha hedna ow poyntya dh’y fowt kyns a vern. Cales ny veu convedhes na vedha Fritz meugerys dhe’n Dûk.

Me a wrug istyna ow leuv. Michael a’s kemeras, ha my orth y vyrila. Ena me a’n tednas ajy dhe’n rom aberveth.

“A vroder,” yn medhaf, “mar cothfen vy dha vos obma, ny venses gortos ma’s mynysen ha my ow covyn orth an brynces ry cubmyas dhybm a’th try dhedhy.”

Ev a wrug aswon grâss dhybm, pòr yêyn. An den a’n jeva meur a dalent, saw ny ylly ev keles emôcyon. Cler o dhe bùb huny, estren kyn fe, dell en vy cas ganso, ha dell o cas ganso dhe voy pàn y’m gwely ev gans Prynces Flavia warbarth. Bytegyys, me yw ogas sur y bos ev ow whelas cudha an dhew hâtyans-ma, ha dres hedna y bos ev ow tria perswâdya dell esa ow cresy my dhe vos an Mytern in gwir. Ny’n godhyen certan. Mès cam na ylly Michael cresy an dra, marnas an Mytern a veu faitour kefrës hartha ha moy conyng ages my (ha me ow tallath estêmya ow honen i’n rol-na). Mar nyns esa va ow cresy, ass o dyflas dhodho godhvós revrons, heb dowt, ha clôwes ow “Michael” ha’m “Flavia” vy!

“Dha dhorn yw hùrtys, a sera rial,” ev a verkyas, brâs y awhêr.

“Yw, th’esen vy ow qwary gans brithky” (porposys en vy dh’y vôvya), “ha dell wosta, broder, yma crowsecter in keun a’n par-na.”

Ev a vinwharthas yn trenk, ha’y lagasow tewl ow powes warna vy pols.

“A nyns eus peryl i’n brath?” Flavia a grias, sodyn hy fienasow.

“Peryl vëth a’n brath-ma,” yn medhaf. “Mar rollen vy dhodho spâs dhe vrathy downha, y fia ken mater oll, a genytherow.”

“Saw sur, yth yw va destries?” yn medh hy.

“Nag yw na whath. Yth eson ny ow cortos mar pëdh y vrath ow myshevy.”

“Ha mar pëdh defry?” a wovydnas Michael, der y vinwharth trenk.

“Ny a vydn y gronkya wâr y bedn, a vroder,” yn medhaf.

“Ha ty heb gwary ganso namoy?” Flavia a wrug inia.

“My a wra gwary martesen.”

“Ev a yll brathy arta.”

“Heb dowt ev a vydn assaya,” yn medhaf, in udn vinwherthyn.

Ena me a gemeras own y fydna Michael leverel nampëth may fedhen vy constrîns dhe settya grêvons orto (kyn hyllyn vy showya cas, res o dhybm fâcyâ dell en vy leun a favour). Me a dhalathas praisya studh spladn y rejyment, ha’ga lel-salujiyans in dëdh an cûrunyans. Alena me a dremenans in descryvyans, meur y lowena, a’n chy helghya a wrug ev lendya dhybm. Saw ev a savas sodyn in bàn. Th’esa y garadôwder ow tyfygya. Ev a wrug dyharas ha gorhebmyn farwël. Bytegyns, pân dheuth dhe’n daras, ev a hedhys ha leverel:

“Yma try hothman whensys fest dhe gemeres an onour a vos presentys dhis, a sera rial. Ymowns y i’n worstevel.”

Me a wrug omjûnya dhodho heb let, ha gorra ow breghe der y vreghe y honen. An tremyn wâr y fâs o mel dhybm. Ny a entras i’n worstevel in maner pòr vroderek. Michael a sînas, ha treden a wrug kerdhes in rag.

“An dus jentyl-ma,” yn medh Michael, gans cortesy stâtly a ylly ev, res alowa in jûstys, ûsya perfeth y es ha’y dhynyta, “anjy yw an moyha lel, moyha len a’n servons dhe’t’h Vrâster, ha’n moyha stedfast ha’n moyha kerenjedhek a’m cothmans vy.”

“Dre rêson an dewetha grônd, kebmys ha’n kensa,” yn medhaf, “yth ov vy pòr lowen a’ga metya.”

Anjy a dheuth onen hag onen, hag abma dhe’m dorn. De Gautet, gwas hir ha tanow, ha blew y bedn ow sevel strait in bàn ha’y vinvlew polyshys gans cor. Bersonin, an Beljan, den corfak a hirder cresek, pedn mol (kyn nag o va pell dres deg bloodh warn ugans). Ha’n dewetha, an Sows, Detchard, gwas a fâs cul, melen y vlew trehys pòr got, ha brons y fysment. Den formys teg o va, ledan in gwarr ha mon in clun. Breselor dâ, mès trespassor, dell y’n brusys vy. Me a wrug còwsel orto in Sowsnek, gans leveryans estrednek scav, ha’n pollat a vinwharthas, re’m leouta, kyn cudhas ev an wharth wâr nùk.

“Ytho Mêster Detchard yw kevrydnys i’n kevrîn,” me a brederas.

Wosa ryddya ow honen a’m broder ha’y gothmans, me a wrug dewheles rag leverel ‘Duw genes’ dhe’m kentytherow. Th’esa hy a’y sav orth an daras. My a worhemydnys farwël, ha kemeres hy leuv i’m leuv vy.

“Rudolf,” yn medh, pòr isel hy lev, “a ny vedhys war?”

“Pandra vedhama war anodho?”

“Te a wor – ny allaf leverel. Saw gwra predery pandr’yw valew dha vôwnans dhe –”

“Wèl, dhe –?”

“Dhe Rùrytânya.”

Esa an gwir dhybm ha my ow qwary an part? Pò en vy camdybys, ow qwary an part byttele? Ny wòn. Th’esa drog i’n eyl fordh hag in hy ben, ha leverel an gwrioneth ny vadnaf lavasos.

“Only dhe Rùrytânya?” me a wovydnas yn clor.

Rudhyans sodyn a dhysqwedhas dres hy bejeth heb parow.

“Dhe’th cosyns inwedh,” yn medh.

“Cosyns?”

“Ha dhe’th kenysterow,” hy a whystras, “ha’th vaghteth ker.”

Ny yllyn vy lavar vèth. Me a abmas dh’y leuv hy, ha mos in mes, ow mylega ow honen.

Wàr ves me a gafas Mêster Fritz, dybreder a’n servysy yn tien, ow qwary corden besias gans Contes Helga.

“Dhe’m cregy!” yn medh. “Ny yllyn ny brasy pùb termyn. Re bo dhe’n gerensa hy radn.”

“Dell ov vy plegys dhe dyby in ketelma,” yn medhaf. Ha Fritz, esa rybof kyns, a settyas y honen gans revrons wàr ow lergh.

CHAPTRA 9

TÂBEL TÊ HA PORPOS NOWYTH DHE HEDNA

Mar teffen vy ha derivas a’m bêwnans pùb jorna i’n termyn-na, y halsa an manylyon bos dycans dhe bobel nag eus ow codhvos palycys a’n tu aberveth. Mar mednen vy dyscudha nebes taclow kelys a wrug vy clôwes, y fia an re-na testen meur hy les dhe wlasegoryon a’n uhella der oll Ewrop. Ny vadnaf gwil nag an eyl nag y gela. Y fien vy kychys inter an Scylla a dhyfretthter ha’n Carybdys a dhrog-anfurneth. Meur gwell via goheles kenyster derivas tyckly, dell gresaf, heb tûchya ma’s an drâma kevrînek o gwaries i’n tor’-na in gwlasgeeth Rùrytânya in dadn vejeth an dowr. Res yw dhybm heb leverel ma’s hebma: ny veu ow faitourieth kel dyskeveryys in maner vèth. Y wharva camgemeryans traweythyow. Y feu teckednow cales. Reqwîrys o oll an dothter ha jentylys i’m mêstry rag gwil smoth ha teg pesqweyth may feuv vy cablus, dell hevelly, a remembrans gwadn, pò dygof a lower den aswonys dâ. Saw me a scappyas, ow ry grassow, i’m preder vy, dell leveryys kyns, dhe’n very bolder a’n venturyans. Dell gresama, omwil kepar ha pàn vien vy Mytern Rùrytânya, hèn o meur êsya, ha ty ow regardya bos dhybm an hevelep corforek ragtho, agès omhevelly dhe’m kentrevak a’n nessa rewjy. Udn jèdh y teuth Sapt dhe’m rom. Ev a dowlas lyther dhybm, ha leverel:

“Danvenys dhyso – screfa benow, dell dyba’. Saw kyns hedna, yma nowodhow dhe whedhla dhis.”

“Pandr’yw hedna?”

“Ma an Mytern in Castel Zenda,” yn medh.

“Fatla wodhes?”

“Awos bos an hanter aral a Whedden Michael i’n le-na. Me a wrug govynadow, ha ‘mowns y oll aga thry i’n tyller – Lauengram, Krafstein, ha Rupert Hentzau yonk: try drogwas a’n tecka, re’m leouta, in oll Rùrytânya.”

“Wèl?”

“Wèl, yma Fritz ow temondya ty dhe varchya dhe’n Castel gans marhoglu, trooslu ha godnys brâs.”

“Ha whythra i’n pollgledh?” me a wovydnas.

“Hedna kefrës,” yn medh Sapt, gans gwenwharth. “Ha ny heb cafos corf an Mytern byttedhewetha.”

“Os certan y bos ev i’n tyller-na?”

“Lyckly dres ehen. Ot an try jaudyn ena. Dres hedna, derevys yw an pons pùb eur oll, hag owth entra nyns eus den vèth heb arhadow dhorth Hentzau yonk, pò dhorth Michael Du y honen. Porrès res yw kelmy Fritz dre lovan.”

“My â dhe Zenda,” yn medhaf.

“Muscok osta.”

“Par termyn.”

“Ogh, par hap. Ha remainya rag nefra kefrès, pùb lycklod.”

“Martesen, a goweth,” yn medhaf, heb awhêr.

“Dywharth yw tremyn y Vrâster,” Sapt a wrug merkya. “Fatla gans an garorieth?”

“Mollath Duw, sens dha glap!” yn medhaf..

Pols yth esa va ow meras veras orthyf, ena ev a dùchyas y bib. Gwir poran: crowsek en vy. Ha me a wrug pêsyas treus:

“Pypynag oll may fednen vy mos, ‘ma bagas a bollatys ow clena dhybm in udn folya.”

“Me a’n gor. Th’ov vy aga mêster,” ev a worthebys, meur y galmynsy.

“Prag yma otham?”

“Wèl,” yn medh Sapt, ow byffya, “ancombrus ny via màn dhe Michael Du, mars ylly jy dhe goll. Mar pes gyllys, y fia an gam coth, an gam a wrussyn ny lettya, dhe wary unweyth arta – ev a vensa saya, dhe’n lyha.”

“Me a wor omwetha ow honen.”

“Ma De Gautet, Bersonin ha Detchard in Strelsau. Ha pùbonen anodhans mar barys, a vab, dhe drehy codna dhyso dell ov vy dh’y drehy dhe Michael Du, hag anjy a wrussa fâlslych dhe voy. Pandr’yw an lyther?”

Me a’n egoras ha redya yn heglew:

“Mars yw an Mytern whensys dhe wodhvos myns yw bern brâs dhe’n Mytern, gwrêns kepar dell usy an lyther-ma orth y worhebmyn. In pedn Rôsva Nowyth yma chy desedhys wâr splat efan. Dhe’n chy yma colovenva, hag imach a nymf settys warnedhy. Yma fos ow keas an lowarth; ha yet i’n fos adhelelgh. Haneth dêwdhek eur, mar mydn an Mytern entra heb coweth der an yet-na, trailya adhyhow, ha kerdhes ugans lath, ev a wra cafos chy hâv, ha stairys whegh ow lêdya dhodho. Mar teu ev hag ascendya, ha entra aberveth, ev a wra metya onen a dherif neppêth eus ow tûchya y vêwnans ha’y se rial yn clos. Hêm yw screfys gans lel-gothman. Res yw dhe’n Mytern bos y honen oll. Mar mydn ev sevel orth aswon an galow, y vêwnans a vèdh in peryl. Bydnar re dhysqwetha hebma dhe dhen vèth, poken ev a wra dyswil benyn, ha hy orth y gara. Nyns eus gyvyans vèth in Michael Du.”

“Nag eus,” Sapt a wrug merkya, ha my devedhys dhe’n dyweth. “Mès dythya lyther pòr dhainty, hedna ‘yll ev yn tâ.”

Y’m bo an keth ervirans. Saw pàn vydnys vy tôwlel an lyther dhe scùll, me a welas moy screfa wâr an tu aral.

“How! ‘ma moy.”

“Mars esowgh owth hockya,” y pêsyas, “gwrewgh omgùssulya gans Coronal Sapt –”

“Eh,” an den jentyl-na a grias in mes, sowthenys gwir. “Ov vy brâssa fol dhe’y breus ages ty?”

Me a wevyas dhodho, rag may whrella taw.

“Gwrewgh govyn orto, py benyn a vydn gwil oll hy ehen orth lettya an dûk rag demedhy y genytherow, ytho orth y lettya rag bos mytern? Ha gwrewgh govyn: yw tâl-lytheren hy hanow – A?”
Me a labmas wâr dreys. Sapt a worras y bib dhe’n lusewegyn.

“Antoinette de Mauban, re’n ebron dhâ!” me a grias.

“Fatell wodhesta?” Sapt a wovydnas.

Me a dherivys myns a wodhyen vy a’n venyn-ma, ha fatla wodhyen. Ev a inclynyas pedn.

“Wèl, in gwir, re wharva kedrydn vrâs inter hy ha Michael,” yn medh, gyllys in prederow.

“Mar pe bolùnjedhek, hy a via les dhe ny par hap,” yn medhaf.

“Michael, bytegyns, a screfas an lyther-na, dell gresaf.”

“Dell gresama kefrës, saw determyns ov vy dhe vos sur ha certan. Me a vydn mos, Sapt.”

“Nyns êth mâr. Y fydnaf vy mos.”

“Nyns êth jy ma’s only dhe’n yet.”

“My a wra mos dhe’n chy hâv.”

“Dhe’m cregy mars êth dy!”

Me a savas in bân ha posa orth an glavel wâr dhelegh.

“Sapt, th’esof ow cresy i’n venyn-ma. Ytho my a wra mos.”

“Nyns esof vy ow cresy in benyn vèth,” yn medh Sapt. “Ytho mos ny wrêta.”

“Y whrama vy mos dhe’n chy hâv, poken dewheles dhe Englund,” yn medhaf.

I’n tor’ma yth esa Sapt ow tesky worteweth, pan pellder a ylly ev lêdya pò drîvya poran, ha pana dermynd a resa ev hola.

“Hedre von ny i’n gwary, ’ma an euryor ow resek,” me a geworras. “Pùb dèdh may fednyn ny gasa an Mytern i’n vagh, y teu peryl nowyth. Pùb dèdh may fednen vy gwil wis indelma, y teu peryl nowyth. Sapt, res yw dhyn gwary peryl brâs. Res yw dhyn inia toth an gam.”

“Re bo indelha,” yn medh, in udn hanaja.

Wâr verr lavarow, eskynys veun ny wâr geyn margh, hanter wosa udnek a’n nos. Fritz o gesys rag gwardya unweyth arta, ha pedn agan fordh ny veu dyscudhys dhodho. Pòr dewl o an nos. Ny wrug vy gwysca cledha. In le hedna, th’esen vy ow ton revolver, colled hir, ha lugarn dall. Ny a dheuth dhe’n yet, a’n tu wâr ves. Me a wrug skydnha. Sapt a brofyas leuv dh’y shakya.

“My a vydn gortos obma,” yn medh. “Mar pèdh neb godn clôwys, my a wra –”

“Remainya i’th tyller. Poken nyns eus dhe’n Mytern chauns vèth. Bydnar re bo myshyf dhyso kefrës.”

“An gwir a’th eus, a vab. God spêda dhis!”

Me a bockyas an yet bian. Ev a wrug omry, ha my ow cafos ow honen in prysk gwyls a neb sort. Yth esa trûlergh gwelsek, ha me orth y hola gans rach, wosa trailya adhyhow dell veu gorhebmys. Ow lugarn o degës, th’esa an revolver i’m dorn. Ny glôwys son vèth. Wharê neppèth brâs ha tewl a apperyas yn tyscler mes a’n tewolgow dhyraga vy. An chy hâv o va. Pàn dheuth vy dhe’n stairys, me a wrug ascendya ha dierbyn daras gwadn, diantel, cregys wâr an clycket. Me a’n egoras in udn herdhya, ha kerdhes ayy. Benyn a stêvyas dhybm ha sêsyas ow leuv.

“Gwra degea an daras,” hy a whystras.

Me a wrug obeya, ha trailya golow an lugarn warnedhy. Th’esa gwysk gordhuwher in hy herwyth, pòr feythys hy aparell, ha’y thecter tewl dh’y verkya o dysqwedhys marthys dâ in golow crev an lugarn.

An chy hâv o rômyk lobm, heb mebyl vèth ma's copel a jairys ha tâbel bian horn, a'n sort a yll den gweles in lowarth tê pò coffyva air ôpyn.

"Na wra cows," yn medh. "Termyn nyns eus lowr. Golsow! Aswonys owgh dhybm, Mêster Rassendyll. Me a wrug screfa an lyther-na, in dadn arhadow an dûk."

"Dell dybys vy," yn medhaf.

"Warlergh ugans mynysen treden a dheu dhe'th ladha jy."

"Treden – try a'n Whedden?"

"Eâ. Res yw dhywgh voydya kyns. Mar ny wrewgh, y fedhowgh ledhys –"

"Pò ledhys vedhons ynny."

"Golsow, golsow! Pàn vewgh ledhys, an re-ma a dheg agas corf dhe gwartron isel i'n dre, dhe vos trouvys i'n le-na. Michael a vydn dalhedna agas cothmans heb let – Coronal Sapt ha Capten von Tarlenheim kyns oll – declarya studh esedhva in Strelsau, ha danvon messejer dhe Zenda. Y fèdh an try aral ow moldra an Mytern i'n Castel, ha'n dûk ow teclarya y honen pò an brynces, an eyl pò hy ben – ev y honen, crev lowr mar pèdh ev. In pùb câss, ev a vydn hy demedhy, ha bos mytern in ober, ha'n titel a verr spÿs. A wodhowgh convedhes?"

"Towl tôwllys teg. Saw prag, madama, yth esowgh –?"

"Gas ny dhe leverel y bosama Cristyon – pò dhe leverel y bosaf ow perthy envy. A Dhuw ker! a welama maryach dhedhy hy? Now kewgh. Mès gwrewgh remembra – res yw gwarnya porrês – nefra ny vedhowgh saw, na mo na myttyn. Yma treden, orth agas holya avell gwethlu. A nyns yw gwir? Wèl, yma treden orth aga holya an re-na. Nefra nyns usy treden Michael moy ès dew cans lath wâr agas lergh. Ny vèdh pris agas bêwnans unweyth myjyn mar y'gas cafons y heb gwehyas. Now kewgh. Nâ, an yet yw gwardys heb dowt solabrès. Kewgh an stairys wâr nans, son vèth, mos dres an chy hâv, cans lath wâr rag, ha why a wra dos dhe skeul orth an fos. Tremena, ha ponya avell cath gans tan."

"Ha why?" me a wovydnas.

"Yma dhybm ow gwary vy inwedh. Mar codhvyth an dûk an pèth a wrug avy, omvetya arta ny wren ny màn. Mar ny wodhvyth, y fedhama par hap – saw ny vern. Kewgh heb let."

"Mès pandra vydnowgh derivas dhodho?"

"Na dheuthowgh – tell wrussowgh convedhes cast."

Me a gemeras hy leuv hag abma dhedhy.

"A vadama," yn medhaf, "haneth why re servyas an Mytern yn tâ. Ple ma ev i'n Castel?"

Hy a wrug iselhe hy lev bys in whystrans ownnek. Ha my ow coslowes dywysyk.

"Yma den ow tos, dres an pons derevel, dhe dharas poos. Hag adrëv an daras – Whyst! Pandr' yw hedna?"

Treys a sonas wâr ves.

"Mowns y devedhys! Re scon yns y! Re'n ebron dhâ! re scon yns y!" ha'y fâss gyllys mar wydn avell corf marow.

"Dell hevel dhybm," yn medhaf, "knack adermyn yns y."

"An lugarn, gwrew' degea. Awot aswy idn i'n daras. Yw gwelys geno'why?"

Me a worras lagas dhe'n aswy. Wâr an iselha stair me a welas try fygùr dyscler. Me a wrug antelly an revolver. Antoinette a settyas hy dorn in hast wâr ow dorn vy.

"Why a yll ladha onen," yn medh. "Saw pana sewyans?"

Y teuth lev dhe glôwes – lev esa ow còwsel Sowsnek perfeth.

"Mêster Rassendyll," a lavaras.

Ny wrug vy gortheby.

"Whensys en ny dhe gescows geno'why. A vydnawgh promysys na wrewgh tedna godn kyns ès my dhe worfedna?"

"Yw an plesour-ma, my ow kescôwsel gans Mêster Detchard?" yn medhaf.

"Ny vern henwyn."

"Dhana gesowgh ow hanow vy heb mencyon."

"Dâ lowr, a sera rial. Yma kynyk genama, dhe brofya dhe why."

Th'esen vy ha'm lagas whath orth an aswy. Ascendys veu an treden grîsys dew dhe voy. Th'esa try revolver ow poyntya strait i'n daras.

"A vydnawgh gasa ny dhe entra? Th'eson ny ow tedhewy agan leouta rag sensy arsaf bresel."

"Na rewgh trest," Antoinette a wrug whystra.

"Ny a yll talkya der an daras," yn medhaf.

"Saw why a yll egery ha tedna," Detchard a wrug contradia. "Ha kyn hyllyn ny gorra dyweth dhe why, why a yll gorra dyweth dhe onen ahana ny. A vydnawgh dedhewy agas leouta na wrewgh tedna, hedre von ny ow kescôwsel?"

"Na rewgh trest," Antoinette a wrug whystra unweyth arta.

Y teuth trôm-tybyans dhybm. Me a'n consydras rag tecken. Hewil o, dhe'm breus.

"Th'esof ow tedhewy ow leouta na wrama tedna kyns ès dell wrellowgh why," yn medhaf. "Saw ny vadnaf gasa entrans dhywgh. Sevowgh ha cōwsel wâr ves."

"Hèn yw fur," yn medh.

Ascendys veu aga thry dhe'n dewetha gris, le may whrussons y sevel ogas dhe'n daras, a'n tu avê. My a wrug gorra scovarn dhe'n aswy. Nyns esen vy ow clôwes ger vèth, mès y feu pedn Detchard settys ogas dhe bedn an hirra a'y gowetha (De Gautet, dell wrug vy desmygy).

"Hm! Kescùsulyans pryva," me a brederas. Ena me a lavaras yn heglew:

"Wèl, a dus jentyl, pandr' yw an kynyk?"

"Tremen diogel bys i'n or, ha hanter-cans mil bens, sterlyn."

"Nâ, nâ," Antoinette a whystras moyha isel. "Fâlslych anjy a wra."

"Hèn yw larj teg," yn medhaf, owth aspia der an aswy. Th'esens y oll clos, an eyl dh'y gela, a'ga sav lebmyknack orth an daras.

Sowndys veu colon an dus vylen-ma solabrës, ha scant nyns esa otham dhybm a warnyans Antoinette. Porposys êns y dhe stêvya aberveth peskytter may fen vy bysy in cows.

"Roy dhybm mynysen rag ombredery," yn medhaf. Ha me a glôwas, dell hevelly, wharth wâr an tu 'ves.

My a wrug omdrailya orth Antoinette.

"Sevowgh ogas dhe'n fos, pell dhyworth lînen setha an daras," me a whystras.

"Pandra vydnawgh gwil?" hy a wovydnas, hag own inhy yn frâs.

"Why a wel yn tâ," yn medhaf.

Me a gemeras an tâbel bian horn in bàn. Nyns o va poos, dhe dhen a'm crefter vy, hag yth esen vy orth y sensy er an treys. Th'esa an top balegys dhyragof ow formya leun-skew dhe'm pedn ha'm corf. Me a

wrug staga an lugarn degës wâr ow grugys ha gorra an revolver in pocket in nes dorn. Desempys me a welas an daras ow qwaya bohes y grèn – par hap rag an gwyns, par hap rag dorn orth y brevy a’n tu avës.

Me a wrug kildedna pelha gyllyn dhyworth an daras, ha sensy an tâbel i’n stubm re dhescrefys vy. Ena me a grias yn uhel:

“A dus jentyl, kemerys yw gàs kynyk, ha my ow scodhya wâr gàs leouta. Mar mydnough egeri an daras –”

“Gwreugh y egeri agas honen,” yn medh Detchard.

“Ma va gwrës dhe egeri in mes,” yn medhaf. “Sevowgh pols wâr dhelergh, a dus jentyl, rag na wrellen gâ gweskel pân vo egerys.”

My êth ha tava an clycket in udn fysla. Ena my a dheuth dyson bys i’m tyller arta, wâr vleyen ow threys.

“Ny worama egeri!” me a grias. “Maglys yw an clycket.”

“Tety valy! My a’n egor!” a grias Detchard. “Flows, Bersonin, prag na? Eus own dhis arâg udn den?”

Me a wrug minwherthyn ina vy ow honen. Wâr nùk an daras a veu egerys gans nell. Dewyn lugarn a dhysqwedhas an try gwas a’ga sav wâr ves, an eyl ogas dh’y gela, ha’n revolvers parys dhe dedna. Gans garm, me a bonyas toth men der oll an chy hâv ha’n porth egerys. Try thedn a sonas ha dehesy warbydn ow scoos vy. Tecken moy, ha my a labmas in mes ha’n tâbel a’s sqwattyas wâr gres aga greuv hag in kemysk a goodh, a güssyans, a gedrydn, anjy ha my ha’n tâbel colodnek-na, th’esen ny ow rolya mes a’n chy hâv, oll an stairys dhe’n dor. Antoinette de Mauban a wrug scrîja, mès my a savas wâr dreys, ha wherthyn freth.

De Gautet ha Bersonin o growedhys kepar ha tus clamderys. Th’esa Detchard in dadn an tâbel, saw ev a’n herdhyas dhe ves kyns ès my dhe dhascafes omborth, ha tedna unweyth arta. My a wrug derevel ow revolver vy ha tedna uskys. Me a’n clôwas ev ow cüssya, ena me a dhalathas ponya avell ewyk, in udn wherthyn, dres an chy hâv ha ryb an fos ahës. Me a glôwas treys wâr ow lergh, trailya, ha tedna, udn tedn moy rag fortyn dâ. An treys a wrug cessä.

“Dell y’m carra Duw,” yn medhaf, “re bo hy gwirleverys in mater a’n skeul!” Rag an fos o onen uhel, ha brojow horn warnedhy awartha.

Eâ, otta hy. Me a wrug lebmel ha dos dresty, oll in mynysen ha na hen. Me a wrug omdrailya wor’tu ha’m kensa dallath, ha gweles an vergh. Ena me a glôwas godn. Sapt o hedna. Ev a wrug agan clôwes, hag yth esa va ow strîvya yn coneryak orth an yet, degës in dadn alwheth, hag ow martholya warnodho hag ow tedna aberth in toll an alwheth kepar ha den varys. Nakevys yn tien, fatell o res dhodho heb kemeres radn i’n vatel. Ytho my a wharthas unweyth arta, ha tackya dorn wâr y scoodh, ow leverel:

“Deus tre dhe’n gwely, sos coth. Y’m beus an tecka whedhel tâbel tê dell alles clôwes bythqweth!”

Ev a blynchys ha cria: “Selwys osta!” ha gwasca ow leuv. Mès wosa tecken ev a geworras:

“Ha prag orth an jowl y wherthyth jy?”

“Peswar den jentyl hag udn tâbel tê intredha,” yn medhaf, ha wherthyn whath, rag solas dâ dres ehen a veu gweles an try javal fethys yn tien ha scattrys der arv nag o moy mortal ès tâbel tê kebmyn.

Gans hedna, gwra merkya, me a wrug kewera ow fromys, heb tedna kyns ès dell wrellons y.

CHAPTRA 10 CHAUNS BRAV DHE’N HARLOT

Ûsadow Penrewler an Creslu o danvon derivas dhybm, pùb dohajëdh, tùchyng studh an bedncyta ha cowntnans an bobel: an scrif ow comprehendya inwedh daromres an persons esa an creslu ow sensy in dadn asprians herwyth arhadow. Abàn dheuth vy dhe Strelsau, y fedha Sapt ow redya an derivas,

gans mencyon dhybm a'n poyntys o dhe les. I'n dëdh warlergh aventur an chy hâv, ev a wrug entra pàn esen vy ow qwary dorn a *écarté* gans Fritz von Tarlenheim.

"An derivas yw leun lowr a mater les hedhyw dohajëdh," ev a wrug merkya, in udn esedha.

"A wrusta cafos," me a wovydnas, "ger a certan kedrydn?"

Ev a shakys pedn ha minwherthyn.

"Me a gafas hebma kys," yn medh. "'Y Uhelder Dùk Strelsau a wrug qwyttya an cyta (pòr sodyn, kebmys yw dhe wodhvos), ha lower esel a'y vëny ganso. Dell yw cresys alës, pedn y fordh a veu Castel Zenda, saw y goscar a viajyas wàr an fordh marhogeth, adar in train. Mëstrysy De Gautet, Bersonin ha Detchard êth udn our a'y wosa, ha'n dewetha anodhans ow ton y vreghe in grugys gwarr. Skyla y woly nys yw godhvedhys, mës yma skeus ev dhe vos kevrada in omlath dewdhen, ow longya dhe neb carorieth.'"

"Versyon pell a'n gwir," me a wrug compla, fest lowen a wodhvos my dhe settya ow merk wàr an gwas.

"Ena th'eson ny ow tos dhe'n darn-ma," Sapt a bësyas. "'Madame de Mauban re beu departys wàr hens horn orth hanter-dëdh. Hy a wrug prena tôkyn dhe Dresden -'"

"Plesour coth yw hedna gency," yn medhaf.

"'Ma an train dhe Dresden ow powes in Zenda.' An gwas-ma yw pollat skentyl. Ha golsow hebma wàr an dyweth. 'Dâ lowr nys yw cowntnans an bobel i'n cyta. Yma cabel warbydn an Mytern' (dell wodhes, ev yw comondys a leverel dhe blebmyk) 'drefen nag usy va ow qwil myns a vo res adro dh'y varyach. Acording dhe wovynadow in mesk holyoryon an Brynces Flavia, hy Uhelder Rial re beu offendys yn town, cresys dell yw yn kebmyn, dre lowsethes y Vrâster. Yma an bobel gebmyn ow copla hy hanow gans hanow Dùk Strelsau, ha'n dùk ow qwainya kerensa lowr gans an bobel der an tybyans-ma.' My re wrug darlesa derivadow, fatell vydn an Mytern ry haneth gwary dauns rial, rag onora an brynces, ha dâ yw an effeth.'"

"Heb gwil mencyon dhybm kys," yn medhaf.

"Ogh, pùptra yw darbarys!" yn medh Fritz, in udn wherthyn. "My a wrug gwetyas may fo."

Sapt a drailyas dhybm ha leverel sherp hag yn ervirus:

"Res yw dhis hy thanta haneth, a wosta?"

"Brâs yw an lycklod ha my orth hy gweles heb cowetha," yn medhaf. "Owt Sapt, a gresyth my dhe gafos caletter?"

Fritz a whystras nebes barrys ilow. Ena ev a lavaras: "Te a wra cafos dell yw fest êsy. Mir, cas yw genama leverel hebma, saw yma otham. Contes Helga a dherivys fatell yw an brynces codhys in sergh brâs dhe'n Mytern. Abàn veuva cùrunys, yma dysplegyans a bris in hy freder ha'y holon. An gwir qwit yw hy dhe vos golies yn town gans lowsethes apert an Mytern."

"Ass yw cabûlva i'n cowell!" yn medhaf, in udn hanaja.

"Tety valy!" yn medh Sapt. "Geryow teg orth mowes teg: a ny wrusta kys? Nys yw hy whans na hen."

Yth esa Fritz ow convedhes ow ancres vy dhe well, hag ev y honen ow cara. Ev a worras y leuv wàr ow scoodh, heb leverel tra vëth.

"Dhe'm breus bytegyns," a bësyas Sapt, ha'y woos yëyn, "gwell vëdh dhys presentya dha gynyk haneth dhe nos."

"Re'n ebron dhâ!"

"Pò dhe'n lyha mos nes. My a vydn danvon gores dhe'n wask, onen 'hanter-sodhogyl'."

“Dhe sonya yn tien yw hedna – gena vy, ha genes sy!” yn medhaf. “Sevys fast oma orth kevran in gwary fol wor’tu ha’n brynces.”

Th’esa Sapt ow meras orthyf ha’y lagasow bian ha glew, ha minwharth lent ha sotel ow tremena dres y vejeth.

“Dâ lowr, a vab, dâ lowr,” yn medh. “Res yw dhyn heb inia warnas yn fen. Gwra hy hoselhe mar kylta, tabm bian, a wodhes? Now, pandr’orth Michael?”

“Ogh, Michael, dh’y gregy!” yn medhaf. “Gas e bys avorow. Deus, Fritz, ha kerdhes genam i’n jarn.”

Sapt a wrug omry dewhans. Th’esa y vaner arow ow cudha dothter marthys fel – ha, dell wren vy convedhes prest dhe voy, ùnderstandyng wondrys a nas mab den. Prag yth esa va owth inia mater an brynces warna vy yn very nebes? Awos y wodhvos dell vydna hy thecter ha’m gwres ow don vy pelha ès oll y argùmentys. Awos y wodhvos dell wrav vy obery dhe voy, ow predery a’n dra dhe le. Res o ev dhe convedhes oll an awghêr a ylly hebma dry warnedhy, Mès dhodho nys o bern. Allama leverel, gans certuster, ev dhe vos camdybys? Mar pedha an Mytern restorys, res o an brynces dhe drailya dhodho, na fors a wodhya hy an chaunj pò na wodhya. Ha mar ny vedha an Mytern restorys dhyn? Otta testen na wrussyn ny dadhla na whath. Saw yth esa skeus dhybm bos Sapt porposys, i’n câss-na, dhe’m settya vy wâr se rial Rùrytânya rag an remnant a’m bêwnans. Parys a via ev dhe settya Satnas y honen i’n tyller kyns ès an dyscypyl-na anodho, Michael Du.

An dauns rial o tra feythus fest. Me a’n egoras, ow tauncya udn *quadrille* gans Flavia. Ena me a wrug waltysa gency. Th’esa lagasow whythrus, ha whystrans freth, owth attendya. Ny êth dhe dhebry con. In cres oll an sandys y whrug vy, hanter-muscok solabrës, rag hy golok a worthebys dhe’m golok vy, ha’y anellans qwyck ow metya ow lavarow stlevys – y whrug vy sevel i’m plâss in bàn dhyrag oll an rûth spladn, ha kemeres an Rosen Rudh esa gwyskys warnaf, ha tôwlel an ryban ha’y arweth jewelys adro dh’y hodna. Esedhys veuv vy arta in tros taran a dhêwla tackyes. My a verkyas Sapt ow minwherthyn in y win, ha Fritz ow plegya tâl. Agan con a dremenans in taw dh’y dyweth. Tra vèth ny ylly Flavia leverel, na my naneyl. Fritz a’m tavas wâr scoodh, ha me a wrug sevel in bàn, ry ow bregdhedhy, ha kerdhes hës an hel, ayy dhe rom bian, may feu coffy servys dhyn. Kildednys o an dus ha’ga benenes jentyl wâr ves, ha ny a veu agan honen oll.

Dhe’n rom bian yth esa darajow fenester, ha’n re-ma owth egery aberveth i’n lowarth. Ebron an nos o cler, mygyl, saworek. Flavia a wrug esedha, ha my a’m sav adâl dhedhy. Th’esen vy ow strîvya ina vy ow honen. Na ve hy dhe veras orthyf, me a vensa gwainya, dell gresaf, i’m omlath, i’n very tor’-na kyn fe. Saw desempys hag a’y anveth, hy a dowlas warnaf udn wolok got – golok a wovynadow, trailys adenewen dre hast, gans rudhyans rag an qwestyon owth omlêsa dres hy bogh, ha kychys hy anal. Ogh ty, a alles unweyth hy gweles! Ankevys an Mytern in Zenda. Ankevys an Mytern in Strelsau. Hy o prynces – ha nys en vy ma’s faitour. A gresyth my dhe berthys cov a hedna? Me a wrug dehesy ow honen wâr bedn ow glin ha sêsy hy dêwla i’m dêwla vy. Ny leverys tra vèth. Pan otham a lavar? Sonyow medhel an nos a settya ow thantans dhe velody heb ger, ha my ow qwasca bay ha bay wâr hy min.

Hy a’m herdhyas dhe ves, ha cria desempys:

“Ogh! yw gwir? pò only awos dha dûta?”

“Gwir yw!” yn medhaf, isel ha megys ow thon – “gwir tell yw ow herensa dhis moy ès bêwnans – pò gwrioneth – pò leouta!”

Ny ros hy styr vèth dhe’m lavar, na vydna hy sensy dhe vos moy ès radn a’n gorlywans wheg a’n tantor. Hy a wrug nessa dhybm clos, ha whystra:

“Ogh, a pe unweyth ty heb bos an Mytern! Nena my a vensa dysqwedhes, pygebmys osta kerys genama! Prag yth os kerys genam i’n eur-ma, Rudolf?”

“I’n eur-ma?”

“Eâ – dallath agensow. Nyns es – bythqweth nyns es kyns.”

Vyctory glân a’m lenwys. My – ow honen – Rudolf Rassendyll – o hy honqwerrou! My a’s cachyas adro dh’y wast.

“A nyns en vy kerys genes kyns?” me a wovydnas.

Hy a wrug meras wâr ow fâss in bàn, in udn vinwherthyn, ha whystra:

“Res yw dha Gùrun dhe vos skyla. In Gool an Cùrunyans me a gafas kerensa i’m colon rag an kensa prës.”

“Bythqweth kyns?” me a wovydnas yn freth.

Hy a wharthas yn isel.

“Dha lavar yw kepar ha pàn vesta lowen, ow clôwes my dhe wortheby ‘Eâ’ orth hedna,” yn medh.

“A via ‘Eâ’ an gwir?”

“Bia.” Me a glôwas an ger scant in dadn hy anal, ha hy a bêsyas heb let: “Kebmer with, Rudolf. Kebmer with, a garadow. Gwyls vëdh y gonar lebmyn.”

“Pywa, Michael? Mar pe Michael an lacka –”

“Pana lacka eus agesso?”

Whath yth esa chauns dhybm. Me a wrug omrêwlya ow honen gans oll ow nerth, remôvya ow dêwla, ha sevel lath pò dyw dhyworty. Th’esof ow perthy cov whath hedhyw a’n gwyns i’n elow avës.

“Mar ny ven vy an Mytern,” me a dhalathas, “mar pen vy den jentyl ha pryva –”

Kyns ès dell yllyn vy gorfedna, th’esa hy leuv gorrys i’m dorn vy.

“Mar pes den convyctys in pryson Strelsau, y fies Mytern dhybmo,” yn medh.

Hag in dadn ow anal y whrug vy hanaja, “Duw re’m gaffa!” ha dasleverel, ow sensy hy leuv i’m dorn vy:

“Mar ny ven vy an Mytern –”

“Whyst, whyst!” yn medh isel. “Ny dhendyls – ny dhendyls dha ancertuster. Ogh, Rudolf! a vensa benyn a dhemeth heb kerensa meras orth den kepar dell esof ow meras orthys sy?”

Ha hy a gudhas hy fâss.

Dres moy ès mynysen yth esen ny a’gan sav warbarth. My a wrug somona ow leouta ha’m consyans, ha’m bregth adro dhedhy kyn fe, myns o gesys dhybm awos hy thecter ha’n vagel mayth esen vy.

“Flavia,” yn medhaf, ha’m lev sêgh ha coynt, ow longya dhe neb aral dell hevelly, “nyns ov –”

Pàn leverys vy – pàn wrug hy derevel hy lagasow orta vy – y teuth stap poos wâr an growyn wâr ves, ha den ow tysqwedhes orth an fenester. Cry bian a veu terdhys in Flavia, ha hy a labmas dhyworthyf wâr dhelergh. Ow lavar hanter-gwrës êth marow wâr vin. Yth esa Sapt a’y sav ena, owth omblegya uvel, mès plegians sevir wâr y fâss.

“Mil fardon, a sera rial,” yn medh. “Mès y Hanow Brâs an Cardynal, yma ow cortos nans yw peswora radn a’n our rag profya y farwèl revronsus dh’agas Brâster.”

Me a enebys y wolok yn leun. Ha redya gwarnyans serrys inhy. Pana bellder o va goslowyas, ny wodhyen vy, mès y entryng a veu adermyn heb wow.

“Res yw dhyn heb dylâtya y Hanow Brâs,” yn medhaf.

Saw Flavia, ma nag esa sham in hy herensa, ha’y lagasow ow tewynya ha’y fâss ow rudhya – Flavia a istynas hy leuv dhe Sapt. Heb ger vëth, saw kelly hy styr ny ylly den vëth, a wrug gweles benyn

bythqweth in heuthter hy herensa. Minwharth trenk, mès trist, a bassyas dres bejeth an soudor coth, hag yth esa medhelder in y don pàn lavaras, in udn blegya rag abma dh'y leuv hy:

"In joy ha cavow, in prejyow dâ hag in drog-termyn, Duw re salwa agas Uhelder Rial!"

Ev a wrug powes, tôwlel golok warna vy ha sevel, serth y stubm soudor, in udn geworra:

"Saw, kyns oll an Mytern – Duw re salwa an Mytern!"

Ha Flavia a gachyas ow leuv hag abma dhedhy, ow leverel clor:

"Âmen! A Dhuw dâ, Âmen!"

Ny a wrug dewheles dhe'n hel dauncya. Constrînys dhe gemeres farwêls, me a veu separâtys dhyworth Flavia. Kenyver onen êth dhedhy hy, wosa dyberth orta vy. Sapt o menowgh i'n rûth, ha pypynag may fe ev, yth esa gowolok, minwharth, ha whystrans kebmyn dhe bûb huny. Nyns en vy dowtys y vos ow plauntya nowodhow a'n pêth a glôwas ev, lel dh'y borpos dybyta. Mentênya an Gûrun ha fetha Michael Du – ot y udn gùssul fast. Flavia, my – eâ, ha'n Mytern gwir in Zenda kefrës, ny agan try o darnow in y wary gwêdhpoll. Ha bydnar re bo kerensa wresak mesk an wernoryon. Ny wrug ev unweyth cessa orth fos an Palys. Rag pàn êth vy rag hùmbrank Flavia an stairys marbel ledan wâr nans hag aberth in hy haryach, yth esa rûth vrâs orth agan gortos, ha wolcûbmys en ny gans banlevow bodharus. Pandra allen vy gwil? A mednen vy leverel i'n eur-na, ny gressens y mán, nag en vy an Mytern dhe wir. Y cressens y par hap fatell o an Mytern muskegys. Dre dhevis Sapt ha'm gwres ow honen, dygabester, y feuv vy herdhys in rag, ha'n fordh tre a veu degës wâr ow lerg. An wres-ma a vydna ow drîvya hogen i'n keth qwartron ha'n devîs tebel-dhynya. I'n nos-na me a bresentyas ow honen dhe oll in Strelsau avell an Mytern ha'n tantor degemerys gans Prynces Flavia.

Wâr an dyweth, orth teyr eur a'n myttyn, mayth esa kensa terry an jêdh ha'y wolow yêyn ow slynkya aberveth, yth esen vy i'm rom omwysca, ha Sapt y honen oll gena vy. Esedhys en vy kepar ha den sowthenys. Yth esen vy ow meras stark aberth i'n tan. Th'esa ev ow pyffya orth y bib. Fritz o gyllys dhe'n gwely, wosa sonya cows orthyf ogasty. Rybof wâr an tâbel yth esa rosen. Y feu hy kyns wâr bows Flavia: pàn wrussyn ny dyberth, hy a's abmas ha ry dhybmo.

Sapt a istynas y dhorn tro ha'n rosen, mès sket ow gway me a wrug clôsyas warnedhy.

"Hòn yw rosen rÿs dhe vy," yn medhaf, "adar dhyso – adar dhe'n Mytern naneyl."

"Strocas teg a wrussyn ny abarth an Mytern haneth," yn medh.

Me a drailyas fers wâr y bydn.

"Ha gwil strocas abarth dhybmo, pêth a'm let?" yn medhaf.

Ev a inclynyas pedn.

"Me a wor an pêth usy i'th vrës," yn medh. "Eâ, mab, mès sensys os dre leouta."

"A wrusta gasa neb leouta dhybm?"

"Ogh, tety valy, prat bian orth mowes –"

"Spar e dhybm, Coronal Sapt, mar ny vydnys gwil harlot ahanaf – mar ny vydnys gasa dha Vytern dhe bedry in Zenda, hedre vo Michael, hedre viv vy, ow qwary, peryl brâs, wâr an tu wâr ves. A wosta convedhes?"

"Gòn in gwir."

"Res yw dhyn obery, scon! Te a welas haneth – te a glôwas – haneth –"

"Gwrug in gwir," yn medh.

"Lymder dha vreus vylegys a dharganas fatla wrama. Wêl, mar mydnys ow gasa vy obma udn seythen – otta problem aral dhis. A gedyth assoylyans dhe hedna?"

“Cafama,” ev a worthebys, ow plegya tâl yn sevir. “Saw mar qwrelles indelha, kyns oll y fia res dhis omlath gena vy – ha’m ladha vy.”

“Now, pan awhêr mar qwrellen dha ladha – pò ladha ugans kefrës? Bêdh sur, in udn our y halsen vy sordya oll in Strelsau wâr dha bydn, ha dha wow – eâ, dha wow muscok – a vêdh stegys fast dhe’th vin.

“Mar wiryon avell awayl,” yn medh. “Y halses jy defry, grâss dhe’m cùssulyow.”

“Y halsen vy demedhy an brynces, ha danvon Michael ha’y vroder warbarth dhe –”

“A vab, nyns esof ow naha,” yn medh.

“Dhan abarth Duw,” me a grias, owth istyna dêwla dhodho, “deun dhe Zenda ha sqwattya an Michael-ma ha dry an Mytern arta dh’y dhâ.” Th’esa an cothwas a’y sav, ow meras orthyf udn hol-vynysen.

“Ha’n brynces?” yn medh.

Me a blegyas ow fedn bys i’m dêwla, ha sqwattya an rosen inter besias ha gwessyow.

Me a glôwas y dhorn wâr ow scoodh, ha’y lev ow seny hos pàn wrug ev whystra isel i’m scovarn:

“Arâg Duw, ty yw an gwelha Elphberg oll. Saw my re dhebras orth bara an Mytern, ha servont an Mytern ov vy. Deus genam. Yth en ny dhe Zenda!”

Ha my a wrug meras in bàn ha’y gachya er y dhorn. Hag y feu lagasow glêb dh’agan dew.

CHAPTRA 11

HELGHYA TORGH COOS, ONEN BRÂS DRES EHEN

An temptacyon uthyk esa owth omsettya warnaf, sur yth yw hedna convedhys solabrës. Mar menses vy herdhy Michael kebmys, res a vedha dhodho ladha an Mytern. Yth esen vy in savla dh’y dhefia ha tydne ow dalhen i’n gùrun – rag Mytern Rùrytânya dhe vos an den dhe dhemedhy Prynces Flavia, adar rag an gùrun hy honen. Ha pana sewyans dhe Sapt, dhe Fritz? Ogh! ny yller constrîna dhe dhen vêth, yêyn y woos, screfa an prederow gwyls ha du usy owth assaultya an empydnyon pàn wrella kerensa dhyrêwl fusta torrva in luryk an brës. Bytegyens, pàn na vydn ev gonys bêwnans sans, nyns yw res dhodho hâtya y honen ragthans. Gwell gorthyp, yn uvel dell hevel dhybm, yw aswon grâss rag nerth dhe vos grauntys rag gorthsevel, in le frena orth an tebel-iny usy ow tos heb y wetyas hag ow temondya gwestva anvodhek, gans nell, awos gwander agan natur.

Yth o myttyn a hynon spladn pàn esen vy ow walkya dhe drigva an brynces, heb coweth hag ow ton tysk bian a flourys i’m dorn. Th’esa polycy owth ascusya kerensa, hag y fedha pùb attendyans a rollen vy, settya ryvettys nowyth i’m chainys kyn fe, orth ow helmy vy whath nes dhe bobel an cyta vrâs, seul esa ow colohy aga frynces. Me a gafas an venyn, *inamorata* Fritz, Contes Helga, ow cùntell flourys i’n lowarth dhe wysk hy mêstres, ha perswâdys veu hy dhe gemeres ow flourys vy i’ga le. An voves o rosen deg a lowender, rag ny wrug Fritz, dh’y bart ev, scùllya y dermyn newher, na nyns esa skeus vêth a dewlder ow cregy a-ugh y dantans, marnas hâtyans anodho dhyworth Dùk Strelsau, dell o aswonys gans pùb huny oll.

“Ha hedna,” yn medh hy, in udn vinwherthyn yn tregynus, “yw rendrys dybris gans agas Brâster. Eâ, me a vydn kemeres an flourys. A wrav vy derivas dhywgh, sera rial, kensa gwrians an brynces pàn wrella kemeres agas flourys?”

Yth esen ny ow kestalkya wâr derras ledan, istynys ahës wor’tu delergh an chy, hag yth esa fenester egerys a-ugh agan pedn.

“A vadama!” an gontes a grias hudhyk, ha Flavia hy honen a dheuth ha meras in mes. Me a wrug dysky ow hot ha plegya. Hy dyllas o gon gwydn, ha’y blew o cùntellys lows in colm. Hy a abmas dh’y dorn, ha gelwel:

“Hùmbrank an Mytern in bàn, Helga. Me a vydn y favera gans lebmyk a goffy.”

An Gontes, mery hy golok, a'm lêdyas bys in rom myttyn Flavia. Ha, gesys agan honen oll, ny a wrug an eyl salujy y gela dell yw ûsys inter caroryon. Ena an brynces a worras dew lyther dhyragof. Onen o lyther dhyworth Michael Du – govyn moyha cortes, hy dhe ry onour dhodho, ow spêna udn jêdh in y Gastel in Zenda, dell o hy ûsadow pùb bledhen unweyth i'n hâv, pàn o an plâss ha'y lowarth in anterth aga thecter. Me a dowlas an lyther dhe'n dor, dyflas ow cher, ha Flavia a wrug wherthyn orta vy. Nena hy a veu arta sad, ha poyntya bës dhe'n folen aral.

"Ny worama, gans pyw yw danvenys," yn medh. "Gwra y redya."

Me a wodhya dyson. Nyns esa sînans vèth wàr hebma, mès me a welas an kethsam dornscrefa dell veu wàr an lyther a wrug kyns ow gwarnya a'n grocken i'n chy hâv. Antoinette de Mauban.

"Nyns eus ken dhybm a'gas cara," me a redyas. "Saw Duw dyfen why dhe godha in danjer an dûk. Na wrewgh acceptya galow vèth dhyworto. Nag ewgh tyller vèth heb gwethlu brâs – rejyment nyns yw re vrâs rag agas sawya. Gwrewgh dysqwedhes hebma, mar kyllowgh, dhe'n den usy ow rainya in Streisau."

"Prag nag yw screfys 'an Mytern'?" Flavia a wovydnas, in udn blegya dres ow scoodh, mayth esa crygh hy blew ow qwary wàr ow bogh. "Yw cast?"

"Kebmys yw bêwnans ha moy ès bêwnans druth dhis, a vyternes dhe'm golon," yn medhaf, "gwra obeya pùb lytheren. Rejyment a wra campya hedhyw adro dhe'th chy. Ha ty gwra gwetyas nag elles in mes heb bos gwardys yn tâ."

"Yw gorhebmyn, a sera rial?" hy a wovydnas, tùch dywostyth.

"Yw, madama. Gorhebmyn – mars ov vy kerys dhis."

"Ogh!" hy a grias. Ha ny yllyn vy ma's hy baya.

"A wosta, pyw a'n danvonas?" hy a wrug govyn.

"Desmyk êsy lowr," yn medhaf. "Th'yw dhyworth cowethes dhâ – ha benyn anfusyk, dell eus own dhybm. Res yw dhis bos clâv, Flavia, heb gallos viajya dhe Zenda. Gwra dyharas mar yêyn ha mar furvus dell vynta."

"Osta crev lowr, dell dybyth ytho, rag serry Michael?" yn medh, prowty minwharth.

"Crev lowr oma rag pùptra oll, mar pedhys tey in sawder," yn medhaf.

My a dhybarthas orty wharê hag a'm anvoth. Ena, heb omgùssulya gans Sapt, my a wrug mos dhe drigva Marshal Strakencz. An jeneral coth o aswonys dhybm nebes gwell solabrës. Ev o trestys hag ow plêsa. Sapt o le plegys dhodho, mès me a wodhya convedhes fatell o Sapt gwelha y jer bÿth pàn alla gwil pùptra, hag envy ow qwary part in y vreusow. I'n present termyn, yth esa dhybm moy whel ès dell ylly Sapt ha Fritz dyghtya màn, awos bos res dhedhans dos dhe Zenda genama. Otham a'm beus a dhen rag gwardya an pèth esen vy ow cara moyha oll i'n bÿs, ha godhevel dhybm dallath, cosel ow freder, an ober rag relêsa an Mytern.

An Marshal a'm recêvas gans moyha lel-garadôwder. Neb gradh me a wrug y gyfya. Me a ros gwith a'n brynces dh'y jarj, ha meras wàr y fâss yn tydro, leun ow styr, pàn y'n erhys na wrella sùffra cadnas vèth dhyworth an dûk hy henderow dhe dhos in hy ogas mar ny vedha ev i'n keth tyller ha parcel a'y soudoryon ganso.

"An gwir yma dhywgh, martesen, sera rial," yn medh, ha shakya y boll loos yn trist. "My re welas gwell tus ès an dûk in lacka gwrÿth awos kerensa ages hedna."

Ûnderstondys veu an ger-ma gena vy, caletter vèth. Saw me a lavaras:

"Yma neptra avês dhe gerensa, Marshal. Kerensa yw rag an golon. A nyns eus neppèth aral, gwyw dhe'm broder rag y bedn?"

"Ow fejadow yw why dhe vos camdybys, a sera rial."

"A Varshal, me a vydn qwyttia Strelsau rag nebes dedhyow. Pùb gordhuwher me a vèdh ow tanvon messejer dhis. Mar teu nagonen in treddeth, gwra pùblyshya an arhadow a wrama ry dhys, rag dysodha Dùk Michael a'y wovernans a Strelsau, ha rag dha henwel jy in y le. Nôtya studh esedhva. Ha danvon dhe Michael ty dhe dhemondaya metyans gans an Mytern – Esos ow convedhes?"

"Esof, a sera rial."

"Mar ny dheu ev ha dysqwedhes an Mytern kyn pedn peswar our warn ugans," (me a worras ow leuv wàr bednglin), "nena ot an Mytern yn farow, ha gwra declarya an nessa er dhe'n wlascor. A wodhes pyw yw hodna?"

"Prynces Flavia."

"Ha gwra tia dhybm, wàr dha fay ha'th leouta, dell eus own dhys a'n Duw a'th ros, y fydnys sevel rypthy bys i'n very dyweth, ha ladha an cramvil-na, ha'y settya hy dhe'n le mayth esof vy a'm eseth i'n eur-ma."

"Wàr ow fay ha'm leouta, dell eus own dhybm a Dhuw, my a'n te! Ha gwra Duw Ollgalosek gwetha agas Brâster, rag yth esowgh ow mos negys a beryl, dell hevel dhybm."

"Ma govenek dhybm, demondys na vèdh bêwnans drutha ès ow bêwnans vy," yn medhaf, ha sevel in bàn. Ena me a istynas leuv dhodho.

"A Varshal," yn medhaf, "i'n dedhyow a dheu, martesen – ny wòn – ty a wra clôwes derivadow coynt a'n den usy ow còwsel orthys i'n prës-ma. Pynag a vo hedna, pynag a vo ehen hedna, pana vreus yw dhis a'y vaner omdhon avell Mytern in Strelsau?"

An cothwas a wrug, den ryb den, sensy ow dorn ha leverel:

"Re beu lies Elphberg aswonys dhybm, ha my re'gas welas why. Ha pynag oll a wharva, why re wrug omdhon avell Mytern fur ha colodnek. Ha ny veu pollat vèth mar gortes na caror moy jentyl in oll an Teylu."

"Bèdh hedna scrif ow bedh vy," yn medhaf, "pàn dheffa prës ken onen dhe vos esedhys wàr se rial Rùrytânya."

"Duw danvon dèdh pell, ha gas vy heb y weles!" yn medh.

Môvyes en vy yn frâs, ha fâss an Marshal a wrug sqwychya scav. My a screfas, a'm eseth, ow arhadow.

"Scant ny allama screfa," yn medhaf. "Serth yw an bës dhybm whath."

In gwir yth o an kensa treveth may whrug vy lavasos screfa moy agès sînans. Hag in despît dhe'm strîvyans desky dornscefa an Mytern, nyns en vy perfeth ino.

"Defry, sera rial," yn medh, "tabm dyffrans yw hebma ès agas screfa ûsys. Soweth! Y hyll dry skeus a gontrefêtyans."

"Marshal," yn medhaf, in udn wherthyn, "pana brow dhe wodnys Strelsau mar ny wrowns y sewajya spot a skeus?"

Ev a vinwharthas grym, ha kemeres an scriven.

"Ma Coronal Sapt ha Fritz von Tarlenheim ow mos genama warbarth," me a bêsyas.

"Ewgh why rag dierbyn an dûk?" ev a wovydnas, isel y lev.

"An dûk, in gwir, ha ken onen may ma otham dhybm anodho, nebonen eus in Zenda," me a worthebys.

"Pe unweyth my dhe dhos genowgh," ev a grias, ha tedna y vinvlew gwydn. "Me a garsa gwil stocas rag agas kerensa ha rag kerensa agas cùrun."

"Yth esof ow corra dhe'th charj an pèth yw moy ès bêwnans dhybm, moy ès cùrun," yn medhaf, "drefen ty dhe vos an den esof ow trestya moy ès pùb aral in Rùrytânya."

“My a wra hy delyfra dhywgh yn salow,” yn medh. “Ha fowt hedna y whrav vy pùptra rag may fo hy myternes.”

Ny êth ha dyberth, ha my ow tewheles dhe’n Palys rag derivas dhe Sapt ha Fritz myns a wrug vy gwil. Th’esa Sapt ow croffolas nebes, ow cably nebes. Nyns esen vy ow qwetyas ken, rag dâ o gans Sapt ry cùssulyans dhyrag dorn, adar kemeres derivadow a’y wosa. Saw dre vrâs yth esa va ow comendya oll ow devîs, ha’y jer sevys uhel abàn esa eur agan gwrians ow nes’he prest. Fritz o parys kefrës. Kynth esa ev, gwas truan, ow lavasos moy ès peryl Sapt, awos Fritz dhe vos caror ha’y lowender ow powes i’n vontol. Bytegyms, ass esen vy ow perthy envy anodho! Rag an dyweth trygh, le may fedha ev cùrunys gans lowender hag udnys gans y vestresyk, an spêda esen ny ow qwetyas hag owth assaya hag ow strîvydh dhodho, a vedha awhêr brâssa ha surha dhe vy, ages dell ven vy destnys dhe fyllel a’m meder. Yth esa Fritz ow convedhes neppêth a hobma oll, rag pàn nag esa den vèth genen (marnas Sapt coth, esa ow meg y in pedn pell an rom) ev a wrug kelmy breghe genef, ha leverel:

“Yma cales lùck dhyso. Bos sur, yth esof ow trestya dhys. Dell worama, nyns eus ma’s lel-brederow i’th colon jy.”

Saw me a drailyas dhyworto in kerdh, ha godhvos grâss na ylly gweles kebmys esa sensys i’m colon, hag ev heb bos moy ès meror a’n dêdys a vydna ow dêwla vy obery.

Bytegyms, ùnderstondya ny ylly ev naneyl, rag ny wrug ev bedha derevel y wolok bys i’n Brynces Flavia a-uhon, dell vydny vy.

Agan towlen o cowl-formys: fatla wrussyn ny gwythresa hodna yn tefry, ha fatla vèdh an dra derivys alebma rag. Fast’hës veu dallath agan tro helghya dhe’n nessa myttyn. Cowlwrës veu pùb arayans rag departya orth Strelsau, ha lebmyn nyns esa tra vèth dhe wil ma’s onen – an moyha cales, onen dhe derry an golon dhe’n moyha oll. Sedhys pàn veu an howl, my êth in caryach dre Strelsau ha’y strêty bys, dhe drigva Flavia. An bobel a wrug ow aswon vy, ha pòr yagh an banlevow. Yth esen vy ow qwary ow rol, hag ow qwil ow ehen rag dysqwedhes semlant a’n caror lowen. In despît dhe’m spyrys isel, namnag o mygylder ow harores wheg, ha’y maner tabm balgh a’m recêva, taclow dydhan. Hy a glôwas solabrës fatell o an Mytern porposys dhe gwyttya Strelsau rag tro helghya.

“Edrek yw genama na yllyn ny dydhana dha Vrâster obma in Strelsau,” yn medh, ha frappya hy throos wâr an leur yn scav. “My a alsa profya moy solas kyns, mès fol en vy ha predery –”

“Wèl, predery pandra?” me a wovydnas, ha plegya dresty.

“Y fedhys lowen nebes dedhyow warlergh – warlergh newher – heb meur a jolyfta,” ha hy a drailyas yn serrys dhyworthyf, ha keworra, “An torhas a vèdh, dhe’m govenek, moy aga les.”

“Me a vydna helghya togh brâs dres ehen,” yn medhaf. Ha my a dhalathas gwary gans hy blew, mès hy a wrug gwaya hy fedn in kerdh.

“Os offendys genama?” me a wovydnas, fekyll ow sowthan, ha temptys dh’y thormentya nebes. Bythqweth ny’s gwelys hy serrys, ha pùb tremyn nowyth anedhy o delit dhybmo vy.

“Py gwir eus dhybm dhe vos offendys? Yn tefry, ty a lavaras newher, fatell yw kennyver our heba vy udn our scullys. Saw togh fest brâs! Hèn yw tra aral.”

“Par hap an togh a vydna ow helghya vy,” me a wrug assaya. “Par hap, Flavia, ev a vydna ow hachya.” Ny wrug hy gorthaby.

“A nyns usy an peryl-na unweyth ow tava dha golon?”

Whath ny lavaras hy tra vèth. Ha my a slynkyas adro dhedhy ha gweles hy lagasow leun a dhagrow.

“Esta owth ola rag ow feryl vy?”

Ena hy a gowsas pòr isel hy lev:

"Indelma yth es jy kyns. Adar dell yw an Mytern – an Mytern neb re beu – beu worteweth kerys dhybm!"

Gans hanas brâs ha sodyn, me a's cachyas dhe'm colon.

"A garadow!" me a grias, hag ankevy pùptra saw hy yn unsel, "Esta ow tesmygy me dhe dhyberth orthys rag helghya sport?"

"Pandra dhana, Rudolf? Dar! nyns êth jy-?"

"Wèl, helghya yw, defry. My a wra mos ha whelas Michael in y fow."

Pòr wydnyk veu hy bejeth.

"Ytho, dell welyth, a whegen, caror nyns en vy mar idhyl dell wrusta predery. Ny vedhama estregus termyn hir."

"A vynta screfa dhybm, Rudolf?"

Gwadn en vy, saw ny yllyn vy leverel ger vèth rag settya skeus inhy.

"Me a vydn danvon oll ow holon pùb dèdh," yn medhaf.

"Ha ny wrêta perylly dha honen?"

"Saw pàn vo res."

"Ha peur teth jy arta? Ogh, assa vèdh pell!"

"Peur teuv vy arta?" me a dhaslavaras.

"Eâ, eâ! Dewhel scon, a velder, dewhel scon. Ny vadnama cùsca hadre vy in kerdh."

"Ny worama pana dermyn a wrama dewheles," yn medhaf.

"Wharê, Rudolf, wharê?"

"Duw a'n gor, a garadow. Mès mar ny wrav vy nefra –"

"Whyst, whyst!" ha hy a wascas hy min dhe'm gwessyow vy.

"Mar ny wrav vy nefra," me a whystras, "res yw dhis kemeres ow flâss, Nena y fedhys tejj an dewetha i'n Teylu. Res yw dhyso rainya, heb ola a'm govys."

Pols hy a savas serth kepar ha myternes ewn.

"Yw!" yn medh. "My a vydn rainya. My a vydn gwil ow ehen kyn fèdh oll ow bêwnans gwag ha'm colon yn farow. Byttele my a vydn!"

Hy a wrug hedhy, ha posa warna vy arta, ha kynny yn isel.

"Deus scon! deus scon!"

Me a grias yn uhel, ha'm môvyans creffa ages my ow honen:

"Dell yw Duw yn few, my – eâ, my – a vydn dha weles unweyth arta kyns merwel!"

"Pandr' yw dha vênnyng?" hy a grias in mes, ha marth in hy golok. Saw ny'm bo gorthyp dhedhy, ha hy ow meras stark orta vy, brâs hy marth.

Govyn orty ankevy, ny vydnen vy bedha. Hedna y whrusa hy sensy avell despît. Ny yllyn vy leverel i'n prës-na, pyw en vy, ha pèth en vy. Yth esa hy owth ola, ha tra vèth gesys dhybm ma's deseha hy dagrow.

"A ny dhewhel den dhe'n tecka benyn in oll an bÿs?" yn medhaf. "Ny wra mil Michael hag onen ow lettya ragos!"

Yth o hy glenys orta vy, tabm confortys.

“Ny vydnys allowa dhe Michael dha hùrtya?”

“Na vadnaf màn, a garadow.”

“Na ken den naneyl?”

Hag arta me a worthebys:

“Na vadnaf màn, a garadow.”

Bytegyys yth esa onen – adar Michael – a vedha orth ow lettya rygthy, dell o res porrês. Ha my owth aventurya abarth y vêwnans, ha gwystla ow bêwnans vy. Ha’y fygùr – an fygùr hudhyk ha heblyth may whrug vy metya ganso in coos Zenda – an body sogh ha dyfreth gesys genef in selder an chy helghya – yth esa va ow terevel, dell hevelly, dobyl y shâp, dhyraga vy, hag ow tos inter ny, owth omherdhya i’n very tyller mayth esa hy a’y groweth, gwydnyk, spênys, dyfygys, i’m dywvregh, ha hy ow meras orthyf in bàn ha’y lagasow leun a gerensa na welys vy bythqweth hy far, hag anjy orth ow throbbla vy whath, dell wrowns y trobla bys may fo an dor degës dresta vy – ha martesen (pyw a wor?) bys i’n eternyta.

CHAPTRA 12 RECÊVA VYSYTYOR HA BOOSA HIG

Ogas ha pypm mildir dhyworth Zenda – wâr an barth usy adâl an Castel, yma splat brâs a goos. Th’esa an dor ow ledry in bàn, hag in cres an demîn, wâr an vre awartha, yma ‘plâss’, mansyon arnowyth ha brav, perhednys gans onen pell inter kerens Fritz, Cont Stanislas von Tarlenheim. Cont Stanislas y honen o studhyor hag ancar. Nyns esa va ow menow’hy an chy, ha pàn wovydnas Fritz, ev a wrug profya gwestva i’n plâss dhybm ha dhe’m felshyp oll a’y vodh ha pòr gortes. An chy-ma o pedn, ytho, agan fordh. Th’o dôwsys, kebmys esa apperyans, rag hel’torgh (awos an coos dhe vos gwehys dour, ha lies togh, pâl aga nùmer der oll Rùrytânya i’n termyn eus passys, whath dhe gafos ino). Mès in gwrioneth ny a’n dôwsysas dre rêson an chy dhe vos in hedhes dâ rag gwil stocas warbydn Dùk Strelsau ha’y drigva moyha brav a’n tu aral dhe’n dre. Parcel brâs a servons, ha mergh ha fardellow gansans, a wrug dallath dhe’n fordh i’n myttyn abrës. Ny a wrug hollya orth hanter-dêdh, ha viajya deg mildir warn ugans wâr an hens horn, kyns eskyna wâr geyn margh rag marhogeth an remnant a’n pellder bys i’n plâss.

Bagas galont en ny. Kefrês ha Sapt ha Fritz, deg den jentyl o cowetha dhybm. Dôwsys veu pùbonen gans rach, hag examnys gans rach yn kehal, in charj ow dew gothman, hag anjy oll o kelmys dre sergh dhe’n Mytern ha’y berson. Derivys veu radn a’n gwir dhedhans. An attent orth ow bêwnans i’n chy hâv a veu dyscudhys, avell kentryn dh’aga lelder hag iniadow warbydn Michael. Leveryys veu dhedhans inwedh fatell o skeus bos neb cothman dhe’n Mytern prysones gans garowder in Castel Zenda, ha tell o rescous udn borpos dh’agan viaj. Saw addys veu, chif-desîr an Mytern dhe vos gwythresa neb stappys warbydn y broder traitus heb an re-ma dhe vos godhvedhys gansans i’n present termyn. Fatell veu lowr dhe’n Mytern comondya aga servys, hag ev ow fydhya i’ga lendury pàn dheffa prës y reqwîrya. Tus yonk, jentyl, lel-golodnek, ny wrussons y govyn styr moy. Parys êns y dhe brevy aga gostythter servabyl, hag anjy ow pesy omlath avell an gwelha fordh, ha’n moyha hudhyk, a’y showya.

Indelha an drâma a veu treusperthys dhia Strelsau bys in plâss Tarlenheim hag in Castel Zenda, esa owth eneby orthyn, sad y dremyn, a’n tu aral dhe’n valy. My a wrug assaya treusperthyans a’m prederow kefrês, rag ankevy ow herensa, rag trailya oll ow nerth dhe’m ober vy. Hòn o kibya an Mytern mes a’n Castel yn few. Heb les vèth a via nell garow. Res o cafos an chauns dre neb cast, ha kensa hynt a dybyans ow tos dhybm a’n pèth mayth esa otham anodho. Saw uthyk ancombrys en vy, awos oll ow gwayans dhe vos argemydnys. Res o Michael dhe wodhvós solabrës a’m viaj. Ha re aswonys en vy dhodho, ma na allen vy scant saposya y vos dellys gans faintys an hel’torgh. Pòr dhâ y fydna va convedhes, pèth o an pray gwir. Bytegyys, res o peryllya hodna – hag oll hy sewyans a dheffa. Rag yth esa Sapt, kebmys esoma vy, owth ûnderstondya fatell o an present plit dres godhevyans. Hag yth esa

udn dra, mayth en vy hardh dhe reckna warnodho – na nyns o hedna heb ken, lebmyn dell worama. Otta va – ow surneth na vydna Michael cresy, in mater an Mytern, my dhe vos porposys dâ. Ny wodhya ev convedhes – ny vadnama leverel ‘convedhes den onest’, rag my re dhyskevrans oll ow howsesow – mès convedhes ‘den orth oberyans onest’. Yth esa ev ow qweles an chauns dell y’n gwelyn vy, dell y’n gwely Sapt. Yth esa Michael owth aswon an brynces – nâ! (res yw avowa fatell en vy leun a neb sort a scolck-pyta), hy o kerys ganso warlergh y vaner y honen. Ev a vydna gwetyas Sapt ha Fritz dhe vos ôpyn dhe vrîbyans, ha’n brib uhel lowr kyn fe. Gans prederyans a’n par-na, a vydna ev ladha an Mytern, ow hescaror vy ha’m peryl? Mydna, heb dowt. Ladha gans fekyll-edrek kepar ha pàn vydna ladha logosen vrâs. Mès y fydna ev ladha Rudolf Rassendyll kyns hedna mara kyllly. Hag in câss vèth ny vydna scùllya y garten trùmp, sensys parys rag may halla lettya Rassendyll, an faitour taunt, in y wary drogdybys. In câss vèth ma’s in certuster y fedha ev dampnys yn tien dre relêsyans a’n Mytern yn few ha dre restoracyon anodho dhe’n se rial. Yth esen vy owth ombredery hebma oll in udn dro marhogeth, ha coraj me a gemeras.

Michael a wodhya a’m devedhyans, sur teg. Yth esen vy i’n chy nans o le ès udn our pàn dheuth canaseth anodho, bryntyn y aray. Danvon an try ladhore kepar ha treveth kyns, mar daunt ny wrug ev omdhon, mès ev a dhanvonas an try aral a’y Whedden kerys – an try Rùrytânyan jentyll – Lauengram, Krafstein, ha Rupert Hentzau. Try follat brav êns y ha brâs, spladn aga margh ha feythus aga hernes. Rupert yonk, bedhyas y semlant, heb bos moy ès dew pò try bloodh warn ugans, a wrug aga lêdya, ha gwil areth a’n moyha kempen. Fatell vydna ow lel-sojeta, ha broder cuv, Michael a Strelsau, pesy orthyf a ry gyvyans na ylly ev ow salujy yn personek ha, dres hedna, na ylly ow gwesty vy in y Gastel. An skyla rag an fowtow-ma a dhevar, rag pùbonen a’n dhew, hèn o ev dhe vos, ev ha lower servont, ow codhaf an fevyr cogh, hag in studh pòr druesy, ha pòr glevejus inwedh. Rupert yonk a’n declaryas gans minwharth dyveth wâr y vin crùllys awartha ha gans towlyans a’y vlew tew – sherewa sêmly o va, ha lies benyn solabrës ow trobla aga holon ragtho, dell o whedhlys wâr scavel an gow.

“Mars eus cleves cogh wâr ow broder,” yn medhaf, “yma va nes dhe’m fysment vy, arlùth wheg, ès dell yw ûsys. Govenek a’m beus nag usy ow sùffra re.”

“Y hyll ev dêlya gans pùb negys, a sera rial.”

“Ma govenek dhybm clav nag yw pùb huny oll in dadn agas to. Pana nowodhow a’m cothmans dhâ, De Gautet, Bersonin, ha Detchard? Me a glôwas an dewetha-na dell wrug ev cafos brew.”

Anês ha morethek veu tremyn Lauengram ha Krafstein, saw minwharth Rupert yonk êth ledan dhe voy.

“Ow qwetyas fysek dhe dhos yn scon yma ev, a sera rial,” a veu y worthyp.

Ha me a wharthas in udn dardha, rag my dhe wodhvos py fysek a vedha dhe Detchard y dhesîr – ha’y hanow yw Dial.

“A vydnowgh kynyewel genen, a dus jentyll?” me a wovydnas.

Rupert yonk a wrug dyharas larj y lavar. Yth esa dhedhans neb dûtys o res porrês i’n Castel.

“Dhana,” yn medhaf, ha gwevya leuv, “bys i’gan nessa metyans, a dus jentyll. Re bo ocasyon rag omgowethya dhe well.”

“Orth agas Brâster ny a wra pesy ocasyon kyns napell,” yn medh Rupert, scav y davas. Hag ev a wrug kerdhes dres Sapt, ha kebmys scorn ha ges wâr y fâss, may hyllyn vy aspia fatell dhegeas an cothwas y dhorn, ha plegya y dâl, mar dhu avell sagh croust an jowl.

Dhe’m part vy, bos knava mars eus dhe dhen otham, nena bedhens knava debonêr. Ha gwell o genama Rupert Hentzau ages y gowetha, drog aga cher ha clos aga golok. Nyns yw pegh possa warnas, dhe’m breus vy, pàn y’n gwreth yn fassyonus ha brav y gis.

Now otta coyntys a’n kensa nos-na. Res o dhybm, in le debry an kydneyow dâ y vlas a wrug parusy ow hegynoryon, gasa ow thus jentyll dh’y dhebry aga honen oll, ha Sapt ow caderya, ha my ow marhogeth

gans Fritz dhe Zenda: hèn yw, dhe'n dre ha dhe neb tavern bian o aswonys dhybm. Th'esa bohes peryl i'n viaj-ma. An gordhuwher o whath hir y wolow, ha'n fordh dhe Zenda a'n tu-ma o ûsys gans lies den. Ytho ny êth wâr geyn margh in kerdh, ha grom ow tos wâr agan lergh. My a wrug mailya ow honen in clôk brâs.

"Fritz," yn medhaf, pàn wrussyn ny entra i'n dre, "yma mowes teg dres ehen i'n tavern-ma."

"Fatla wosta?" ev a wovydnas.

"My a veu i'n tavern-na nans yw termyn," yn medhaf.

"Wosa -?" ev a dhalathas.

"Nâ. Kyns esso," yn medhaf.

"A ny wrowns y aswon dha fâss?"

"Wèl, gwrowns, heb mar. Now, na vèdh gorth dhybm, a was dâ, mès golsow orta vy. Ny yw dew dhen jentyl a vênny an Mytern, ha ma drog dens wâr an eyl ahanan. An aral a vydn erhy rom pryva ha kydneyow. Ha pelha, botel a'n gwelha gwin rag an sùffror. Ha mar pèdh ev mar gonyng dell esoma ow qwetyas, y fydn an very mowes teg-na gàn servya."

"Pandra mar ny vydn hy?" Fritz a wovydnas yn treus.

"A Fritz wheg," yn medhaf, "mar ny vydn ragos jy, raga vy y fydn defry."

Devedhys veun ny dhe'n tavern. Nyns o tra vèth a'm bejeth dhe weles, marnas an lagasow, pàn wrug vy kerdhes ajy. An ôstes a'gan recêvas. Warlergh dyw vynysen, an voren vian (pùb termyn ow whelas, dell eus dhybm skeus, ôstysy a les dydhan) a wrug apperya. Erhys veu kydneyow ha gwin. My a gemeras eseth i'n rom pryva. Wosa pols Fritz a dheuth ajy.

"Ma hy ow tos," yn medh.

"Mar ny dheffa hy, res a via dhybm dowtya Contes Helga ha'y breus dâ."

Hy a dheuth ajy. Me a ros dhedhy termyn lowr rag gorra an gwin dhe'n bord – rag na ve peryl a'y dhroppya. Fritz a wrug denewy gwedren ha ry dhybm.

"Usy an den jentyl ow sùffra painys brâs?" an vowes a wovydnas, ha tregereth gensy.

"Gwetha nyns yw an den jentyl ès i'n dewetha tro may teuth ha'th weles," yn medhaf, ha tôwlel ow clôk dhe ves.

Hy a blynchys, ha scrij bian inhy. Ena hy a grias:

"An Mytern ew'why nena dhe wir! Dell rug vy 'vowa dhe Vabm, straft pàn welys an pyctour. Ogh, sera, ga' dhèm!"

"Re'm fay, scant ny ryssys dregyn dhybm," yn medhaf.

"Saw an pèth a russyn ny kestalkya!"

"Gevys yw hedna rag an pèth a wrusta gwil."

"Res mos ha d'rivas dhe Vabm."

"Sav," yn medhaf, in ton moy sevr. "Nyns eson ny obma haneth rag sport. Kê ha kerhes an kydneyow, heb lavar vèth a'n Mytern ha'y vysyt."

Hy a dheuth arta, warlergh nebes mynysow, sad hy semlant, bytegyns meur whensys dhe wodhvos.

"Wèl, fatla gans Johann?" me a wovydnas, ha dallath ow hydnyow.

"Ogh, an pollat-na, sera – a arlùth Mytern, lawl dell yw res!"

"Me a'th pès, 'sera' a vèdh lowr. Fatla ganso?"

“Scant nynj yw dhe weles i’n tor’-ma, sera.”

“Ha prag na?”

“Me a gowsas ger ganso, fatell yw y vysytys re venowgh, sera,” yn medh, ha tōwlel hy fedn wâr dhelergh.

“Yma va ow mûtya ytho, ha remainya abell?”

“Ujy, sera.”

“Saw ty a alsa y dhry arta mar menses?” me a worras in rag, in udn vinwherthyn.

“Martejen,” yn medh.

“Dell welta, me a wor dha vertu,” yn medhaf, ha hy a rudhyas brâs hy flesour.

“Nynj yw hedna oll an skyla ev dhe vos pell. Pòr vysy yw va i’n Castel.”

“Saw i’n eur-ma nyns yw sêson an sport godn.”

“Nâ, sera. Mès ev yw hùmbrynkyas mênny an chy.”

“Johann trailys dhe vaghteth?”

An voves vian o leun a’n scavel bys in hy min.

“Wèl, nynj eus re erel,” yn medh. “Nynj eus benyn vèth in oll an chy – hèn yw, servyades nynj eus. Indelha th’ywhedhlys – saw fâls par hap, sera.”

“Derif e, ha my a wra jùjya,” yn medhaf.

“In gwir, meth yw genam a dh’rivas, sera.”

“Ogh, gwel dr’esom o’meras ort an nen.”

“Th’ywhedhlys bos benyn i’n tyller, sera. Saw nynj eus benyn i’n chy ma’s hy’n udnyk. Ha res yw dhe Johann tendya an dus jentyl.”

“Johann truan! Res yw ev dhe vos gorlavurys. Bytegyns, me yw sur y hyll ev cafos hanter-our rag dos ha’th weles.”

“War’n eur ‘whrussa powes, sera, pr’hap.”

“A’n keryth ev a’th colon?” me a wovydnas.

“Nâ, sera.”

“Hag osta parys dhe servya an Mytern?”

“Ov, sera.”

“Dhana lavar dhodho, may teuva ha metya genes ryb an secùnd men mildir avès dhe Zenda avorow gordhuwher dhe dheg eur. Lavar ty dhe vos ena ha whensys dhe gerdhes ganso tre.”

“Ow’why porposys dh’y vyshevya, sera?”

“Nag ov, mar mydn ev unweyth gwil dell wrav vy gorhebmyn. Saw dhe’m breus my re lavaras lowr, a voren deg. Gwra obeya dell wrama gorhebmyn orthys sy. Ha kebmer with na wothfa den vèth bos an Mytern obma.”

Me a gowsas nebes anwhek. Mars yw benyn blegys dhys ha ty ow codrothy inhy nebes own, scantlowr ny yllysta shyndya. Me a ros dhedhy ro sêmly, rag bludhya an effeth. Ena ny a gemeras kydneyow, ha wosa hedna me a wrug mailya ow fâss i’m clôk ha sewya Fritz an stairys wâr nans arta dhe’n vergh.

Yth o hanter wosa eth eur, adar holergh, ha’n ebron nowyth tewl. An strêty’s o leun, orth musur bian ha cosoleth an tyller, ha scavel an gow in frobmans a’n fretha. An Mytern orth an eyl tu ha’n dûk orth

an aral, indelha yth esa Zenda owth omsensy dell yw hy crespoynt oll Rùrytânya. Ny a wobonyas yn lent der an dre, ha gorra bewder in toth an vergh pàn wrussyn ny dos dhe'n pow efan.

"A garses cachya an gwas Johann-ma?" Fritz a wovydnas.

"Eâ. Ha trustrum, dell hevel dhybm, re beu settys dhe'n hig yn tâ. Y fydn agan Delîla dry gàn Sampson. Nyns yw lowr, Fritz, pùb benyn dhe vos hepcorys i'n chy, kynth usy broder Michael ow tysqwedhes neb furneth i'n poynt-ma. Sawder mars yw dha borpos, res yw hepcor benyn in hedhes hanter-cans mildir."

"Oll an hës bys in Strelsau, rag exampyl," yn medh Fritz truan, ha hirethek y hanajen a garor.

Ny a dheuth dhe rôsva an plâss, parys dhe dhos scon bys i'n chy. Yth esa carnow gàn vergh ow seny wâr an growyn pàn wrug Sapt fysky in mes rag wolcùbma.

"Grass e dhe Dhuw, why yw salow!" ev a grias. "A's gwelsowgh anjy neb le?"

"Pyw?" me a wovydnas, in udn skydnys.

Ev a wrug ow thedna adenewen, rag na wrella an gròmys clôwes tra vèth.

"A vab," yn medh, "res yw heb marhogeth dre decter obma, pàn nag eus genes parcel gwetha. Yw aswonys dhis pollat yonk ha hir, cries Bernenstein, in mesk agan tus?"

Aswonys o va. Den yonk, brav y vrâster, kehaval ha'm hirder vy ogasty, ha gwydnyk y fysment.

"Ma ev a'y wroweth in y jambour wâr vàn, ha bùlet in y vregh."

"Dar, nyns yw defry?"

"Wosa kydneyow yth esa ev ow kerdhes y honen oll, ha mos aberth i'n coos, ogas ha mildir. Hag in y gerdh ev a wrug aspia tredden, dell hevelly, inter an gwèdh, hag onen ow poyntya godn orto. Arv vèth ny'n jeva, hag ev ow tallath arta dhe'n chy in udn bonya. Saw onen anodhans a wrug tedna, hag ev a veu gweskys, ha meur y drobel dh'agan drehedhes kyns dyfygya. Dre lùck dâ, own a's teva anjy rag y helghya nes dhe'n chy."

Ev a wrug hedhy, ha keworra:

"A vab, an bùlet o medrys dhyso jy."

"Pùb lycklod," yn medhaf. "Ha'n kensa goos kemerys gans broder Michael."

"Ha my owth omwovyn, py tredden a'n gwrug?" yn medh Fritz.

"Wèl, Sapt," yn medhaf, "my èth haneth in mes, sad ow forpos, dell wreth clôwes. Saw 'ma udn dra kyns oll i'm pedn."

"Pandr'yw?" ev a wovydnas.

"Hebma," me a worthebys. "Me a wra drog-aqwytya an onour brâs re ros Rùrytânya dhybm mar madnam dyberth orty pàn vo nebonen a'n Whedden whath yn few. Duw re'm gweressa, badna ny vadnama."

Ha Sapt a wrug shakya ow leuv dhe'n bagen.

CHAPTRA 13 SKEUL JACOB AMENDYS

I'n myttyn warlergh an jèdh may whrug vy leverel ow thy warbydn an Whedden, me a dhyllas nebes arhadow, ena powes in brâssa confort ès dell gefys vy nans o termyn lowr. Yth esen vy owth obery. Hag ober yw fysek erbydn kerensa, kyn na yll sawya hodna. Yth esa Sapt ytho, hag ev moy fevrus vèth, ow kemeres marth pàn y'm gwelas omlêsys dres cader vrehek in splander an howl, hag ow coslowes orth onen a'm cothmans, esa ow cana canow leun a gerensa in lev athves hag ow kentrydna tristys plesont dhybm. Yth en vy bysy indelma pàn dhysqwedhas Rupert Hentzau yonk, hag ev heb own a

vab den, nag a'n jowl naneyl, hag ow marhogeth der an demîn – le may hylly pùb gwedhen cudha medror, kebmys a wodhya ev – kepar ha pàn ve jarn poblek an dre in Strelsau. Ev a wobonya wàr geyn margh bys i'n tyller mayth esen vy a'm groweth, plegya bùrlesk y revrons, ha pesy cows pryva gena vy, rag may halla ev gwil lyfrêson a vessach dhyworth Dùk Strelsau. My a erhys kildedna orth pùb huny. Ena ev a wrug esedha rybof, ha leverel:

“In kerensa, dell hevel, yma an Mytern?”

“Nyns yw hobma kerensa, arlùth wheg, a'm bêwnans vy” yn medhaf, in udn vinwherthyn.

“Hèn yw dâ,” ev a worthebys. “Deus, th'on ny agan honen oll, Rassendyll –”

Me a wrug esedha serth.

“Pandr' yw an mater?” ev a wovydnas.

“Me a vydn somona onen a'm tus jentyl, arlùth wheg, rag may halla dry agas margh. Mar ny woro'why còwsel cortes orth an Mytern, res yw dhe'm broder cafos ken cadnas.”

“Prag yth esta ow pêsa i'n gwary fol-ma?” ev a wovydnas, ha scubya y votasen gans manek yn lows.

“Dre rêson nag yw gorfednys na whath. Hag i'n mên-termyn y whrama dôwys ow hanow avy.”

“Ogh, pynag a vo sians dhywgh! Sin a sergh, bytegyns, a veu an pèth a leverys. Rag why dhe vos, in gwrioneth, den longus dhe'm cowsesow vy.”

“Saw unsel in mater lelder,” yn medhaf, “martesen yth ov vy hedna dhe wir. Saw unsel my dhe vos stedfast i'm fedh orth tus, hag i'm leouta orth benenes, arlùth wheg, martesen yth ov vy dhe wir.”

Ev a sethas golok got orthyf – golok a sorr.

“Yw agas mabm yn farow?” yn medhaf.

“Yw, marow glân.”

“Hy a yll grassa hedna dhe Dhuw,” yn medhaf, ha clôwes mollath dhyworto, isel y lev. “Wèl, pandr' yw an messach?” me a wrug pêsa.

Dewenys veuva dhe'n bew, rag oll an bÿs dhe wodhvos fatell wrug ev terry colon y vabm hag omvôstya a'y garesow in hy chy. Vanyshys veu y davas scav rag tro.

“Yma an dûk ow profya dhywgh moy ès dell wrussen vy mar pêma a'n keth le,” ev a groffolas. “Cabester dhywgh, a sera rial, y feu hedna ow frofyans vy. Mès yma ev ow profya tremen saw dres an or ha mylyon a gùrunyow.”

“Gwell via genef agas profyans why, arlùth wheg, mar pe res degemerer an eyl pò an aral.”

“A vydnough y sonya?”

“Dell worowgh.”

“Ha dell leverys vy dhe Michael solabrës.” Ha'n harlot, daskefys oll y jer, a wrug showya dhybm minwharth moyha howlek. “In gwrioneth, intredhon ny dew,” ev a bêsyas, “ny yll Michael ùnderstondya tus jentyl.”

My êth bys in wherthyn .

“Ha whywhy?” me a wovydnas.

“Gallaf,” yn medh. “Wèl, re bo dhywgh dhana cabester.”

“Drog yw genama na vedho'why yn few rag y weles,” me a wrug merkya.

“Usy y Vrâster orth ow onora dre fastya warnaf dalva dhyblans?”

“A pe agas bloodh bytegyns nebes brâssa.”

“Ogh, yma Duw ow ry bloodh, mès an jowl ow ry cressyans,” yn medh, ha wherthyn. “Me a yll omwetha ow honen yn tâ.”

“Fatla agas prysner?” me a wovydnas.

“An M-?”

“Agas prysner.”

“A sera rial, me a ancovas agas plegadow. Wèl, ev yw yn few.”

Ev a savas wàr dreys. Me a wrug omhevelly. Ena, gans minwharth, ev a lavaras:

“Ha’n brynces teg? Par fay! Rudh lowr, dell wrama gwystla, a vèdh an nessa Elphberg, ha Michael cries y das kyn fe.”

My a labmas udn stap wàr y bydn, ha degea ow dorn. Ny wrug ev gwaya mèsva vèth, ha’y vin ow crüllya, dydhanys yn taunt.

“Kewgh, ha selwel gàs grohen whath!” yn medhaf, isel ow don. Attyllys veu ow knouk wàr y vabm, hag oker ganso.

Nena y teuth an dra moyha dyveth dell welys vy in oll ow bêwnans. Yth esa ow hothmans deg lath warn ugans pell, ogas lowr. Rupert a grias orth grom, rag may whrella dry y vargh, hag aqwytia an gwas gans cùrun. Yth esa an margh ow cortos in nes. Yth esen vy a’m sav heb gwaya, heb skeus vèth. Rupert a wrug faintys eskyna. Ena ev a drailyas orthyf, y dhorn cledh in y wrugys, y dhorn dyhow istynys. “Shakya leuv,” yn medh.

My a blegyas, ha gwil kepar dell ragwelas ev – me a worras ow dêwla adrëv ow heyn. Scaffa ès preder, y dhorn cledh a dheuth wàr ow fyd, ha dagyer bian ow luhesy dre’n air. Gweskys veuv vy i’m scoodh gledh – na ve my dhe swarvya, y fien vy gweskys dhe’m colon. Gans cry sodyn me a drebuchyas wàr dhelergh. Heb tava gwarthowl, ev a labmas wàr y vargh ha gwibya dhe’n fo. Garm ha tednans revolver a wrug y hola – an eyl mar euver avell an aral – ha my a godhas wàr jair, ha goos ow tevera yn fen, ha my ow qweles an chet-ma a’n jowl ow marhogeth an rôsva hir bys mes a wel. Yth esa ow hothmans oll i’m kerhyn, ena y feuma clamderys.

Dell gresaf, anjy a’m gorras i’n gwely, ha my a’m groweth ena, in dyswarneth, pò hanter-warneth, dre lies our, rag yth o nos pàn wrug vy dyfuna dhe’m rêwl ow honen, ha cafos Fritz ryba vy. Gwadn en vy ha sqwith, saw ev a wrug gorhebmyn cher scav orthyf, ha leverel ow goly dhe sawya yn scon, ha pùptra dhe vos wharvedhys yn tâ, rag y codhas Johann, an gwehyas, i’n grocken a wrussyn ny darbary, hag ev obma i’n chy solabrës.

“Hag otta coyntys an dra,” Fritz a bêsyas. “Nyns yw drog ganso, kebmys a welama, omgafos i’gan mesk. Y vreus yw, dell hevel, na vèdh testyon meur aga frow warlergh Michael dhe wil y wheldro – testyon a’n vaner may feu hy colenwys dredhy – saw unsel an Whedden aga honen, heb mar.”

Yth esa an tybyans-ma owth argya neb codnek dhe vos dhe’n den i’gan bagh, ha my ow qwainya govenek a’y weres ev. Me a wrug erhy, may fe kerhys dhybm heb let. Sapt a’n hùmbronas, ha’y settya wàr jair ryb ow gwely. Asper o va, hag ownek. Mès rag leverel an gwir, warlergh Rupert yonk hag oll y wrians, yth esa own dhyn ny kefrës. Yth esa ev a’y sav pelha galla dhyworth Sapt ha’y wodn whe scruthus, ha Sapt i’n kettermyn orth y sensy mar bell dell alla ev dhyworta vy. Gans hedna, y dhêwla o kelmys pàn dheuth ev a’y, saw sùffra hedna ny vydnys vy.

Scantlowr nyns eus otham a dherivadow hir a’n diogelyans ha’n rewardys a wrussyn ny dedhewy dhe’n pollat-ma – hag anjy oll kewerys ha tyllys in leouta, mayth usy ev i’n eur-ma tregys in sowena (kyn na allama compla an tyller). Ha ny a veu hel dhe voy pàn wrussyn ny desky yn scon fatell o va den gwadn kyns ès tebel-was, hag owth obery in oll an negys moy rag own a’n dûk, ha’y vroder y honen Max, agès a blesour orth myns a veu gwrës. Saw ev a wrug perswâdya pùbonen a’y lelder. Ha kyn nag esa ev a’n tu aberveth dh’aga hùssulyow cudh, y hylly der y wodhvós a’ga arayans i’n Castel nothhe colonen aga devís aragon ny. Hag ot obma, a verr lavarow, y whedhel.

In dadn level an dor i'n Castel, yth esa dew rômyk trehys mes a'n garrek hy honen, ha stairys men ow lêdya dhedhans, owth amala pedn an pons derevel. Dhe'n rômyk pelha wâr ves nyns esa fenester vèth, mès golowys a vedha ev dre gantolyow pùb eur oll. Dhe'n rômyk downha aberveth yth esa udn fenester bedrak, ow meras wâr an pollgledh. I'n rômyk wâr ves yth esa a'ga groweth pùb termyn, mo ha myttyn, try a'n Whedden. Ha mar pedha omsettyans orth an rom wâr ves, arhadow Dùk Michael o may whrella an try dyffres an daras hedre ve hedna heb peryl dhodhans y. Saw peskytter may fe peryl an daras dhe vos sqwattys dre nell, i'n eur-na yth o res dhe Rupert Hentzau pò dhe Detchard (rag yth esa onen a'n dhew-ma i'n tyller pùpprës) gasa an re erel dh'y wetha pelha gallons, ha tremena, y honen, aberth i'n downha rom, heb whetha y gorn, ha ladha an Mytern esa a'y wroweth ino, dyghtys dâ defry, mès diarf, ha'y vrehow stroth in chainys dur mon, heb gallos a waya y benelyn moy ès teyr mèsva dhyworth y denewen. I'n vaner-ma, kyns ès dell ve an daras wâr ves fethys hag egerys, an Mytern a vedha marow. Ha'y gorf? A ny vedha y gorf dùstuny mar dhampnus avell y berson?

"Nâ, sera," yn medh Johann. "Y Uhelder a'n ragprederys. Pàn usy an dhew ow qwetha an rom wâr ves, yma an ladhor a'n Mytern ow tialwhedha an prednyer i'n fenester bedrak (mowns y ow trailya wâr vedynor). Nyns usy an fenester ow ry golow namoy, rag hy min yw tegys gans pîbel vrâs a bry. Hag yma an bîbel-ma, yw ledan lowr dhe bassya body a dhen dredhy, ow tremena i'n pollgledh, ha'y fedn knack a-ugh bejeth an dowr, ma nag eus spâss hewel inter an dowr ha'n bîbel. Pàn vèdh an Mytern marow, y fydn y voldror kelmy poos brâs dhe'n corf, ha'y dhraggya dhe'n fenester, ha'y dherevel gans ros lovan (Detchard a's provias, rag dowt an poster dhe vos re), bys may fo compes gans ganow an bîbel. Ev a vydn gorra an treys aberth i'n bîbel, ha herdhya an corf wâr nans. Oll in taw, heb son na lagyans vèth, an corf a vèdh ow codha in dowr an pollgledh ha bys in y woless, ogas ha ugans troos'hës y dhownder. Wosa hedna, an moldror a vydn cria uhel, "Pùptrâ'n tâ!" ha slynkya y honen der an bîbel. Ha'n re erel, mar kyllons y, ha mar ny vèdh an omsettyans re dobm, a vydn ponya i'n rom aberveth ha, dhe strechya pols, barrya an daras, ha slynkya dre'n bîbel i'n keth vaner. Ha kyn na yll an Mytern drehevel mes a'n goles, derevel a wra an re-ma, ha neyja bys i'n barth aral adro, may fèdh tus ow cortos warlergh arhadow, gans lovonow, rag aga hâlya in mes, ha gans mergh inwedh. Hag i'n tyller-na, mar pèdh gorotham, y fèdh an dûk ow jûnya dhedhans ha whelas sawder dre varhogeth. Mès spêda mar pèdh, anjy a vydn dewheles dhe'n Castel, ha'ga eskerens i'n vaglen. Hedna, sera, yw towlen y Uhelder rag ryddya y honen a'n Mytern mar pèdh res. Saw nyns yw an dowlen dhe ûsya bys i'n very dyweth. Rag ny garsa an dûk, dell woryn oll, ladha an Mytern mar ny yll ev agas ladha why kefrës, sera, pò kyns pò cot a'y wosa. Now, sera, my re gowsas an gwir, Duw dhe'm dùstuny, ha me a'gas pès a'm dyffres orth venjans Dùk Michael. Rag mar codhama inter y dhêwla, warlergh ev dhe wodhvos myns re wrug vy, ny vadnaf pesy ma's udn dra in oll an bÿs – mernans uskys, ha hedna ny wrama fanja dhyworto ev!"

Story an gwas a veu derivys yn criv, saw agan qwestyons a worras moy dh'y whedhel. An pèth a dherivys ev, hèn o a bris in câss neb omsettyans ervys. Saw skeus mar pe sordys, ha mar teffa lu pòr grev – rag exampyl, lu a'n sort a yllyn vy, an Mytern, somona dhybm – an gorthsaf a via forsâkys. An Mytern a via moldrys heb froth ha gorrys dhe slynkya der an bîbel. Ha – otta poynt injyn – onen a'n Whedden a vydna kemeres y le i'n gell ha, pàn wrella an sarchyoryon dos ajy, demondya lyfrêson ha remedy. Ha Michael, gelwys dy, a vydna confessya gwrians hastyf, ha leverel fatell veuva serrys gans an den, neb a wrug whelas favour orth certan benyn jentyll i'n Castel (hòm o Antoinette de Mauban), ha tell wrug ev prysonya hedna, acordyng dhe'n danjer esa dhodho, an Mèster in Zenda, dell wre va cresy in gwir; saw tell vydna ev i'n tor'-ma, wosa kemeres dyharas dhyworto, gasa an den dhe wary. Hag indelma settya fînyow dhe oll an whedhlans, hag ev vexys dredho yn frâs, ow tûchya prysner in Zenda, pèth a wrug constrîna y vysytyoryon dhe'n govynadow-ma. An vysytyoryon, confûndys, a vydna omdedna, ha Michael a ylly remôvyva corf an Mytern wâr y gàm.

Sapt, Fritz, ha my i'm gwely, yth esen ny ow meras an eyl orth y gela gans scruth hag ancombrynsy awos hacter ha sotelneth an dowlen-ma. Pynag a vydnen vy – mos in cres, mos in bresel, mos ôpyn gans lu brâs orth ow heyn, mos in dadn gel gans assaultyans cudh, an Mytern a vedha marow kyns ès my dhe dhrehedhes in y ogas. Mar pedha Michael creffa hag owth overcûmya ow farcel vy, dyweth an

dra a vedha. Mès creffa mar pedhen vy, ny vedha dhybm fordh vèth dh'y bünysya, fordh vèth dhe brevy y gabluster heb prevy ow habluster vy kefrës. Wàr an tu aral, me a vedha gesys whath Mytern (ogh! ow fols gylls uskys rag tecken) ha termyn ow tos hogen, neb a vydna gweles an gedrydn dhewetha intra my hag ev. Dell hevelly, Michael a wrug vycory possybyl ha terros ùnpossybyl. I'n câss lacka oll, y savla a vedha mar dhâ dell o kyns ès my dhe dhos ha'y dhefia – udn den inter ev ha'n se rial, heb bos an den-ma ma's faitour only. I'n gwelha câss, ny vedha den vèth gesys rag gorthsevel warnodho. Kyns yth esen vy ow tyby Michael du dhe vos re barys dhe worra strif dh'y gothmans in charj. I'n eur-ma yth esen vy ow codhvos Michael nag o brehow dhe'n plottians, mès empydnyon.

"A wor an Mytern hebma oll?" me a wovydnas.

"My ha'm broder," Johann a worthebys, "ny a wrug fastya an bîbel, warlergh arhadow an Arlùth Hentzau. Th'esa ev ow qwardya i'n jorna-na, ha'n Mytern a wrug govyn orth ow arlùth, pandr'o y styr. 'Par fay,' ev a worthebys, scav y wharth, "th'yw amendyans nowyth dhe skeul Jacob, mayth eus tus wàr hodna, dell re wrusso'why redya, sera rial, ow passya dhia'n nor dhe'n nev. Dell eson ow predery, ny dhegoth dh'agas Brâster mos (mar pèdh res, sera rial, dhe why mos) wàr an comen fordh. Ytho ny a wrug rago'why tremenva bryva deg, le na yll oll an weryn meras stag orto'why na trobla agas tremen. Otta, sera rial, porpos an bîbel.' Hag ev a wharthas ha plegya, ha pesy cubmyas a'n Mytern dhe dhaslenwel gwedren an Mytern – rag an Mytern dhe vos ow kemeres soper. Ha'n Mytern, kynth yw den colodnek, dell yw pùb huny in y Deylu, ev èth rudh i'n fâss, ha gwydnyk pàn wrug ev aspia orth an bîbel hag orth an jowl-na esa ow mockya mery. Ogh, sera" (ha'n gwas ow crena), "nyns yw êsy cùsca cosel in Castel Zenda, rag anjy oll a vensa trehy codna dhe dhen moy iredy ès gwary cartednow. Ha'm Arlùth Rupert a vensa dôwys hedna avell solas moy y decter ès neb aral – eâ, moy agès dyswil benyn, hobba kynth yw dhodho kefrës."

An den a wrug cessya, ha my a erhys Fritz a'y gemeres in kerdh ha gwetyas may halla bos gwardyes dour. Ha me a drailyas dhe'n den ha leverel:

"Mar teu nebonen ha govyn orthys mars eus prysner in Zenda, ty'yll gortheby 'Eus.' Saw mar teu ha govyn pyw yw an prysner-ma, na wra gortheby. Rag ny vydn promys vèth dha selwel mar qwra nebonen desky orthys sy an gwir tûchyng prysner Castel Zenda. Me a vydn dha ladha, kepar ha ky, mar pèdh an dra còwsys i'n chy, in lev moyha munys kyn fel!"

Pàn veuva gylls, my a wrug meras orth Sapt.

"Knofen gales yw!" yn medhaf.

"Mar gales," yn medh, ha shakya y bedn loos, "may fedhys jy Mytern Rùrytânya, pòr lyckly dhe'm breus vy, i'n keth prës-ma wàr vledhen!" hag ev ow mylega felder Michael, in udn dardha.

My a wrug posa wàr ow fluvogow wàr dhelelgh.

"Dell hevel dhybm," me a nôtyas, "yma dyw fordh may hyll an Mytern qwyttya Zenda yn few. Onen yw dre draityr mesk holyoryon an dûk."

"Y hylta sevel orth mencyon a'n aral," yn medh Sapt.

"Ny vadnam poynt," me a worthebys. "Rag an fordh aral dhe vos, dell yw res leverel, dre verkyl a nev!"

CHAPTRA 14 UDN NOS ORTH AN CASTEL WÀR VES

Sowthenys via pobel dhâ Rùrytânya mar teffons y ha clôwes an cows yw descrefys a-uhon. Rag me a gemeras pystyk poos ha peryllys, acordyng dhe'n derivadow sodhogyl, dre bych guw, pàn esen vy in sport. Me a wrug causya dhe bùb dyllans a dherivadow bos fest sad y gis, ha'n sewyans o entanuster brâs gans an bobel, hag y teuth try wharvedhyans in mes an gweythres-ma. Kensa, kevadran an vedhegieth in Strelsau o offendys sevir, awos my dhe sonya gelwel dhe'm gwely den vèth anodhans,

marnas den yonk, cothman dhe Fritz, may hylly ev trestya dhodho. Nessa, me a glôwas orth Marshal Strakencz nag esa bry vèth i'm arhadow vy, nag in y gomondyans y honen, ha bos an Brynces Flavia owth ombarusy dhe dhos dhe Tarlenheim, hùmbrynky's ganso ev a'y anvoth (nowodhow ma na yllyn vy bos anodhans ma's lowen ha prow't dâ). Ha tressa, ow broder, Dùk Strelsau, o perswâdys der an derivadow ha dre'm sygerneth apert fatell en vy diallos dhe wir i'm obereth, ha tell o an bêwnans dhybm in peryl neb gradh, kynth esa ev ow codhvos re rag cresy an whedhel a wredhen ow cleves vy. Hebma oll me a dhescas dhyworth gwas Johann, ha my constrîny's dhe worra trest ino, ha dh'y dhanvon dhe Zenda arta tre, le may whrug Rupert Hentzau y gastyga yn tâ, dell glôwys, drefen ev dhe gerdhes in mes rag chây'a kerensa der an nos, ha hebma shâmus dhe Zenda ha'y vanerow. Acûsacyon a'n par-ma, gwrës gans Rupert, a settyas sorr dhe Johann yn town, ha pân dheuth an dûk ha comendya an cùhudhans, th'o creffa colmor a'n gwehyas dhe'm parth vy ès kenyer onen a'm promysseyow.

Devedhyans Flavia ny allama descrafa yn cosel. Hy a'm cafas sawyes ha yagh, adar wâr geyn owth omlath gans ancow, ha lebmy'n whath yma gwel hy joy ow tauncya dhyrag ow lagasow erna vowns y re dhyscler dh'y gonvedhes. Hy repref na vydnen vy unweyth trestya dhedhy, res yw dhe'n gereth-ma ascusya an musur a gemerys vy rag hy hebaskhe. In gwir, hy fresens genef arta o kepar ha sawor a nev dhe enef dampnys, whecka dhe voy rag an dom anwoheladow a vedha ow sewya. Ha my a scûllyas dew jorna gensy, oll a'm bodh in udn rejoicya. Ha pân o scûllys an dhew dhêdh, Dùk Strelsau a wrug araya helgh.

An stocas, lebmy'n, o ogas. Rag Sapt ha my, wosa kescûssulya prederus, a wrug ervira dell o res perylly boxas brâs, ha'gan determyans a veu sêlys dre nowodhow dhyworth Johann fatell o an Mytern gyllys gwadn, gwydnyk, hag idhyl, ha tell esa y yêhes ow tyfygya in y vagh idn. Now, gwell yw dhe nebonen (na fors, a vo mytern pò na vo) merwel scon, in fordh wyw dhe dhen jenty'l, dre vùlet pò dre bych, ages gasa y vèwnans dhe bedry in selder! Warlergh an preder-ma, gwythres heb let, a brow dhe'n Mytern, hêm o dhe gomendya. A'm gwelva ow honen, yth o res dhe voy. Rag Strakencz a vydna inia otham a varyach uskys warnaf, ha'm plegys vy ow scodhya hedna, mar uthyk y eryans kyn fe, may feuv vy dowtys a'm entent. Ny gresaf y fensen vy gwil an pèth esa i'm hunros. Mès me a vensa fia dhe'n fo, par hap, ha'n fo-na ow tystrôwy oll agan ken. Ha – eâ, nys ov vy sans vèth (kê ha govyn orth ow whor wheg dre laha), ha wharvos a alsa pèth lacka whath.

Martesen yth yw an dra moyha stranj dell veu bythqweth in istory neb gwas, fatell esa broder an Mytern hag omhevellor an Mytern, in termyn a gres glân, gwelys a'n tu'vê's, ogas dhe dre whar deg i'n pow, in dadn semblant a garadôwder, ow qwerrya rag person ha plit an Mytern. Bytegy's, an strif dalethys i'n eur-na inter Zenda ha Tarlenheim, yth o gwerryans in gwir. Pân esoma ow meras wâr dhelergh dhe'n prês-na, yth hevel my dhe vos hanter-muscok. Sapt re dherivys dhybm na vydnen vy sùffra mellyans vèth na gwil vry a groffal vèth. Ha mars esa Mytern bythqweth ow rêwlya Rûrytânya avell turont, dhana turont en vy i'n dedhyow-na. Pynag a wrellen vy whelas, nys esen vy owth aspia tra vèth rag whekke an bêwnans dhybm, ha my a'n kemeras i'm dorn ha'y dhon heb rach, kepar ha pân ve manek goth, onen dhegys lows ha parys dhe godha. Orth an dallath, an re i'm kerhyn o settys dhe'm gwardya, dhe'm gwetha saw, dhe'm perswâdya na vednen vy iselhe ow scoos. Mès pân veu convedhys fatell en vy porposys, yth esa ow tevy intredhans – a wodhyens an gwir pò heptho – neb preder Tenkys dhe vos rowtor a'n sewyans, ha fatell o res ow gasa vy dhe wary an gam gans Michael i'm fordh ow honen.

I'n nessa gordhuwher, adhewedhes, my a savas in bân orth an bord, mayth esa Flavia a'y eseth ryba vy, rag hy hùmbrank dhe dharas hy rômys. I'n tyller-na me a wrug abma dh'y leuv, ha gorhebmyn cùsk dâ dhedhy, rag may halla hy dyfuna lowen dhe'n bora. Ena my a jaunjyas ow gwysk ha dallath in mes. Yth esa Sapt ha Fritz orth ow gortos gans whe den ha'n vergh warbarth. Dres y dhyber yth esa Sapt ow ton toreh a lovan hir, ha pùbonen a'n dhew o ervys poos. Genama vy yth esa cùlbren cot ha tew, ha kethel hir kefrës. Ny a wrug goheles an dre, ha kelhy adhedro, ha dos kyns pedn our dhe'n ascendyans lent wâr an vre wor'tu ha Castel Zenda. An nos o tewl ha pòr arow. Yth esa gwyns meur y gowas ha glaw meur y drew orth agan cachya i'n prês may feun ny drehedhys bys in tâl an leder, ha'n gwêdh brâs ow kynny in udn hanaja. Pân dheuthen ny dhe vodny tew, peswora radn a vildir dhyworth

an Castel, ny a wrug gorhebmyn orth agan whe coweth omgudha i'n tyller-na gans an vergh. Sapt a'n jeva whyb, ytho anj'y lly udnysa genen wâr nûk mar pêdh peryl. Saw ny wrussyn ny metya gans den vèth bys i'n eur-ma. Dhe'm govenek vy, Michael o dyswar whath a'gan presens, hag ev ow cresy y bosama diogel i'm gwely. Pypynag a vydna cresy, ny a veu devedhys heb gwall bys in gwartha an vre, hag omgafos agan honen wâr amal an pollgledh, le mayth esa hedna ow scubya in dadn an fordh, rag dyberth an Castel Coth dhyworty. Yth esa gwedhen a'y sav wâr vin an ladn, ha Sapt, tawesek ha dywysyk, a wrug staga an lovan. Me a dhyskys ow botas, eva draght mes a gostrel gwyras, lowsel an gethel in hy goon, ha kemeres an cûlbren inter ow dens. Ena me a shakys leuv gans ow hothmans, heb gwil fors a dhewetha plêdyans in golok Fritz, ha settya dalhen i'n lovan. My o porposys dhe whythra orth 'Skeul Jacob'.

Yn war me a wrug iselhe ow honen aberth i'n dowr. Kynth o an nos gwyls i'n tor'-ma, an jêdh re bia tobm ha bryght, ha nyns o an dowr yêyn. Me a dhalathas neyja wâr ow fâss adro dhe'n fosow brâs esa a'ga sav sevir a-uhof. Ny welyn vy ma's teyr lath in rag. Ytho govenek dâ a'm bo na wrella nagonen ow spia, ha my ow slynkya nes, in dadn an menweyth leyth y gewny. Yth esa golowys dhe weles in radn nowyth an Castel a'n barth aral, ha my ow clôwes, par termyn, neb wharth ha cry hudhyk. Dell hevelly dhybm, lev Rupert Hentzau yonk o dhe aswon, dassenyek y don, ha me a'n desmygy dell o va rudhys dre win. Rag dry ow freder dhe'm negys, me a wrug powes polta. An gwir mars esa dhe Johann ha'y dhescrypcyon, res o my dhe vos ogas dhe'n fenester solabrës. Pôr lent lebmyn yth esen vy ow qwaya. Ha mes a'n tewlder dhyragof y teuth neb form hag apperya dyscler. An bîbel o hy, gwarek dhia'n fenester dhe'n dowr. Dysqwedhys o peswar troos'hës, ader dro, a'y gorf. Mar vrâs o hy hompas avell dew dhen. Me a vydna mos nes, ena me a wrug aspia nampêth ken, ha'm colon êth stag. Yth esa scath ow pockya hy fedn-arâg in mes, dres an bîbel a'n tu aral. Ha pân wrug vy goslowes dour, me a glôwas son scav, son a dhyllas ruttys – kepar ha pân vydna den desedha stubm y eseth. Pyw o an den-ma esa ow qwetha devîs Michael? O va dyfun? Esa in cûsk? Me a jeckyas bos ow hethel parys, ha trettya dowr. Pân wrug vy hedna, me a gafas goles in dadn ow threys. Yth esa selveyne an Castel owth istyna pymthek mësva rag formya estyllen, ha my a'm sav warnedhy, ha'm caselyow in mes a'n dowr. Ena my a blattyas hag aspia glew der an tewolgow in dadn an bîbel, mayth esa hy gwarek ow profya spâs.

Yth esa udn den i'n scath. Ha godn hir a'y wroweth ryptho – me a welas an barel lenter. Ot obma an gôlyador! Ev o esedhys, qwiet teg. Me a wrug goslowes. Th'esa va owth anella yn poos, yn rêwlys, yn undon. Re'n ebron dhâ, y cûska hebma! Wâr an estyllen, wâr bedn dêwlin, me a hâlyas ow honen in rag, hag in dadn an bîbel, bys mayth esa ow fâss le ages dew droos'hës dhyworth y vysach ev. Den brâs o va. Me a'n gwelas. Max Holf o ev, broder dhe Johann. Ow dorn êth slynkys dhe'm grugys, ha my ow parusy an gethel. In mesk oll an wrÿth i'm bêwnans, lacka oll yw predery a'n gwrians-ma, ha ny vадnаma govyn mar peuva gwythres wordhy dhe dhen colodnek pò onen gwyw dhe draitour. Me a lavaras inof ow honen: "Gwerryans yw – ha bêwnans an Mytern yw dhe selwel." Ha my a dhrehevys ow honen adadn an bîbel, ha sevel in bàn ryb an scath esa stegys ogas dhe'n estyllen gans lovan. My a wrug sensy anal, merkya an gosten, ha lyftya ow bregh. An qwallok a wrug gwaya nebes. Y lagasow a veu egerys – ledan, moy ledan. Brawehys, ev a wrug crapyow ow fâss ha sêsyas y wodn. Me a wesks dre gig y gorf. Ha me a glôwas bûrdhen a gân gerensa wâr an ladn adâl.

My a'n gasas a'y wroweth i'n very tyller, ha'y gorf gyllys in gròn. My a drailyas dhe 'Skeul Jacob.' Cot o an termyn. Dûta an pollat-ma, y dorn a wôlyas, a vedha due scon lowr martesen, ha'n nessa gwas ow tos. Me a wrug plegya dres an bîbel ha'y examnya, dhia'n dardhell ogas dhe'n dowr bys in hy fedn moyha awartha, le mayth esa hy ow passya, dell hevelly, dre venweyth an fos. Nyns esa torrva vèth inhy, nag aswy vèth. My êth wâr dhêwlin, my a brovas an tu wâr woless. Ha dystowgh y teuth an anal dhybm qwyck hag uskys, rag wâr an tu-ma, mayth esa otham dhe'n bîbel glena dhe'n menweyth poran, yth esa dewyn golow! Res o an golow-ma dhe dhos a gell an Mytern! Me a settyas ow scodh orth an bîbel hag ûsyas oll ow nerth. An aswy a veu ledanhës very very nebes, ha my ow cessya dre hast. Lowr a wrug vy rag dysqwedhes nag o an bîbel fast i'n menweyth wâr an tu'woles.

Ena my a glôwas lev – lev cales ha garow:

“Wèl, a sera rial, mars eus gwalgh dhywgh a’m cowethas, me a vydn gàs gasa dh’agas powes. Mès yn kensa, res yw dhybm lâcyà an tegednow bian.”

Detchard o hebma! Me a gachyas an Sowsnek in y leveryans heb let.

“Eus neb govynadow, a sera rial, kyns ès my dhe voydya?”

Lev an Mytern a sewyas. Y lev ev in gwir, kynth o gwadn ha gwag – nyns o haval màn dhe’n voys a glôwys vy, hudhyk y don, in lanerhy an forest.

“Gwra pesy orth ow broder,” yn medh an Mytern, “a’m ladha vy. Obma yth esoma ow merwel mèsva wosa mèsva.”

“Nyns eus whans vèth dhe’n dûk a’gas mernans, a sera rial – rag an present termyn,” yn medh Detchard, ha ges in y scorn. “Pàn teffa whans, awot agas hens bys in nev!”

An Mytern a worthebys:

“Re bo indelha! Ha lebmyn, mars yw alowys in danjer dha worhebmyn, kê ha departya, me a’th pès.”

“Re bo dhis hunros a baradhys!” yn medh an smat.

Vanyshys veu an golow. Me a glôwas prednyer an daras ow mos degës. Ha wosa hedna me a glôwas olva an Mytern. Yth esa ev ganso y honen, dell hevelly dhodho. Pyw a wra bedha y vockya?

Ny vydnen vy lavasos cows orto. An peryl neb cry a sowthan dhe scappya y vin, yth o re vrâs. Ny vydnen vy venturya gwrians vèth i’n nos-na. Ow ober vy o diank in sawder i’n eur-na, ha remôvya an caryn, an den marow. Gasa an corf i’n tyller a ylly dyscudha re. Me a wrug lowsya an scath ha crambla aberveth. Yth esa an gwyns lebmyn owth herdha leun-awel, ha clôwes an revyans o bohes y vern. Me a wrug revya bys i’n le mayth esa ow hothmans orth ow gortos. Me a dheuth dy namnygen, pàn sonas whyb uhel glew dres an pollgledh wâr ow lergh.

“How, Max!” me a glôwas cry.

Me a wrug hailya Sapt, isel ow lev, ha’n lovan owth iskydna a-ugh ow fedn. Me a’s colmas adro dhe’n corf marow, ha ascendya ow honen.

“Gwra whybana, ty inwedh,” me a whystras. “Rag somona agan tus. Ha hâla dhis. Cows vèth i’n tor’-ma.”

Anjy a hâlyas an corf in bàn. I’n very prës may feuva wâr an fordh, treden wâr geyn margh a dheuth in udn stêvya in mes a’n Castel a’n tu arâg. Ny a’s gwelas. Mès gwelys ny veun ny agan honen, ha ny wâr dreys. Saw ny a glôwas agan tus ow nessa gans garm.

“Re’n jowl, ass yw tewl!” a grias lev dassenyek.

Yth o Rupert yonk, ha tednow godn ow seny wosa tecken. Gans agan tus anjy a wrug metya. Me a dhalathas ponya in rag. Sapt ha Fritz a’m holya.

“Pychyowgh!” Rupert a grias arta, ha hanas brâs a sewyas: nôtyans cler nag esa ev ow tarya adrêv an ger.

“Fyn’shys oma, Rupert!” a grias lev. “Th’yngs y terweyth nùmer ny. Salw dha honen!”

Me a bonyas pelha, ha sensy ow hûlbren i’m dorn. Y teuth margh tro ha my desempys. Warnodho yth esa den, hag ev ow plegya dres scoodh an best.

“Osta kegys kefrës, Krafstein?” ev a grias.

Gorthyp vèth.

Me a labmas dhe’n margh dh’y bedn. An marhak o Rupert Hentzau.

“Worteweth!” me a grias.

Rag y feuva i'gan dalhen, dell hevelly. Nyns esa arv vëth dhodho ma's cledha in y dhorn. Ow thus vy, th'esens y owth holya yn fen. Yth esa Sapt ha Fritz ow fysky dhe'm gweres. Me a's tremenas i'm ponyans kyns, saw mar kyllens y dos ogas lowr dhe tedna godn, res o dhe'n den omry pò merwel.

"Worteweth!" me a grias.

"Th'yrw gesyor plain an gwary!" a grias ev, ha hackya orth ow hùlbren. Ev a'n trohas oll dredho. Ha me a wrug droppya ow fedn in udn blynchya, awos dothter dhe vos gwell genef ès mernans, ha fia in scùrel-wyrly (otta derivas dhe rudhya ragtho). In Rupert Hentzau yth esa an very dyowl. Rag ev a gentrydnas y vargh, ha pàn wrug avy trailya ha meras my a welas fatell êth ev in marhogeth, in cowl-bonya, bys in amal an pollgledh ha lebmel ajy, ha'n bùlettys a'gan parcel ow codha tew in y gerhyn kepar ha keser. Mar pe lorgan dhyn, dewyn gwadn kyn fe, y fensen ny telly y gorf gans bùlettys. Saw i'n tewolgow ev a wainyas bys in cornet an Castel, ha vansya mes a wel.

"An jowl re'n kemerra!" yn medh Sapt, ha gwenwherthyn.

"Dieth yw," yn medhaf, "y vos ev sherewa. Pyw a veu kychys gen'ny?"

Kychys o Lauengram ha Krafstein. A'ga groweth yn farow. Ny a wrug aga dehesy i'n pollgledh, ha Max gansans, abàn nag o keladow possybyl na felha. Ny a glôsyas in parra kempen ha marhogeth an vre wàr nans. Hag yth êth treden jentyl ha galont i'gan mesk, ha marow pùbonen a'n try. Indelma yth esen ny ow viajya dh'agan plâs, poos an colon rag ancow a'gan cothmans, in preder pòr anês a'n Mytern, ha trehys bys i'n bew, rag Rupert dhe settya gam genen unweyth arta ha'y wainya glân.

Dhe'm part avy, me o vexys hag engrys na wrug vy ladha den vëth in omlath ôpyn, na wrug vy ma's gwana knava in y gùsk. Ha scant ny veu dê genama clôwes Rupert orth ow cria gesyor plain an gwary.

AN CHAPTRYNS PYMTHEGVES HA WHÊTEGVES A VËDH KEWORRYS MIS EBREL 2021.

GERVA

Glossary

Definitions have generally been confined to those relevant for the story. To keep the glossary to a manageable length the listing excludes the most common words. These are best looked up in *Gerlyver Kescows* – A Cornish Dictionary for Conversation (Ian Jackson, Agan Tavas 2017). A draft of the Second Edition of *Gerlyver Kescows* is available on the Vocabulary page of skeulantavas.com. If you need grammar, by far the most helpful book is *Desky Kernowek* (Nicholas Williams, Everttype 2012).

a'n keth le *phr* in the same situation
a'n leuv gledh *phr* morganatic
a vry *phr* high, distinguished
a wel dhe² *prep* in sight of
abrë-s *adv* early
actour gorthtro *m* actours understudy
adreu-s *adv* across
agh *interj* oh (*disapproving, protesting*)
Alman *adj* German
Almaynek *m* German (language)
alter *m* *alteryow* altar
amala *v* abut
âmen || *interj* amen
amendyans *m* *amendyansow* modification, improvement
amuvyans *m* emotion

an Whedden *m* the Six (nickname for Duke Michael's henchmen)
ancar *m* *ancoryon* recluse
ancertuster *m* uncertainty, doubt
ancompressadow *adj* irrepressible
ancow *m* death
ancres *m* disquiet, distress
ancresus *adj* disquieting
androw *m* late afternoon
anellans *m* breath
aneth *m* *anedhow* residence
anetter *m* unease
angra *v* anger
anheweres *adj* unhelpful
antelly *v* cock
anterth *m* *anterthow* zenith
anvoth *m* reluctance

anwoheladow *adj* inevitable
aparell *m* apparel, outfit
aqwytya *v* requite
arâ·g *prep* in front of
arlodhes anedhys *f* arlodhesow lady-in-waiting
arsaf bresel *m* arsavow truce
ascendyans *m* ascent
ascusya *v* excuse
aswonvos *m* acquaintance
attendyans *m* attention
aventurya *v* venture
avîsment *m* consideration
awayl *m* awaylow gospel
awhêr *m* distress, concern, unhappiness
banlev *|| m* banlevow cheer
barel *m* barellys barrel (of gun)
baya *v* kiss
beawty *m* beauty
bedha *v* dare
bedhyas *m* bedhysy dare-devil
beha *v* load
bejeth an dower *phr* the surface (of water)
Beljan *adj/m* Beljans Belgian
benyn jentyl *f* benenes lady
benenyk *f* benenygow young lady
berr *adj* short
bleyno·rieth *f* precedence
bludhya *v* soften
bodny *m* bonias clump, cluster
boosa hig *phr* bait a hook
bora *m* morning
boxas *m* boxesow blow
brafter *m* excellence
brâs·oberys *|| adj* magnificent
Brâster *m* Majesty (referring to royalty)
brath *m* brathow bite
brawagh *m* terror
breselor *m* breseloryon fighter
brib *m* brîbys bribe
brîbyans *m* bribery
brithky *|| m* brithkeun *||* mongrel dog
broder dâ *m* breder brother-in-law
broderek *adj* fraternal
bros horn *m* brojow iron spike (against intruders)
brusy *v* appraise
bry *m* value, weight
bryght *adj* bright
buarth *m* buarthow farmyard
bûngalow *m* bûngalows bungalow
bûrlesk *adj* burlesque

bydnar re⁽²⁾ *phr + subjunctive verb* introducing emphatic negative command
bysca *adv* = bythqweth
byttedhewetha *adv* nonetheless
bytteth *adv* ever
cabluster *m* guilt
cabmgryjyk *|| adj* heretical
cader *f* caderyow chair (high diction)
cafes drog i'n keus *phr* smell a rat
calmysy *m* calm
câm na² *phr* not ... at all
camdyby *v* be wrong
camgemeryans *m* camgemeryansow mistake
campollans *m* comment(s)
cantolbren *|| m* cantolbrednyer *||* candlestick
caradow *m* darling, beloved
caradôwder *m* amiability, good temper
ca·rdynal *m* cardynalys cardinal
carn *m* carnow hoof
caro·rieth *f* [love] affair
cartryjen *f* cartryjednow cartridge
Carybdys *f* Charybdis (giant whirlpool of Greek myth)
caryn *m* carynyas carcass
casel *f* caselyow armpit
castyga *v* flog
cavow *pl* sorrow
challa *m* challys jaw
chansler *m* chanslers chancellor
charjya *v*
chet a'n jowl *phr* chettys devil's brat
chy cog *m* treven cookshop
chy hâv *m* treven summerhouse
chy helghya *m* treven hunting-lodge
clap *m* chatter
clattrans *m* clatter
clavel *f* clavellys mantelpiece
cledhevyas *m* cledhevysy swordsman
cleves cogh *m* scarlet fever
clôsyâ *v* close up; clasp (hands)
cloutweyth *|| m* patchwork
clycket *m* clyckettys latch
colmor *m* colmoryon binder
colovenva *f* colovenvaow colonnade, portico
coltrebyn *m* = cantolbren
comen *adj* common
comen voys *|| m* public opinion
comondyans *m* command
compassa *v* encompass
con *f* conyow supper (formal)
confûndya *v* confound

conqwerrouer *m* conqwerrouers conqueror
consûmya *v* consume
contemplans *m* contemplation
contes *f* contesow countess
contradia *|| v* contradict
contrefêtyans *m* forgery
conyng *adj* clever, skilful
copla *v* couple
coraj *m* courage
corden besias *phr* cat's-cradle
corf an eglos *phr* nave
coronal *m* coronals colonel
coscar *col* retinue, entourage
cothwas *m* cothwesyon old fellow
cowsesow *pl* heart, conscience
crack *m* crack, snap (sound)
crapya *v* grasp
crèn *m* quiver, tremble
crèn lêhow *m* ague
cressyans *m* = encressyans
crocken *f* crockednow snare
croffal *m* growl
croffolas *v* growl; mutter
croffolus *adj* grumbling
crog *f* hanging
crowdra *v* loiter, hang about
crowsector *m* irritability, uncertain temper
crowsek *adj* cross
crûllya *v* curl
cruskyn *m* cruskydnow flagon
cryhy *v* wrinkle
cufter *m* kindness
cûlbren *m* cûlbrednyer cudgel
cûrun lorwëdh *|| f* cûrunyow laurels
cûrunyans *m* coronation
cûssyans *m* cursing
cygar *m* cygarow cigar
cyvyl *adj* civil
dâ *m* property
dagyer *m* dagyers dagger
dalhus *adj* capacious
dalla *v* blind
damnabyl *adj* damned
dampnus *adj* damning
damsel *f* damsels damsel
danjer *m* jurisdiction
daras fenester *m* darajow French window
dargopia *v* trace
dascûntell *v* rally (sb)
daskelwel *v* recall
daskemeres *v* recover

dassenyek *adj* ringing
debonêr *adj* debonair
dêda *m* dêdys deed
degoth *verb* is fitting
dêlya *v* deal
demîn *m* demesne
densa *m* good man
der *conj* = dell
derow *col* derowen oaks
dervyn *v* deserve, call for
descrypcyon *m* description
desîr *m* desire
destna *v* destine
determyans *m* resolution, decision
deus rag *phr* come on
dewhans *adv* immediately
dhe'n bew *phr* to the quick
diaha *m* ease (freedom from apprehension)
diallos *adj* powerless, incapable
diantel *adj* rickety
diarf *adj* unarmed, weaponless
diarva *v* disarm
diogelyans *m* safeguard(s)
dom *m* doom
dornscrefa *|| m* handwriting
dos dhe wel *phr* appear
draght *m* draghtys draught
dre / dr' *conj* = dell
dregyn *m* mischief, harm
dregynus *adj* mischievous
dreslebmel *v* skip over
drog-anfurneth *|| m* gross indiscretion
drog-davasak *|| m* drog-davasogyon *||* scandal-monger
droggya *v* drug
drogoberus *|| adj* criminal
drogwas *|| m* drogwesyon rogue
droppya *v* drop
due *adj* over, finished
dûk *m* dûkys duke
Dûrsona *|| dhe'n Mytern* *phr* God save the King
Duw Dynam *interj* Good God
duwes *f* duwesow goddess
duwyl *adj* divine
dybreder *adj* careless
dydhanans *m* amusement, diversion
dyfreth *adj* dull, inert
dyfrethter *m* dullness
dyfuna dh'y rêwl *phr* awake to his full mind
dygabester *adj* ungoverned, wild

- dyghtyans** *m* dealing
dygof *adj* forgetful
dylâtyans *m* delay
dylowrder *m* insufficiency
dynya *v* lure, attract
dynyores *f* *dynyoresow* coquette
dyrusca *v* scrape the skin
dyscans *m* education
dyscypyl *m* *dyscyplys* disciple
dysencledhyas *v* disinter
dyserry *v* placate
dysês *m* indisposition
dyslyw *adj* dull
dysodha *v* sack
dyson *adv* without another word
dythya *v* dictate
dyswar *adj* unconscious
dyswarneth *m* unconsciousness
dywharth *adj* sulky, sullen
epscobek *adj* episcopal
edrega *m* = edrek
egor jarn *m* *egrow* daisy
eh *interj* eh, what
elow *col* *elowen* elm trees
encressyans *m* increase
entanuster *m* excitement
eneby *v* face
entent *m* *ententys* intention
eqwal *adj* equal, matching
er *m* *êrys* heir
er *prep* by (the hand etc)
er am marth *phr* to my surprise
erberow soudoryon *phr* troop barracks
erbysek *adj* = erbysus
erya *v* defy, insist
eryans *m* defiance, insistence
erytuster *m* heredity
eskynleur || *m* *eskynleuryow* || platform (station)
esow *m* dearth, hunger
estregus *adj* absent
ete·rnyta *m* eternity
etyket *m* etiquette
ewyk *f* *ewygas* hind
exaltya *v* exalt
faintys *m* faint
faitour *m* *faitours* imposter
faitourieth *f* imposture
fâlslych *adv* falsely, treacherously
'falster *m* = gorfalster
fanja *v* get, receive
farwèl || *m* *farwèls* || farewell
fast'he || *v* confirm
fèdh *f* faith
felder *m* cunning
ferfter *m* firmness
fevrus *adj* feverish
fevyr cogh *m* scarlet fever
feythus *adj* sumptuous, well-adorned
flat *adj* flat
fla·tteryng *m* flattery
fo *m* flight (fleeing)
forest *m* *forestys* forest
fortyn *m* fortune
fow *m* *fowys* lair
fowt hedna *phr* failing that
Frank *m* *Francas* Frenchman
frena *v* fret
frobmans lowen *m* excitement (pleasant)
froth brâs *phr* much ado
Frynkek *m* French (language)
fugyans *m* forgery
fugyor *m* *fugyoryon* forger
furvel kyns *f* *furvellow* precedent
fusta *v* beat, batter
fydhya in *phr* trust *verb*
fynsya (*fynyshya*) *v* finish
fysment *m* *fysmens* face (features)
galont *adj* gallant
garget *m* *gargettys* garter
gasa hepcor *phr* waive
gellrudh || *adj* bay
gesedhus *adj* ironic(al)
godhvös revrons *phr* pay deference
godn whe *m* *godnys* six-shooter
godnys brâs *pl* artillery
godregor *m* *godregoryon* visitor, guest
godrothy *v* infuse
golowyjyon *pl* radiance
gôlyador *m* *gôlyadoryon* sentinel
gôlyans *m* celebration, revelry
gôlyas *v* keep watch
goon *f* *gonow* scabbard
goos pell *phr* distant relative(s)
goosrudh || *adj* blood-red
gores dhe'n wask *phr* press release
gorfalster *m* superfluity
gorlavurys *adj* overworked
gorlywans *m* exaggeration
gorowra *v* gild
gorstevel *f* *gorstevelyow* ante-chamber
gorth *adj* stubborn, intransigent

- gorthenep** *m* opposition
gorthsevel *v* resist
gorthter *m* obstinacy
gorwyw *adj* excellent
goslowyas *m* *goslowysy* listener
governour *m* *governours* governor
govyjyon *pl* cares
gowolok *f* glance
goyeyn *adj* cool
grassa *v* be thankful for
grauntya *v* grant
gre *m* standing, rank
greuv *m* front (of body)
grêvons *m* grievance
grêvya *v* afflict
grolyak *adj* gruff
grom *m* *grômys* groom
grugys gwarr *m* *grugysow* sling
gryhias *v* neigh
grym *adj* grim
guw *m* *guwyow* spear
gwalgh *m* [more than] enough
gwall *m* accident, mishap
gwandrans *m* wandering, rambling
gwandryas *m* *gwandrysy* wanderer
gwary peryl brâs *phr* play for high stakes
gwayans *m* movement
gwedhwes *f* *gwedhwesow* widow
gweff *adj* = gwyw
gwelen tan *f* *gwelyny* poker
gwelsek *adj* grassy
gwelva *f* *gwelvaow* point of view
gwelweyth *|| m* wicker
gwersyor *m* *gwersyoryon* versifier
gwesty *v* entertain, accommodate
gweithlu *m* *gweithluyow* guard
gweithlu *|| an onour* *phr* the guard of honour
gwil cortesy *phr* curtsy *verb*
gwil faintys [a²] *phr* pretend to [have]
gwil wis *phr* pretend, masquerade
gwirleverel *|| v* tell the truth
gwiws *adj* winding, tortuous
gwlasor *f* *gwlasorow* kingdom
gwres *f* ardour
gwrës ha due *phr* over and done
gwydnhe *|| v* whiten, turn pale
gwyras *f* *gwyrosow* liquor, brandy
gwythiek *adj* bloodshot
gyllys in gròn *phr* huddled up
hackya *v* hack, slash
hailya *v* hail
hanas *m* sigh, murmur
hanter-warneth *|| m* half-consciousness
hardh *adj* bold
harlot *m* *harlos* villain
hastyf *adj* hasty
hâtyans *m* hatred
hautin *adj* haughty
havalder *m* likeness, resemblance
heb froth *phr* quietly, efficiently
heb parow *phr* peerless, incomparable
heb tûll na gil *phr* frankly
heb whetha y gorn *phr* without more ado
hebaskhe *|| v* calm, mollify
heblyth *adj* lithe
hedhes *m* reach, range
heglew *adj* audible, aloud
helgh *m* hunt
helghjy *|| m* *helghjiow* *||* = chy helghya
helghya *v* hunt
helghyas *m* *helhysy* hunter, pursuer
hel'torgh *|| m* boar-hunt
hensoudor *|| m* *hensoudoryon* *||* veteran
herôt *m* *herôs* herald
heuthter *m* exultation
hig *m* *higow* hook (for fishing)
hirgelgh *|| m* *hirgelhow* *||* oval
hudhyk *adj* merry
humbrynkyaes *f* *humbrynkyaesow* escort (female)
hynon *f* fair weather
hynt *m* *hyntys* hint
idhyl *adj* feeble; languid
imperial *adj* imperial
in hanow Duw dh'y lawa *phr* God be praised
in lôk *prep* in the presence of
inclynyans pedn *m* nod
inferya *v* infer
inferyans *m* inference
inia toth *phr* force the pace (of sth)
iny *m* urging, impulse
Italek *m* Italian (language)
Jamys *m* James
jaudyn *m* *jaudyns* rascal
jaual *m* *jaualys* scoundrel
je-neral *m* *je-nerals* general
jentylys *m* graciousness
jolyfta *m* gaiety
Jory *m* George
justyfians *m* justification
keas *v* enclose
kekefrë's *adv* = kefrë's (emphatic)

- keladow** *m* secrecy
kelhy *v* circle
kemeres le *phr* replace
kemyna *v* bequeath
kenerthans *m* encouragement
kentrevoges *|| f kentrevogesow ||* neighbour (female)
kentrydna *v* spur
kentryn *m* kentrydnow spur
ker *f* kerow fort
kescaror *m* kescaroryon rival in love
kescolodnek *adj* sympathetic
kescôwsel *v* (gans) have a conversation (with)
kescùssulya *v* consult
keskyans *m* exhortation
keslowena *f* congratulations
kesscrefor *m* kesscreforyon correspondent
kesseny *v* peal out (of bells, organ)
kessenyans *m* pealing (of bells, organ)
kesson *m* peal (of bells, organ)
kesviajyor *m* kesviajyoryon fellow-traveller
kesviajyores *f* kesviajyoresow fellow-traveller (female)
kethel *f* kethly sheath knife
kigek *adj* fleshy
knack *adv* immediately
knouk *m* knoukys knock
knyvyas *v* clip (hair)
kyffewyas *m* kyffewysy roisterer
kyny *v* wail
kynyewel *v* dine
kynyk *m* kynygow offer
lâcyā *v* lace, fasten
ladhor *m* ladhoryon killer
lanergh *m* lanerhy glade
lagyans *m* splash[ing]
lawl *v* = leverel
lebmyk *m* lemygow sip
lecyans *m* lecyansow licence
lemen *prep* save
lenter *adj* gleaming
leouta *m* honour
lesta *v* hinder, get in the way of
lestans *m* lestansow obstacle
leva *v* utter
lobm *adj* bare
lobm *m* lobmow drop
lorgan *m* moonlight
loselwas *|| m loselwesyon ||* idler
losten draylya *f* lostednow train (of dress)
lower gweyth *phr* several times
lu *m* luyow force (armed men)
lugarn dall *m* lugern bull's-eye lantern
luryk *f* lurygow breastplate; rampart
lusewegyn *m* lusewegydnow ashtray
ly *m* liow oath
lydneyath *f* lineage, dynasty
lymder y vreus *phr* acuteness
lynaja *m* lineage, ancestry
lynaj *m* = lynaja
lÿs *f* lÿsyow court
lyther cresys *m* lytherow credentials
lyther kemyn *m* lytherow will
'ma (ma) *verb* = yma
maghteth *f* megthythyon female servant
mansyon *m* mansyons mansion, château
mantel *f* mentylly mantle
marbel *m* marble
marchya *v* march
marhoglu *|| m* cavalry
marshal *m* marshalys marshal
martholya *v* hammer
medal *m* medallys medal
medror *m* medroryon marksman
medynor *m* medynorow hinge
mell *m* mellow joint
mellyans *m* interference
melody *m* melodys melody
menowghter *m* frequency
menowghva *f* haunt
menow'hy *v* frequent
menweyth *m* masonry
meras stark *phr* stare *verb*
merkyl *m* merclys miracle
mery *adj* merry, jovial
mes a dorn *phr* at once
messejer *m* messejers messenger
mêstry *m* power, command
meur y worhan *phr* = gorhanus
mo ha myttyn *phr* morning and night
moldror *m* moldroryon murderer
molethy *v* curse
mollath *f* molothow curse
monark *m* monarkys monarch
mong *m* mongow mane
moren *f* moronyon wench
morethek *adj* glum
mos wâr y gâm *phr* to be steady / cool
'mowns (mowns) *verb* = ymowns
muskegy *v* go mad
mûtyans *m* sulking, moping
mydnas knack *phr* be [just] about to

mygylder *m* coolness
mylega *v* curse
myshyf *m* injury, harm, ruin
myster [an] jornalyt *m* journalism
mysterden || *m mysterdens* || tradesman
myternsys *m* royalty
myternyth *adj* royal, kingly
nerthek *adj* powerful
nes'hevyn || *m* relation(s)
nôbyl *m nôblys* noble[man]
nôbylta *m* nobility
nothhe || *v* lay bare
nycyta *m* [foolish] ignorance
nymf *f nymfow* nymph
obereth *m* performance, action
offycer negys *m offycers* orderly
ohô *interj* oho
olewy *v* anoint with oil
ollgalosek || *adj* almighty
olva *f* weeping
ombarusy *v* get ready *intr*
omgafos *v* find oneself
omgomendya *v* introduce oneself
omgowethya *v* socialize
omgrefhe || *v* brace oneself
omgudha *v* hide
omherdhya *v* thrust *intr*
omhevellor *m omheveloryon* impersonator
omhevelly *v* imitate
omhevelly dhe² *v* impersonate
omjûnya *v* = jûnya *intr*
omlath dewdhen *m omladhow* duel
omlowenhe || *v* make merry
omrêwlya y honen *phr* control himself
omvôstya *v* brag
omwetha y honen *phr* look after himself
omwil *v* pretend
ôstes *f ôstesow* hostess
othobmak *adj* beggarly (sb); desperate (sth)
ownek *adj* afraid
pâcyâ *v* pace
paja *m pajys* page (boy)
pal *m palys* mantle
par *m parow* match, equal
par fay *phr* faith (exclamation)
parcel *m* party, corps
parcel soudoryon *phr* platoon
pardon *m* pardon
parleth *m parledhow* parlour
'pe *verb* = a pe
pedn medhow *m pednow* drunkard

pedn-arâg || *m pednow-arâg* || bow, prow
pedndour || *m pendourys* || keep (castle)
pednglin *m penglinyow* knee
penelyn *m penelydnaw* elbow
penrewler || *m penrewlers* || prefect
performyans *m* performance
perhenes *f perhenesow* possessor (female)
perhenogeth *m* possession
pe-tygrew *m pe-tygrews* pedigree
plauntya *v* spread (news etc)
plêdyans *m plêdyansow* plea, entreaty
plegadow *adj* buxom
plegyans *m* bow; frown; inclination
plottyans *m* plotting, intrigue
plynchya *v* flinch
poll *m* head
pollgledh || *m pollgledhyow* || moat
pons derevel *m ponsow* drawbridge
ponyans *m* gallop
posessyon *m* possession
poster *m* weight
pottya qwarel *phr* claim
pray *m* prey, quarry
prederyans *m* thinking
presens *m* presence
pr'hap *adv* = par hap
prysk *col* shrubbery
pûblyshya *v* publish
psych *m psychow* stab, jab
psychya *v* stab
py-ctûresk *adj* picturesque
pyffya *v* puff
pygal *f pygolow* mattock
qwallok *m qwalokys* burly fellow
qwartronek *adj* local (within city)
qwiet *adj* quiet
qwyck *adj* quick
qwyttya *v* quit, leave
ragdas *m ragdasow* forefather, ancestor
ragpredery *v* think ahead
ragwel *m* foresight, providence
ragweles *v* foresee
rainya *v* reign
rebukyans *m* rebuke, reproof
rejoycya *v* rejoice
re-jyment *m rejymentys* regiment
relêsyâ *v* release
relêsyans *m* release
remedy *m* redress
repref *m* reproof
res *verb* be necessary, must

- restoracyon** *m* restoration
reun *col* reunen bristles
reverthy *m* torrent
reveth *adj* marvellous
revolver *m* *revolvers* revolver
revronsus *adj* respectful, deferential
revyans *m* rowing
rêwlyas *m* *rêwlysy* ruler
rom omwysca *m* *rômys* dressing-room
rômyk *m* *rômygow* little room
ros lovan *f* *rosow* pulley
roslyw || *adj* rosy
rowtor *m* *rowtors* ruler
rudhya *v* flush
rudhyans *m* blush, flush
Rûrytânya *f* Ruritania
Rûrytânyan *adj/m* *Rûrytânyans* Ruritanian
ryddya *v* rid
ryvet *m* *ryvettys* rivet
sacrylych *m* sacrilege
salujyans *m* salute, greeting
sarchyor *m* *sarchyoryon* searcher
Satnas *m* Satan
saw ... yn unsel *phr* except
sawment *m* preservation
scattra *v* scatter
scolk-pyta || *m* sneaking pity
scolyans *m* schooling
scorn *m* scorn
scûrel-wyrly || *m* scampering
Scylla *f* Scylla (monster of Greek myth)
se rial *m* *sêys* throne
sêcret *adj* secret
senyans *m* sound(ing)
separâtya *v* separate
sera lîch *phr* my liege (addressing king)
sera rial *phr* sire (addressing king)
sergh *m* affection
serth *adj* stiff
servabyl *adj* dutiful
servyades *f* *servyadesow* servant (female)
servyas *m* *servysy* footman
setha *v* shoot
sethor gans godn *phr* marksman
sewajya *v* assuage
shâmus *adj* shameful
sherewa *m* *sherewys* villain
showya *v* show
siansus teg *phr* whimsical
sket *adv* straightaway
skew *f* *skewyow* screen (protective)
skyrmya *v* fence
smat *m* *smattys* ruffian
smoth *adj* smooth
solas *m* entertainment, pastime
sojeta *m* *sojetys* subject
solas *m* entertainment
so·mona *v* summon
sosten *m* sustenance, food
sotelneth *m* subtleness, cunning
Sows *m* Sowson Englishman
soweth *interj* what a pity
sowyn *adj* prosperous
sparya *v* spare
Spaynek *m* Spanish (language)
spia *v* = aspia
splander *m* brightness, splendour
sqwychya *v* jerk, twitch
stank *m* stamp (heavy tread)
stâtly *adj* stately
stedfast *adj* steadfast, loyal
sterlyn *adj* sterling
stlevy *v* stammer
straft *adv* straightaway
styryans *m* explanation
sùffra *v* suffer; allow
sùffror *m* *sùffroryon* sufferer
surmeth *m* sureness
swarvya *v* swerve
syger *adj* sluggish, lazy
sygerneth *m* inactivity
tackya dorn *v* (wàr) clap (on)
tacla *v* array
taclans *m* decoration, ornaments
tag *m* choking
tallyour *m* *tallyours* trencher
tâl-lytheren || *f* *tâl-lytherednow* || initial
taneke *adj* fiery
tanta *v* woo, make love
tantans *m* wooing, suit
tantor *m* *tantoryon* suitor
tanya golow *phr* strike a light
tardhell *f* *tardhellow* outlet
tarya *v* tarry
tavasa *v* speak out
tavasak *see* drog-davasak
tavasans *m* scolding
tebelwas || *m* *tebelwesyon* || wicked man
tebmyk *m* *temygow* little bit
tednans *m* shooting (of gun)
tekhe || *v* ornament
telly gans bùlettys *phr* riddle with bullets

temptyor *m* *temptyoryon* tempter
tendya *v* wait on
terlentry *v* twinkle
ternos || *adv* the next day
terros *m* *terryjy* ruin
test *m* *testyon* witness
tewedhak *adj* weather-beaten
tiogus *adj* country, rural
torgh *m* *tergh* coil
torgh coos *m* *tergh* wild boar
tôwlel dhe scùll *phr* throw away
towlyans *m* toss
traitury *m* treachery
traitus *adj* treacherous
transformya *v* transform
tredden *m* three men
treddeth *adv/m* three days
trega *v* dwell
tregereth *f* *tregeredhow* sympathy
trèm *f* look, sight
tremen *m* passage, passing
trenja *adv* the day after tomorrow
trespassor *m* *trespassoryon* criminal
trettya *v* tread
trettyans *m* tread
treusperthyans *m* transfer
trew *m* spit
tro helghya *f* *troyow* hunting excursion
troblus *adj* trying
trooslu || *m* infantry
truesy *adj* sad, grievous
trygh *adj* triumphant
tristys *m* sadness, melancholy
ty *m* oath
tyckya *v* tick
tydnhe || *v* tighten
tynkya *v* jingle
tythya *v* hiss

ugh-rencas || *m* *ugh-rencasow* || upper class
uhelor *m* *uheloryon* aristocrat, noble
undon || *adj* monotonous
ùnkynda *adj* ungrateful
uvelder *m* humility, modesty
Varia *interj* = re Varia
'vell *prep* = avell
venturya = aventurya
venturyans *m* = aventuryans
'ves *adv* = avês
vexya *v* vex, annoy
viajyor *m* *viajyoryon* traveller
vorow *adv/m* = avorow
'vowa *v* = avowa
vytel *col* food
waltsya *v* waltz
wàr bigow dreyn *phr* on tenterhooks, all agog
wàr vley n y dreys *phr* on tiptoe
was *form of address* = a was
wastya *v* waste
whans a wodhvos *phr* curiosity
whedden *See* an Whedden
whedhla *v* tell tales
whedhlans *m* gossip
whedhlor *m* *whedhloryon* gossip (person)
whekhe || *v* sweeten
whor dre laha *f* *whereth* sister-in-law
whyrny *v* whizz
whyst *interj* hush
whythrus *adj* searching
wondrys *adj* wonderful
worshyp *m* social position
wosa termyn *phr* later
y Uhelder *title* his Highness
'yll *verb* = a yll
'ylly *verb* = a ylly
yùrl *m* *yùrllys* earl